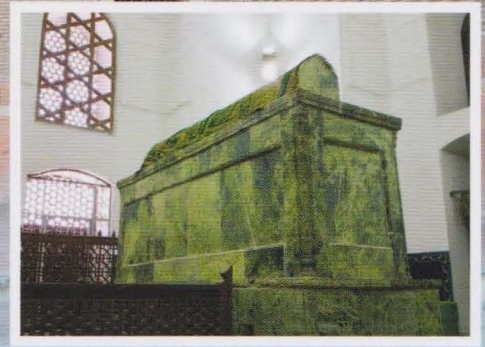
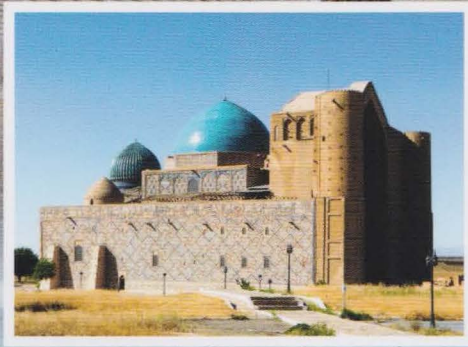

Türk-i Türkân ve Pîr-i Pîrân-ı Türkistan Ahmed Yesevî Hazretleri'nin Ziyaretinden Mânevi Esintiler.

Her Türlü Hastalık ve Musîbet İçin
Okunması ve Yazılıp Taşınması Faydalı
Olan Bir Sığınma Duâsı

Not: Bu Duâ Nusha Halinde Dergimizle Hediye Edilmektedir.

SAYFA 96

Bütün İnsanların Günahlarından Daha Büyük Günahlar
Yapmış Olsa Bile Secdeden Başını Kaldırmadan
Bağışlanmasına ve Ramazan Ayındaki İbadetlerinin
Kabûlüne Vesile Olacak Bayram Gecesi Namazı."

SAYFA 84

Bu Ayda Çok Okunacak Dört Zikir 78

***

Terâvîhden Sonra Kılınacak Her
Gecenin Özel Namazı ve Sevapları.

SAYFA 85-86

Kadir Gecesi Bu Sene Hangi Gecedir?

***

Kadir Gecesindeki Namazları
Duâları ve Zikirleri.

SAYFA 80-83

Bayram Gecesi Okunacak Duâ.

***

Bayram Sabahı Yapılacak Vazifeler
ve Amel Edilecek Zikirler.

SAYFA 86-91

EDİTÖRDEN

Bayramlar; Müslümanların birbiriyle kaynaştığı, sevinçlerini ve hüznelerini paylaştığı, insanların barışıp kardeşçe kucaklaştığı ve manevi hallerin yoğun olarak yaşandığı kutsal günlerdir.

Bayramda kırgınlık ve dargınlıklar unutulur, küsler barışır ve barıştırılır. Şayet varsa aradaki kin ve nefret duyguları kalkar. Gereksiz düşmanlıklar biter, var olan dostluklar tazelenir. Çoğu kere husûmetler sevgiye dönüşür.

Bayram günleri öncelikle anne-babanın, sonra diğer aile büyüklerinin kapıları çalınır ve elleri öpülerek duaları alınır. Eş, dost, akraba ve komşu ziyâretleri yapılır. Yoğun iş temposundan ve büyük şehirlerdeki trafik keşmekeşinden dolayı gidip gelemediğimiz yakınlarımızı ziyaret edip görüşme fırsatı bulunur. Böylece akraba ve hısımlar arasında yeniden bir kaynaşma ve yakınlaşma zuhur eder, aile bağları kuvvetlenir.

Bayramda Tatile Değil, Beklendiğın Yere Gitmelisin

Son zamanlarda maalesef bayram algımız değişti. Bayram yaklaşınca herkeste; “acaba tatile nereye gitsem” telaşı başlıyor. Yani bayram denince akla “tatil” geliyor.

Bayramda tatil planları yaparken bizim yolumuzu gözleyen, dört gözle ziyaret etmemizi bekleyenler olduğunu da sakın unutmayalım. Bayramlar eşi, dostu ziyaret ederek görüşüp kaynaşmak için bir fırsat iken, bunu yakınlarımızı yalnızlaştırmak için bir bahane haline getirmeyelim. Bayramı “tatil” bahanesiyle yalnızlığa dönüştürmeyelim.

Zira gezip tozmalar, tatillere gitmeler hayatımızda her daim olabilir ama aile büyükleri yarın hayatta olmayabilir. “Keşke hayatta olsa da ziyaretine gidip o pamuk gibi ellerini öpsem de duasını alsam” dediğinde iş işten geçmiş olur.

Bayramlarda huzurevleri ise ayrı bir dram...

Çocuklarını okutup büyüttükten sonra evlendiren ve emekli olan bazı anne-babalar şimdi huzurevindeler.

Oranın adı huzurevi ama ne evlatları ne de yakınları ziyaretlerine bile gelmeyen o yaşlıların huzuru olabilir mi?

Evvелce okuduğum bir haberde şöyle diyor-du: “... eşi öldükten sonra yakınları yaşlı bir adamı huzurevine yatırmışlar. Bu dedenin yedi tane çocuğu, yirmi tane torunu varmış. Ama maalesef sekiz senedir hiçbiri bu yaşlı adamın ziyaretine gelmemiş. Nasıl bir vicdan, nasıl bir iman? anlamak mümkün değil.

İşte bu dede diyor ki:

“Bayramlar hep hüznü ve kederli geçiyor. Burada ne kadar rahat olsan da neşen olmuyor ki. Bayram gelmiş benim neyime... Benim elimi kim öpecek, ben kimi sevip kime şeker vereceğim?.. Gönül istiyor ki; “oğlun geldi, kızın geldi” deyip beni çağırsalar. Ama gelmiyorlar işte.. Bayram geldi mi içime dert çöküyor...”

Muhtemelen diyorsunuzdur ki; “yedi tane çocuğu, yirmi tane torunu olan bir adamın huzur evinde ne işi var? Yazıklar olsun!”

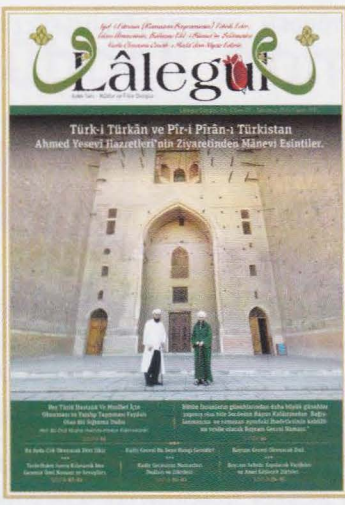
“Bir baba on tane evladına bakar ama on evlat bir babaya bakamaz.” diye boşuna dememişler. Ama bu dünya etme bulma dünyası, bir gün gelir elbette onlar da aynı vefasızlığı evlatlarından görürler.

Aslında Bayram’da tatile gidip büyüklerinin ziyaretine gitmeyenler de, onları huzurevine koymadan yalnızlık duygusuna mahkum etmiş oluyorlar. Öyleyse Bayramda istediğimiz yere değil, beklediğimiz yere gidelim. Dört gözle yolumuzu bekleyen büyüklerimizi ziyaret edip onların dualarını alarak, bayramları ruhuna uygun bir şekilde bayramı idrak etmeye gayret edelim. İnanın bu, bize tatilden çok daha iyi gelecek.

Şimdiden hepinizin Kadir Geceniz ve Ramazanı şerif Bayramınız mübarek olsun.

Fi Emanillah!

Mustafa Özşimşekler

ADRES

Tuana Basın Yayın
Çınar Mah. Osman Gazi Cad. No: 50/A
Bağcılar / İSTANBUL
Tel: 0212 435 10 58

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Tuana Basın Yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM MÜDÜRÜ
Suat YILDIZ
0212 435 50 50

YAYIN TÜRÜ
Yerel, Sürekli, Aylık

BASIM YERİ
Promat Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Orhangazi Mahallesi 1673.Sokak No:34
Esenyurt-İstanbul
Tel: 0212 622 63 63 - Fax: 0212 605 07 98
www.promat.com.tr

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (YILLIK)
120 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (YILLIK)
100 Euro

ABONELİK İÇİN BANKA HESAP BİLGİLERİ
Gürsel YILDIZ

ALBARAKA TÜRK TL HESABI
İBAN: TR14-0020-3000- 0064-8648-0000-09

ALBARAKA TÜRK EURO HESABI
İBAN: TR57-0020-3000-0064-8648-0000-11

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
Gürsel YILDIZ
105 907 20

TEMSİLCİ İRTİBAT
0212 435 10 58

ABONE DAĞITIM
Tuana Basın Yayın
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ
0212 702 0 444

İÇİNDEKİLER

TÜRK-İ TÜRKÂN PİR-İ PİRÂN-I TÜRKİSTÂN
HOCA AHMED YESEVÎ HAZRETLERİ
-KUDDİSE SİRRUHÜ-

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

28 **SÜNNET**
HADİS-İ ŞERİFLER

38 **BİR SAHÂBİYİ TANIYALIM**
HZ.EBÛ UBEYDE BİN CERRÂH

56 **HIKEMİYYÂT**
HIKMETLİ SÖZLER

66 **KISSADAN HİSSELER**
BUNDAN BÜYÜK KERÂMET Mİ OLUR!

• DUALAR ve ZİKİRLER •

78 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Bu Ayda Çok Okunacak Dört Zikir.

80 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Kadir Gecesi Bu Sene Hangi Gecededir?
83 Kadir Gecesinin Namazları Duâları ve Zikirleri.

DUALAR ve ZİKİRLER
Bütün İnsanların Günahlarından Daha Büyük Günahlar Yapmış
84 Olsa Bile Secdeden Başını Kaldırmadan Bağışlanmasına
ve Ramazan Ayındaki İbadetlerinin Kabûlüne Vesile Olacak
Bayram Gecesi Namazı."

85 **DUALAR ve ZİKİRLER**
86 Terâvîhden Sonra Kılınacak Her Gecenin Özel Namazı ve
Sevapları.

86 **DUALAR ve ZİKİRLER**
91 Bayram Gecesi Okunacak Duâ.
Bayram Sabahı Yapılacak Vazifeler ve Amel Edilecek Zikirler.

96 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Her Türlü Hastalık ve Musîbet İçin Okunması ve Yazılıp
Taşınması Faydalı Olan Bir Sığınma Duâsı.

ASRISAADET'TEN GÜNÜMÜZE KADAR İSLAM AKİDESİ VE ŞER'İ KURALLARDA VAKİ OLAN TAHRİFAT.

■ RESUL BÖLÜKBAŞ

24

PERŞEMBENİN GELİŞİ
ÇARŞAMBADAN
BELLİ OLUR.

■ ALİ EREN

30

YÜZÜK TAKMAYA DAİR
FİKHİ HÜKÜMLER.

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

42

BAYRAM
ÇEHENNEM'DEN
KURTULANLARINDIR.

■ MUSTAFA ÖNŞİMŞEKLER

50

ŞİİLERİN AYAKLARINDAN
ÖPENLER!

■ MUSTAFA ÖZCAN

58

VELİLERİN İLİMLERİ
MESNEVİ'DEN ESİNTİLER

■ MESNEVİHAN MURAT SOYDAN

68

ERGENLİK DÖNEMİNİ
ERGENLERCE ATLATMAK
MÜMKÜN MÜ?

■ MEHTAP KAYAOĞLU

74

Lalegül Dergisi Yıllık Abonelik

Yurtiçi
Abonelik ₺ 120

Yurtdışı
Abonelik € 100

Abone Olan Herkese
Nal-i Şerif Bay Bayan
Takı Seti Hediyeğimizdir

Lalegül

0212 822 0 444
www.lalegulesriyat.com

TÜRK-İ TÜRKÂN PİR-İ PİRÂN-I TÜRKİSTÂN HOCA AHMED YESEVÎ HAZRETLERİ -KUDDİSE SİRRUHÜ-

Geçen Mayıs ayının sonunda bizleri Türk meşâyihinin pîri Ahmed Yesevî Hazretleri'nin Kazakistan'ın Yesi yani Türkistan eyâletinde bulunan kabri şerîfini ziyarete muvaffak kılan **Allâh-u Te'âlâ**'ya sonsuz hamd-ü senâlar ederiz.

Rasûlüllâh (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den sonra "İkinci Ahmed" demek olan "Ahmed-i Sâni" lakabıyla mülakkab Ahmed Yesevî Hazretleri gibi milyonlarca mürebbî ve mürşid yetiştiren **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Efendimize, Ehl-i Beyt'ine ve sahâbesine **Allâh-u Te'âlâ** sınırsız salât-ü selâm eylesin.

Mâlûmunuz vechile; bu fakir kardeşiniz Ahmed Yesevî Hazretleri'ne farklı bir sevgim vardır, bundan dolayı Çavuşbaşı'nda bulunan Külliye'nin ismi, kapatılan Fâtih Hizmet Vakfı'nın karar defterinde Ahmed Yesevî Câmii ve Külliyesi diye kayıtlıdır. Yine böylece derneğimizin adı Ahmed Yesevî Derneği'dir.

Yıllardır kendisini ziyaret etmek isterdim, lâkin nasip bu güne imiş, buna da Muhammed Keskin Hocaefendi kardeşim sebep oldu, elbette Rabbimiz ona bu ziyaretin sevgisini ve isteğini ilham etti, Efendi Hazretleri'mizden bu hususta müsaade istedi, Mahmud Efendi Hazretleri'miz "**Gidin, benden de selam götürün**" buyurarak bizi gönderdi.

Bu yolculuğa vesîle olan Muhammed Keskin Hocaefendi'ye, yol arkadaşlarımız Ahmed İslâmoğlu Hocaefendi'ye, Sinan Hocaefendi'ye, Muhammed Şişman, Ali Osman Çite ve Murat Tellioglu kardeşlerime husn-ü refâkatlerinden dolayı dua ve teşekkürler ederim.

İhvan kardeşlerimizin misafir karşılaması.

Bu arada şu anda Beykoz'da görev yapan fakat evvelce Türkistan'da yıllarca hizmet etmiş olan İsmail Efşan Hocaefendi'yi ve orada yetiştirdiği ihvan kardeşlerimizi, talebelerini ayrıca Türkiye'de Mahmud Efendi Hazretleri'mizin medreselerinde okuyup şu anda orada vazife yapan diğer hocaefendileri şükrânla yâd etmeyi ve kendilerine duayı bir borç bilirim. Zîrâ şüphesiz onlar bizleri coşkuyla karşılayıp Hatm-i Şerîf ve sohbet imkânları hazırladılar.

Kazakistan / Çimkent Havaalanı Karşılama.

Gerçekten İsmail Hocaefendi oralarda iyi bir çığır açmış, birçok talebe ve ihvan yetiştirmiş, bu yüzden kendisi hâlâ oralara dönmesi için ısrarla davet edilmektedir. Bu da bize vazifesini yapan bir hocaefendinin bir memleketi hidayete kavuşturabileceği hususunda ciddi bir fikir vermektedir.

Allâh-u Te'âlâ kendisini ve talebelerini, özellikle o diyarda hizmet eden diğer hocaefendileri, kız erkek talebelerimizi ve kadın - erkek ihvanımızı gözden, nazardan ve tüm şerlerden muhafaza eylesin. Âmîn.

Şu bilinsin ki; Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri, nakşî silsilemizin büyüklerinden Yûsuf el-Hemdânî (*Kuddise Sirruhû*)nun dört halifesinden biridir. Altı yaşında iken kendisini mânevî işâretle bulan ve Selmân-ı Fârisî (*Radıyallâhu Anh*) vasıtasıyla **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den kendisine ulaşan hurmayı ve hırkayı kendisine teslim eden Aslan Baba Hazretleri biraz büyüyünce Ahmed Yesevî Hazretlerini Yûsuf el-Hemdânî Hazretleri'ne intisab etmesi için göndermiştir.

Böylece Ahmed Yesevî Hazretleri Buhârâ ve civarında Yûsuf el-Hemdânî Hazretleri'nin halîfeliğini yaparken kendisine gelen mânevî işâretle asıl vatani olan Yesi'ye yani Türkistan'a dönüp oraları irşatla görevlendirilince Buhârâ'daki irşad görevini yine şeyhi Yûsuf el-Hemdânî Hazretleri'nin halifelerinden olan Abdülhâlik el-Ğucdevânî Hazretleri'ne teslim ederek kendisi Yesi'ye göçmüştür ve Yeseviyye Tarîkatı'nı kurmuştur.

Geride bıraktığı mânevî kardeşi Abdülhâlik el-Ğucdevânî Hazretleri ise Buhârâ ve civarında irşad görevini yürütmüş, o da Hâcegâniyye Tarîkatı'nı tesis etmiştir ki bu tarîkat ileride kendisinin mânen yetiştirdiği Bahâuddîn Şâh-ı Nakşibend Hazretleri vasıtasıyla günümüze kadar ulaşmış ve Tarîkat-ı Nakşibendiyye adını almıştır.

Ahmed Yesevî Hazretleri (*Kuddise Sirruhû*) doksan dokuzbin seçkin mürid yetiştirmiş, birçok halifesini Anadolu'ya göndererek günümüz Türkiye'sinin ve civarımızda bulunan birçok ülkelerin İslâm'a kavuşmasına vesile olmuştur. Bu yüzden millet olarak kendisine minnettar olmak durumundayız.

Kendisinin torunlarından olan Evliyâ Çelebi'nin beyanı vechile; o "Türk-i Türkân (türklerin türkü) ve Pîr-i Pîrân-ı Türkistândır (Türkistan şeyhlerinin piridir)." Biz de bu ziyaret vesilesiyle ilk mürşidi Aslan Baba ve Ahmed Yesevî Hazretleri hakkında sizlere bazı kaynaklardan aldığımız mâlûmâtı arz ederek sizleri bu büyük velîlerle yakinen tanıştırmayı ve bu zatların himmet ve şefaatlerine ulaştırmayı murad eyledik.

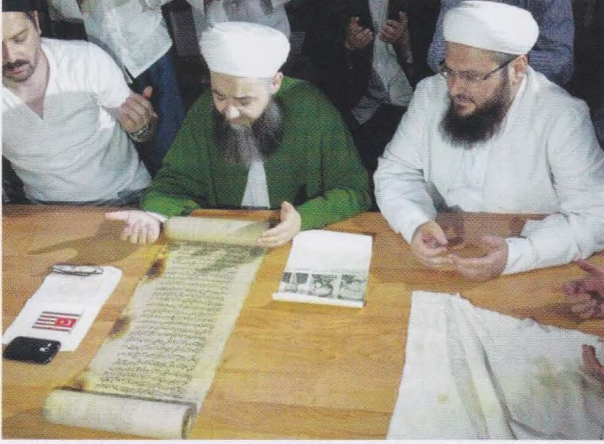

HOCA AHMED YESEVÎ HAZRETLERİ -KUDDİSE SİRRUHÛ-

Orta Asya Türkleri'nin dînî ve tasavvufî hayatında geniş tesirler icra eden Türkistan'da yetişen büyük velîlerdendir. Yeseviyye Tarîkatı'nın kurucusudur.

İsmi **Ahmed ibni İbrâhîm ibni İlyâs Yesevî** olup kendisi "Pîr-i Türkistan, Hazret-i Türkistan, Hazret-i Sultan, Hâce Ahmed, Kul Hâce Ahmed" diye tanınır.

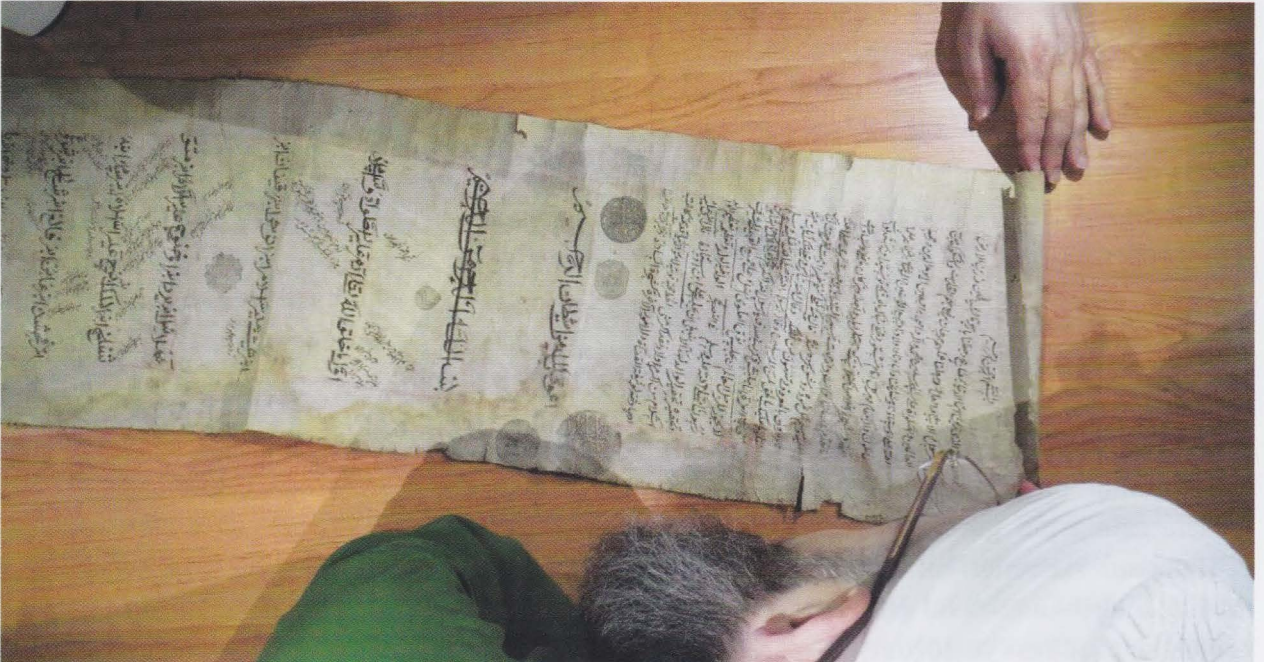
Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*)'nun târihî şahsiyetine dair vesikalar azdır. “**Hikmet**”lerinden, onunla ilgili târihî kaynaklardan, menâkıbnâmelerden elde edilecek bilgiler ve çıkarılacak sonuçlar; hayatı, şahsiyeti, eseri ve tesiri hakkında bir fikir vermektedir.

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin Şeceresi (Soy Ağacı)

DOĞUMU VE ŞECERESİ

Hâce Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*) Batı Türkistan'daki Çimkent şehrinin doğusunda bulunan ve Tarım Irmağı'na dökülen Şâhyâr nehrinin küçük bir kolu olan Karasu üzerindeki Sayram kasabasında doğdu. İsbîcâb (İsfîcâb) veya Akşehir adıyla da anılan Sayram kasabası eskiden beri önemli bir yerleşme merkeziydi. Bazı kaynaklarda onun Yesi'de, bugünkü adıyla Türkistan'da doğduğu kaydedilmektedir.

Şecere-i Şerîfeye bir çok kadı tarafından vurulmuş mühürler.

Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*)'nun doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak **Yûsuf el-Hemdânî** (*Kuddise Sirruhû*)'ya (ö. 535/1140-41) intisabı ve onun halifelerinden oluşu dikkate alınırca 11. yüzyılın ikinci yarısında dünyaya geldiğini söylemek mümkündür. Vefatı hakkında 1194 (H.590) senesinde Yesi'de vefat ettiği rivayet edilir. Kabri oradadır. **Timur Han** onun için muhteşem bir türbe yaptırmıştır.

Sayram'ın tanınmış şahsiyetlerinden olan babası, kerametleri ve menkıbeleri ile tanınan ve **Hazreti Ali** (*Radyallâhu Anh*)'ın **Hazreti Fâtıma** (*Radyallâhu Anhâ*)'dan sonraki eşinden (Havle binti Câfer (*Radyallâhu Anhâ*))dan olan oğlu **Muhammed ibni Hanefiyye** (*Radyallâhu Anh*)a dayanır.

Sayram'da bu zâtın neslinden gelenlere “Hâce” denildiği gibi onlara bağlı olanlara da aynı isim veriliyordu. **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) da bu silsileye bağlı olduğu için “Hâce Ahmed, Hâce Ahmed Yesevî, Kul Hâce Ahmed” diye de anılmaktadır.

Annesi ise **Şeyh İbrâhîm**'in halifelerinden **Mûsâ Şeyh**'in kızı **Ayşe Hatun**'dur. **Şeyh İbrâhîm**'in **Gevher Şehnaz** adlı kızından sonra ikinci çocuğu olarak dünyaya gelen **Ahmed Yesevî** önce annesini, ardından da babasını kaybetti. Kısa bir müddet sonra ablası **Gevher Şehnaz**, kardeşini de yanına alarak Yesi şehrine gitti ve oraya yerleşti.

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin torunu
Hoca **Sencer Efendi** Şecereyi takdim ederken.

Rivayete göre **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) nun **İbrâhîm** adında bir oğlu olmuşsa da kendisi hayatta iken vefat etmiştir. Ayrıca **Gevher Şehnaz** ve **Gevher Hoşnaz** adlarında iki kızı dünyaya gelmiş, soyu **Gevher Şehnaz** vasıtasıyla devam etmiştir. Türkistan, Mâverâünnehir ve diğer Orta Asya bölgelerinde olduğu gibi Anadolu'da da kendilerini **Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin neslinden sayan pek çok ünlü şahsiyet çıkmıştır. Bunlar arasında Semerkandlı **Şeyh Zekeriyâ**, **Üsküplü Şâir Atâ** ve **Evliyâ Çelebi** (Rahimehullâh) zikredilebilir.

İLK MÜRŞİDİ ASLAN BABA'YA İNTİSÂBİ

Tahsiline Yesi'de başlayan **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) küçük yaşına rağmen birtakım tecellilere mazhar olması, beklenmeyen fevkalâdelikler göstermesi ile çevresinin dikkatini çekmiştir. Menkıbelere göre yedi yaşında **Hızır** (*Aleyhisselâm*)'ın delâletine nâil olan **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) Yesi'de **Arslan Baba**'ya intisap ederek ondan feyiz almaya başlar.

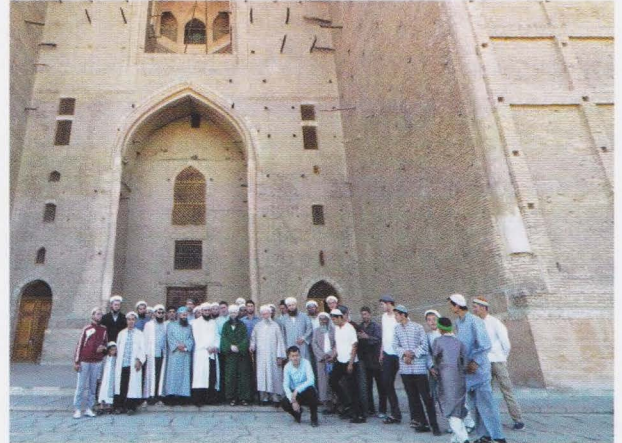
Menkıbeye göre ashâb-ı kiramdan **Selmân-ı Fârisî** (*Radiyallâhu Anh*)'ın torunu olan **Arslan Baba**'nın Yesi'ye gelerek **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*)'yu bulması ve **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'den kendisine ulaşan hurma ve hırka emanetini ona vermesi, terbiyesi ile meşgul olup onu irşad etmesi, **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in mânevî bir işaretine dayanmaktadır.

Arslan Baba'nın terbiye ve irşadı ile **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) kısa zamanda mertebeler aşar ve şöhreti etrafa yayılmaya başlar. Fakat aynı yıl veya ertesi yıl içinde **Arslan Baba** vefat eder.

ASLAN BABA'DAN SONRA YÛSUF EL-HEMDÂNÎ (KUDDİSE SİRRUHÛ)YA İNTİSÂBİ

Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri **Arslan Baba** Hazretleri'nin vefatından bir müddet sonra yine onun mânevî işaretleriyle zamanın önemli İslâm merkezlerinden biri olan Buhârâ'ya gider. Bu şehirde devrin önde gelen âlim ve mutasavvıflarından **Şeyh Yûsuf el-Hemdânî** (*Kuddise Sirruhû*)'ya intisap ederek onun irşad ve terbiyesi altına girer. İnsanlara ilim öğretmek, doğru yolu göstermek için ondan icâzet alır ve o büyük zâtın halîfeleri arasına katılır. Onun vefatından sonra bir miktar daha Buhârâ'da kalıp talebe yetiştirir.

Yûsuf el-Hemdânî (*Kuddise Sirruhû*)'nun vefatı üzerine irşad mevkiine önce **Abdullah el-Berkî**, onun vefatıyla **Şeyh Hasan el-Endâkî** geçer. 1160 yılında **Hasan el-Endâkî**'nin de vefatı üzerine **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) irşad postuna oturur. Bir müddet sonra vaktiyle şeyhi **Yûsuf el-Hemdânî** (*Kuddise Sirruhû*)'nun vermiş olduğu bir işaret üzerine irşad makamını **Şeyh Abdülhâlik el-Ğucdevânî** (*Kuddise Sirruhû*)'ya bırakarak Yesi'ye döner ve vefatına kadar burada irşada devam eder.

YESİ'DE BAŞLATTIĞI İRŞAD FAALİYETLERİ

Yesi'de **Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin talebeleri gitgide çoğalıyordu. Büyüklüğü ve şöhreti kısa zamanda Türkistan, Mâverâünnehir, Horasan ve Harezmi'e kadar yayıldı. Kendisinde daha çocuk yaşta iken başlayan velîlik hal ve dereceleri günden güne artıyordu. Bir zaman sonra kendisi, zamanındaki âlimlerin ve evliyânın en büyüklerinden, en üstünlerinden oldu.

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin Yesi'de irşada başladığı sıralarda Türkistan'da, Yedisu havasında kuvvetli bir İslâmlaşma yanında İslâm ülkelerinin her tarafına yayılan tasavvuf hareketleri de vardı. Medreselerin yanında kurulan tekkeler tasavvuf cereyanının merkezleri durumundaydı. Yine bu yıllarda Mâverâünnehir'i kendi idaresi altında birleştiren **Sultan Sencer** vefat etmiş (1157), Hârizmşahlar kuvvetli bir İslâm devleti haline gelmeye başlamışlardı.

Bu uygun şartlar altında **Ahmed Yesevî Hazretleri** Taşkent ve Siriderya yöresinde, Seyhun'un ötesindeki bozkırlarda yaşayan göçebe Türkler arasında kuvvetli nüfus sahibi olmuştu. Etrafında İslâmiyet'e bütün samimiyetiyle bağlı olan yerli halk zümresi ile yarı göçebe köylüler toplanıyordu.

İslâmî ilimlere vâkıf olan, Arapça ve Farsça bilen **Ahmed Yesevî Hazretleri** çevresinde toplananlara İslâm'ın esaslarını, şerî'at hükümlerini, tarikatının âdâb ve erkânını öğretmek gayesiyle sade bir dille ve halk edebiyatından alınma şekillerle hece vezninde manzumeler söylüyor, "**Hikmet**" adı verilen bu manzumeler, dervişleri vasıtasıyla en uzak Türk topluluklarına kadar ulaştırılıyordu.

"**Hikmet**"lerin muhtevası **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin hayatı hakkında bazı bilgiler vermektedir. **Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin şiirlerinde yer alan bu bilgiler hayatına, tahsiline, sülûküne, ulaştığı makam ve mertebelere dair bazı açıklamalar getirmesi bakımından oldukça değerlidir.

MÜRİDLERİ VE HALİFELERİ

Rivayete göre; **Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin on iki bini kendi yaşadığı muhitte, doksan dokuz bini de uzak ülkelerde bulunan müridleri ve geleneğe uygun olarak hayatta iken tayin ettiği pek çok halifesi bulunmaktadır.

İlk halifesi **Arslan Baba**'nın oğlu **Mansur Atâ** idi. **Mansur Atâ** 1197 yılında vefat edince yerine oğlu **Abdülmelik Atâ**, **Abdülmelik Atâ**'nın vefatından sonra yerine oğlu **Tâc Hâce**, daha sonra da onun oğlu **Zengî Atâ** (Rahimehullâh) irşad mevkiine geçtiler.

İkinci halifesi **Hârizmli Saîd Atâ**, üçüncü halifesi Yesevî tarzındaki hikmetleri ve menkıbeleri ile Türkler arasında büyük bir şöhret ve nüfuz kazanan **Süleyman Hakîm Atâ**'dır.

Hakîm Atâ Hârizm'de yerleşip irşada başladı, 1186 yılında vefat edince Akkurgan'a defnedildi. **Hakîm Atâ**'nın en meşhur müridi **Zengî Atâ** idi. **Zengî Atâ**'nın başlıca müridleri ise **Uzun Hasan Atâ**, **Seyyid Atâ**, **Sadr Atâ** ve **Bedr Atâ**'dır. Yeseviyye silsilesi bilhassa **Seyyid Atâ** ile **Sadr Atâ**'dan gelmektedir.

Ahmed Yesevî Hazretleri yetiştirdiği talebelerin her birini bir memlekete göndermek sûretiyle İslâmiyet'in doğru olarak öğretilip yayılmasını sağladı. Onun bu şekilde gönderdiği talebelerinden bazıları sonraları Moğollar'ın katliamından kaçıp kurtulmak sûretiyle Anadolu'ya da geldiler.

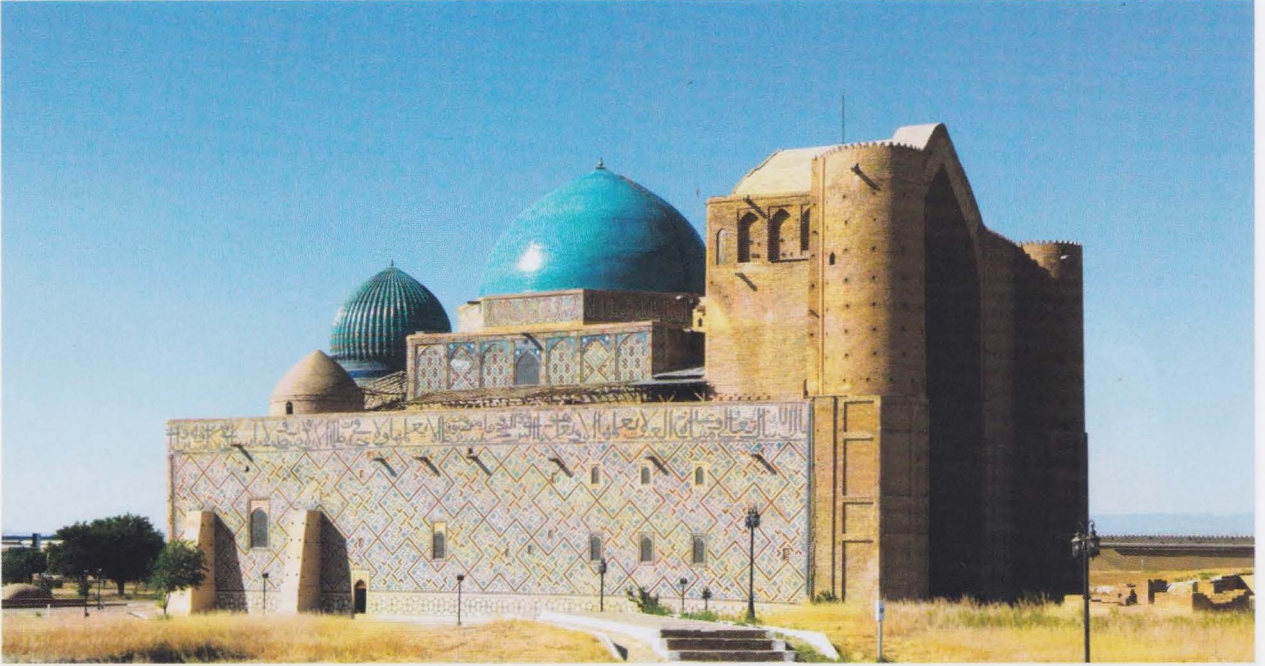
Bu sûretle onun yolu Anadolu'da yayılıp tanındı. Anadolu'nun Müslüman Türklere yurt olması onun mânevî işaretleri ile hazırlandı.

Ahmed Yesevî Hazretleri (*Kuddise Sirruhû*) Hanevî bir âlimdir. Kuvvetli bir medrese tahsili görmüş, din ilimleri yanında tasavvufu da iyice öğrenmiştir.

Bununla beraber bu yüce zat devrinin birçok din âlim ve mutasavvıfı gibi belli bir sahada kalmamış, inandıklarını ve öğrendiklerini çevresindeki yerli halka ve göçebe köylülere anlayabilecekleri bir dil ve alıştıkları şekillerle aktarmaya çalışmıştır.

Bir mürşid ve ahlâkçı hüviyetiyle onlara şeriat hükümlerini, tasavvuf esaslarını, tarikatının âdâb ve erkânını öğretmeye çalışmak, İslâmiyet'i Türkler'e sevdirmek, Ehl-i Sünnet akîdesini (inancını) yaymak ve yerleştirmek başlıca gayesi olmuştur.

İslâm şerî'atına ve **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in sünnetine sık sıkıya bağlı olan **Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin şeriat ile tarikatı kolayca telif etmesi, Yesevîliğin Sünnî Türkler arasında süratle yayılıp yerleşmesinin ve daha sonra ortaya çıkan birçok tarikatlara tesir etmesinin başlıca sebebi olmuştur.

ÜSTÜN AHLÂKİ EVSÂFİ ve TASARRUFLARI

Ahmed Yesevî Hazretleri herkese iyilik eder, kendisinden hiç kimse rahatsız olacak bir hareket görmezdi. Bütün insanların dünyâ, âhîret saâdeti ve rahatları için gayret ederdi. Dergâhı fakir ve yoksul için sığınak yeriydi.

Ahmed Yesevî Hazretleri (*Kuddise Sirruhû*) edebî şahsiyetinden ziyade fikrî şahsiyetiyle, târihî hayatından ziyade menkıbevî hayatıyla Orta Asya Türk dünyasının en büyük ismidir. Onun gibi geniş bir sahada ve asırlarca tesirini devam ettirebilmiş bir başka şahsiyet gösterebilmek mümkün değildir.

Kerâmetlerinin vefatından sonra da devam ettiği rivayet edilen **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*); rivayete göre kendisinden çok sonra yaşayan Timur'un rüyasına girer ve ona zafer müjdesini verir. Timur zafere erişince, Türkistan ve Kırgız bozkırlarında şöhreti ve nüfuzu iyice yayılmış olan **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*)nun kabrini ziyaret için Yesi'ye gelir. Kabrin üstüne devrin mîmârî şaheserlerinden olan bir türbe yapılmasını emreder. Birkaç yıl içinde inşaat tamamlanır ve türbe, camii ve dergâhı ile bir külliye halini alır.

Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin türbesi civarına gömülmek bozkır göçebeleri için ayrı bir değer taşır.

Bu sebeple birçok kişi daha hayattayken türbe civarında toprak satın alarak kabirlerini hazırlarlar. Hatta kışın ölen bir kimse keçeye sarılarak ağaca asılır ve bahara kadar bekletilir, bahar gelince götürülüp **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) nun türbesi civarına defnedilir. Bu gelenek **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin Orta Asya Türklüğü üzerinde ne derece tesirli olduğunu açıkça göstermektedir.

63 YAŞINDAN SONRA GÜNYÜZÜ GÖRMEMESİ

63 yaşına gelen ve çocukluğundan bu yaşa gelinceye kadar **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in sünnet-i seniyyesine yapışmakta hiç gevşeklik göstermeyen **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*), **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in âhîrete irtihal ettiği 63 yaşından sonra yeryüzünde bulunmayı kendilerine münâsip görmedi.

Bu sebeple dergâhın bahçesine derin bir yer kazdırıp içini kerpiçle ördürdü. Nihayet hazırlıklar tamamlanınca talebelerini dergâhın avlusunda toplayıp: “Ey gönül dostları! **Allâh-u Te'âlâ**'nın en sevgili kulu olan **Peygamberimiz Muhammed Mustafa** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) **Hazretleri** 63 yaşında bu dünyadan ayrıldı. Ben de şimdi 63 yaşındayım.

Artık şu gördüğünüz çilehâneye çekilecek, ömrümün kalan günlerini bu hücrede tamamlayacağım” buyurdu.

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin 63 yaşında girip vefatına kadar çıkmadığı çilehanesi.

Müridlerinin gözleri yaşlı olarak: “Ey sultanımız! Bizim halimiz nice olur” sözlerine karşı: “Sizi **Allâh-u Te’âlâ**’ya emanet ediyorum” dedikten sonra merdivenle çilehâneye indi.

Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** mezar misali olan o yerde, vefat edinceye kadar devamlı ibadet, taat ve **Allâh-u Te’âlâ**’yı düşünmekle meşgul oldu. Talebelerine ilim öğretmeye orada da devam etti. Kendisini vefat etmiş, kabre konmuş şekilde hissederek, bambaşka bir huşû, bağlılık ve teslimiyetle ibadetlerini yaptı. Burada evliyâlık yolundaki makam ve dereceleri kat kat arttı.

Çilehânedede ne kadar kaldığı belli değildir, fakat ölünceye kadar buradan çıkmadığı ve hücrede vefat ettiği muhakkaktır.

Doğum tarihi kesin olarak bilinmediğinden kaç yıl yaşadığı hususunda da kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Ama yaygın olan rivayete nazaran 125 veya bir rivayete göre ise 133 yaşında vefat etti.

Ahmed Yesevî Hazretleri’nin önde gelen halîfelerinden **Seyyid Mansur Atâ** çile kuyusuna ilk defa indiği zaman gördüğü manzardan ciğeri parçalandı. “Hocam bu dar yerde ve sıkıntılı bir haldedir” diye düşünerek gözyaşlarına boğulduğu sırada gözünden perdeler açıldı.

Kalp gözüyle, o daracık zannettiği yeri bir ucu doğuda, diğer ucu ise batıda gördü. Bu hal karşısında kalbinden geçirdiklerinin yersiz olduğunu anlayıp kendi kendine:

“Allâh-u Te’âlâ evliyâsına sıkıntı çekirtmez. Diğer insanların onlarda sıkıntı görmeleri, onları acı çekiyor zannetmeleri, hakikatte onlar için bir nimettir. Bu saâdet sahipleri görünüşte çok acı zannedilen o sıkıntılardan öyle zevk ve tat alırlar ki, iyi hallerinde o tadı duymazlar. Allâh-u Te’âlâ bu sevgili kulu için, o daracık hücreyi çok geniş yapar. Orada ona mânevî bakımdan öyle lezzetler ve tatlar ihsân eder ki zâhirî olarak çektiği sıkıntılar, o lezzetler yanında hiç kalır. Onun ruhu; zevk ve neşeden uçmaktadır. Vücudunu bin parçaya bölseler ne gam” diye söylendi.

DÎVÂN-I HİKMET’TE ÇİLEHÂNEYE GİRİŞİ

Dîvân-ı Hikmet’te Çilehâneye girişini kendisi şöyle anlatmıştır:

Sabah erken pazartesi günü yere girdim,
Mustafâ ya mâtem tutup girdim ben işte,
Altmışüçte sünnet dedi işitip bildim,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Yer üstünde dostlarım mâtem tuttu,
Bütün âlem “Sultânım” deyip nara çekti,
Hakk’ı bulan gerçek sûfiler kanlar yuttu,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Elveda deyip yer altına ayak bastım
(adım koydum),
Aydın dünyayı haram kılıp Hakk’ı sevdim,
Zikrini söyleyip yalnız olup yalnız yandım,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

“Tâhâ” okuyup akşam ve geceler kaim oldum,
Gece namaz gündüzleri oruçlu oldum,
Bu hal ile yer altında dâim oldum,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Altmış gece altmış gündüz bir kez yemek,
Tan atana kadar namaz kılıp bir kez selâm,
Altmışüçte oldu ömrüm sonunda tamam,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Hakk Mustafâ rûhu gelip oldu imam,
Bütün varlık yer altında oldu köle,
Çok ağladım Hakk Mustafâ verdi müjde,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Mîrac gecesi “Gözümün nûru evlad... “dedi,
Elimi tutup “Ümmetimsin ümmet” dedi,
“Sünnetimi sıkı tutasın gönüldaşım” dedi,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

“Kıyamette yol kaybedersen yola salayım,
Muhammed deyip susamış olsan elini tutayım,
Evladım deyip elini tutup cennete girdireyim...”
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Ey dostlar bu sözü işitip şevkim arttı,
“Ümmet” dedi, iç ve dışım nûra battı,
Nûrunu salıp cemâlini Hakk gösterdi,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Cemâlini görüp rûhum uçup arşa kondu,
Mûsâ gibi varlığım tutuştu yandı,
Mecnûn gibi eş ve dosttan kaçıp saklandı,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Yer altında çok eziyet zorluk çektim,
Döşek yastık taştan yapıp sıkıntı çektim,
Ey dostlar bu dünyada yok dinlenmek,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Böyle zorluk çekmedikçe vuslatı nerede?..
Hizmet kılmadan peyda olmaz hâl derdi,
Can ve gönlünü kılmadıkça Hakk’a tutkulu,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Yer altına girmek ile kendimden geçtim,
Gözümü açınca Mustafâ’yı hazır gördüm,
İşyan ve cefa eden ümmetlerin halini sordum,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

“Ey evlad benden sorsan hani ümmet,”
“Ümmet” dedi göğsüm dolarak hasret yarası,
“Ümmet için çok çekiyorum Hak’dan çok külfet”
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Ümmetlerimin günahlarını her Cum’â affet,
Alıp geleyim yâ Muhammed sen bunu ayır,
Ta ki ağlayıp secde eyleyim Rabbim affet,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Her Cuma affet ümmetlerin günahını,
Alıp geleyim yâ Muhammed gör bunu,
Ümmetlerin neler eyler Ahmed senin,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Ben melekten utanç duyarım ey ümmetim,
Yaratan’dan korkmaz mısın düşük himmetim,
Gece yatmadan ibadet etsen hoş devletim,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Yer altına iradesiz girdim dostlar,
“Âmîn” deyiniz âl, ashab ve çehar-yâr,
Ümmetlerin suçunu Allah’ım bağışla,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

Kul Hoca Ahmed ben ikinci defteri söyledim,
İki alem eğlencelerini toptan (meye) sattım,
Ölmeden önce can acısının zehrini tattım,
Mustafâ’ya mâtem tutup girdim ben işte.

(Hayâti Bice, Hoca Ahmed Yesevî ve
Hikmetleri, sh:284-286)

ÇİLEHÂNEDE İKEN CUMA NAMAZINI NEREDE KILIYORDU

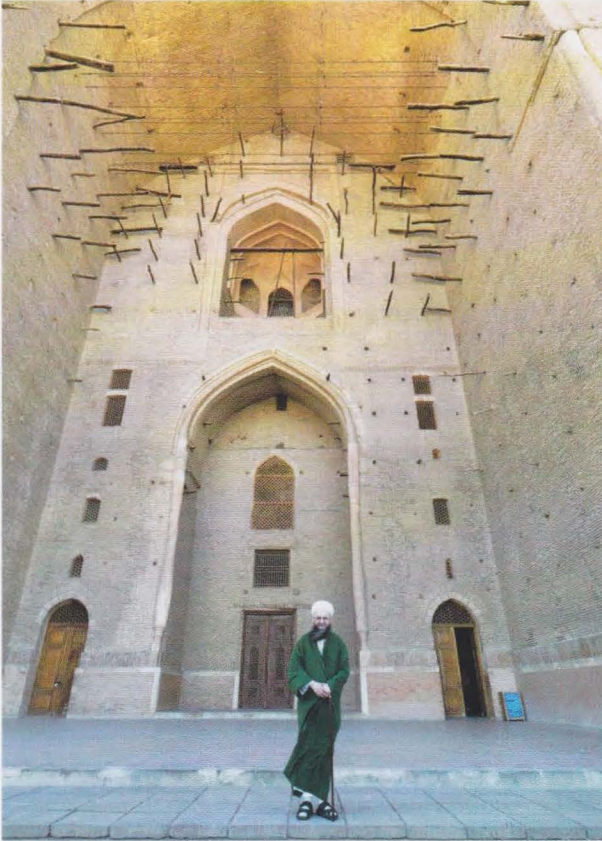
Zamanın hükümdârı **Kazan Han, Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin çilehâne'de cuma namazını nerede kıldığını merak edip, talebelerinin en ileri gelenlerinden **Muhammed Dânişmend**'i ona gönderip sordu.

Bu sırada müezzinler Cuma namazı için ezan okuyorlardı. Talebe, **Hâce Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*)nun huzuruna vardığında henüz bir şey söylemeden: “Gel elimden tut. Cuma namazına bugün seninle beraber gidelim” buyurdu. Talebe: “Peki efendim” deyip hocasının elinden tuttu.

O anda kendilerini büyük bir câmi içinde, saflar arasında oturuyor gördü. Talebe namazdan sonra hocasını ne kadar aradıysa da

bulamadı. Câmînin kayyımı, talebenin bu telaşlı halini görünce ona: “Ey derviş! Burası Mısır’dır ve bu câmi Câmî-i Ezher’dır. Senin hocan nice zamandır cuma namazlarını burada kılar.” dedi.

Talebe bir hafta orada kaldı. Ertesi cuma namazında hocası ile buluşup, namazdan sonra bir anda Yesi’ye geldiler. **Hâce Hazretleri** talebesine gördüklerini gidip **Kazan Han**’a anlatmasını söyledi. Talebe **Kazan Han**’ın yanına gelip başından geçenleri bir bir anlattı. **Kazan Han** ve orada bulunanlar, **Hâce Hazretleri**’nin bu kerâmeti karşısında bir şey diyemediler. Onun büyüklüğünü ve üstünlüğünü daha iyi anladılar.

MENKİBELERİ

Zâhirî ve bâtınî bütün ilimlerde çok derin bir âlim olan **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hızır** (*Aleyhisselâm*) ile görüşüp sohbet ederdi.

Ahmed Yesevî Hazretleri (*Kuddise Sirruhû*) vaktlerini üçe ayırırdı. Günün büyük bölümünde ibadet ve zikirle meşgul olurdu. İkinci kısmında talebelerine zâhirî ve bâtınî ilimleri öğretirdi. Üçüncü ve en kısa bölümde ise alın teri ile geçimini sağlamak üzere tahta kaşık ve kepçe yaparak bunları satardı.

Bir rivayete göre onun halden anlar bir öküzü vardı. Bu öküzün sırtına bir heybe asar, içine de yaptığı kaşık ve kepçeleri koyup, Yesi çarşısına salıverirdi. Kim kaşık ve kepçeden alırsa ücretini heybenin gözüne bırakırdı. Mal alıp da, ücretini vermeyen olursa, öküz o kimsenin peşini bırakmaz, nereye gitse peşinden o da giderdi. Adam ücreti heybeye koymadıkça, o kimsenin yanından ayrılmayı başka yere gitmezdi. Akşam olunca da **Hâce Ahmed Hazretleri**’nin evine gelirdi. Hatta heybenin gözüne fazla para bırakanlar da olurdu. **Hâce Hazretleri** bunları ve kendisine gelen sayısız hediyeleri muhtaçlara ve bilhassa talebelerine sarf ederdi.

Ahmed Yesevî Hazretleri’nin şöhreti, kerâmetleri her tarafa yayılıp, talebelerinin sayısı yüz bine yaklaşınca, kendisini çekemeyenler düşmanlıklarından, çeşitli iftiralara başladılar.

*Türkistan Mahmud Efendi Hazretleri Mescidinde
Hatm-i Hâcegân*

“Sohbet meclislerine örtüsüz kadınlar geliyor, erkeklerle birlikte oturuyorlar” dedikodularını yaydılar. Bu şâiyayı duyan makam sahipleri, bazı müfettişler vazifelendirerek durumun araştırılmasını emrettiler. Müfettişler **Ahmed Yesevî Hazretleri**’nin ders verdiği meclisine gizliden gizliye gelip gittiler.

Her şeyin herkese açık olduğu bu yerde, insanlardan ve kanunlardan saklı uygunsuz bir halin bulunmadığını, söylenenlerin tamamen asılsız olduğunu, bu zâta iftira etmek için uydurduğunu bildirdiler.

Ahmed Yesevî Hazretleri (*Kuddise Sirruhû*) kendisine iftira edenlere bir ders vermek istedi ve toplandıkları yere geldi. Elinde ağzı mühürlü bir kutu vardı. Oradakilere hitâben: “Bâliğ olduğu günden bu ana kadar, sağ elini avret mahalline hiç uzatmamış bir velî istiyorum. Kim vardır? Bu mühim kutuyu ona teslim edeceğim” buyurdu. Hiç kimse çıkmadı. O sırada **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*)’nun talebelerinden **Hâce Atâ Hazretleri** ortaya çıktı.

Hâce Ahmed Hazretleri kutuyu ona verip bunu Horasan ve Mâverâünnehir memleketlerine götürmesini emretti. Talebe kutuyu alıp bildirilen yere vardı. Her tarafa haber salınıp, âlimler ve **Hâce Hazretleri**’ne iftira edenler geldiler. Herkes bu kutunun içinde ne olduğunu merak ediyordu. O talebe toplananlara, bu kutuyu hocası **Ahmed Yesevî Hazretleri**’nin gönderdiğini söyleyip kutuyu açtı. Kutu açılınca herkes gördükleri manzara karşısında donakaldılar. Kutunun içinde kor halinde ateş, bir miktar pamuk arasında duruyordu.

Ateş kızarıyor ve pamuğa bir şey olmuyordu. Bu hali gören herkes hayretler içinde kaldı. **Hâce Hazretleri**’nin bu kerâmeti karşısında, onu sevenlerin muhabbeti daha da arttı. Kendisine muâriz olanlar hatalarını anlayıp tövbe ettiler. **Hâce Hazretleri**’ne hediyeler gönderip, özürler dileyip pek çoğu ona talebe oldu.

Türkistan Ebu Bekir Mescidinde Hâcegân

Merv şehrinde Mervezî nâmında bir müderris var idi. **Ahmed Yesevî** hakkında söylenen uygunsuz ve uydurma sözler ona kadar gitmişti. Bu yalanlara aldanıp, kendisini imtihan etmek ve şüphesini gidermek niyetiyle, yanına dört yüz müderris ve kırk tane de müftü alarak yola çıktı. Her tarafta talebeleri olduğunu, her zaman sohbetinde binlerce kişinin hazır bulunduğunu öğrenmişti. “Ben üç bin mesele ezberledim. Hepsine ayrı ayrı sual sorar, onları imtihan ederim.” diye düşündü.

Bu sırada **Ahmed Yesevî Hazretleri** hânegâhında bulunuyordu. Talebesi **Muhammed Dânişmend**’e: “Bakar mısın bize kimler geliyor?” buyurdu. **Mervezî**’nin yanındakilerle birlikte hâfızasında üç bin mesele ile geldiğini bildirdi. **Hâce Hazretleri**’nin emri ile **Muhammed Dânişmend**, o üç bin meseleden binini **Mervezî**’nin hâfızasından silinmesi için dua etti. Sonra talebelerinden **Süleymân Hakîm Atâ**’ya aynı şekilde emretti, o da öyle yaptı. **Mervezî** hâfızasında kalan bin mesele ile Yesi’ye geldi.

Hâce Hazretleri’nin yanına gelip: “**Allâh-u Te‘âlâ**’nın kullarını doğru yoldan ayıran sen misin?” dedi. **Hâce** hiç kızmadı, karşılık da vermedi. “Şimdilik üç gün misafirimiz ol. Ondan sonra görüşürüz” buyurdu. Üç gün sonra bir kürsü kuruldu. **Mervezî** kürsüye çıktı

Hâce Ahmed Hazretleri (*Kuddise Sirruhû*), **Muhammed Hakîm Atâ**'ya tekrar emredip, kalan bin meselenin **Mervezî**'nin hâfızasından silinmesi için dua etmesini istedi. **Hakîm Atâ Hazretleri**'de **Allâh-u Te'âlâ**'ya dua etti. Aklındaki bin mesele de silindi.

Mervezî kürsü üstünde bir şeyler konuşmak istedi. Fakat hâfızasında hiçbir meselenin bulunmadığını anladı. Nihayet defterini açıp oradan okumak istedi. Fakat defterinin sahifelerindeki yazıların da silindiğini gördü. Sahifeler bomboştu. Bu hali gören **Mervezî** kusurunu

anlayıp oracıkta tövbe etti. Talebeliğe kabulü için yalvardı. Bütün maiyyetiyle o tekkede beş sene kaldı. Çok mertebelere ve yüksek derecelere kavuştu.

Ahmed Yesevî (*Kuddise Sirruhû*), **Mervezî**'yi yanında beş kişi ile beraber insanlara **Allâh-u Te'âlâ**'nın dinini doğru olarak anlatmak vazifesiyle Horasan'a gönderdi. Bunlar; **Muhammed**, **Seyfüddîn**, **Sa'düddîn**, **Behâüddîn** ve **Kemâl** isimlerindeki talebeleri idi. Oraya gidip halkı irşâd ettiler.

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin Mühr-ü Şerîfi. Ortada kendi ismi mevcut olup, etrafında ise 10 tane ismi Ahmed olan büyüğümüz yazılıdır. Bunların başında Ahmed-i Mürsel olarak **Peygamberimiz** (Salallahu Aleyhi ve Sellem) efendimiz zikredilmiş, daha sonra **Şeyh Ahmed Hanbel**, **Şeyh Ahmed Harb**, **Şeyh Ahmed Kebir**, **Şeyh Ahmed Câmî**, **Şeyh Ahmed İshak**, **Şeyh Ahmed Cürçânî**, **Şeyh Ahmed Abbas**, **Şeyh Ahmed Hadraveyh**, **Şeyh Ahmed Erkam** gibi zevat-ı kiram'ın ism-i şerifleri yazılmıştır.

HİKMETLİ SÖZLERİ

- Ey Dostlar! Cahillerle dostluk kurmaktan sakınınız.

- Akıllı ve uyanık kimse isen, dünyaya gönül bağlama. Şeytan seni kandırıp, dünyaya meylettirirse, seni emri altına almış demektir. Bundan sonra felâketlerden felâketlere sürüklenirsin de hiç haberin olmaz.

- Himmet ve yardım kuşağını sıkı sıkıya beline sarmayan insan, dünyaya meyl ve muhabbetten kurtulamaz. **Allâh-u Te'âlâ** yolunda göz yaşları dökerek ağlamadıkça, **Allâh-u Te'âlâ**'ya ait ince sırlara kavuşamaz ve bu yolda ilerlemesi mümkün değildir.

- İslâmiyet'in emir ve yasaklarına uymakta gevşek davranan kimse, insanı **Allâh-u Te'âlâ**'ya kavuşturan yolda ilerleyemez. Gönül ve kalbi ile dünya düşünce ve işlerinden sıyrılıp, yalnız **Allâh-u Te'âlâ**'ya yönelmedikçe, hakikat meydanında bulunmak mümkün değildir. Bunlar hakkı idrak etmekten uzaktırlar.

- Ey dostlar! Bir kimse **Allâh-u Te'âlâ**'nın aşkı ile yanıp yakılarak, bu denizde çok usta bir dalgıç olmadıkça, bundan çok daha derin olan vahdâniyet denizine giremez. Ona girmek için çok usta ve dikkatli bir dalgıç olmak gerekir.

- Gönlünde **Allâh-u Te'âlâ**'nın aşkını taşıyanlar, dünya ile tamamen alakalarını kesmişlerdir.

Halk içinde **Hakk** ile olurlar ve bir an **Allâh-u Te'âlâ**'yı unutmazlar.

- Ahkâm-ı İslâmiyyeyi (İslâmî hükümleri) tam bilmeyen ve tatbik etmeyen bir kimse evliyâlık yolunda bulunmaya kalkarsa, bunun imanını şeytan çalar

Emir ve yasaklara uymakta gevşek olanlar, sonra da evliyâlık yolunda bulunduğunu, ilerlediğini ve hatta kendisinde bazı hallerin meydana çıktığını zanneden kimseler bu noktada çok yanılırlar. Bu hallerinin rahmânî olduğunu zannederler.

Halbuki bunlar, abdestte, namazda, alışverişte bir takım noksanlarının bulunduğunu ve yiyip içtiklerinin haram olduğunu bilmezler. Kendisinde var zannettiği o haller şeytanın oyunudur.

Şeytan onu idaresine almış, istediği gibi hareket ettirmekte, o ise velî olduğunu zannetmektedir. Bunlar ne kadar zavallı ve bedbahttırlar.

- Günahlar sebebiyle paslanan gönüllerin kurtuluşu **Allâh-u Te'âlâ**'ya çok tevbe, istiğfar etmek, her zaman **Allâh-u Te'âlâ**'yı düşünmek, O'nun razı olduğu, beğendiği işleri yapmak ve hiçbir zaman O'ndan gâfil olmamakla mümkündür.

- Malının çokluğu dillere destan olan **Kârûn** bile malının hayrını göremedi. Nihayet toprak altında yok olup gitti.

- Kâfir bile olsa hiç kimsenin kalbini kırma. Kalp kırmak **Allâh-u Te'âlâ**'yı incitmek demektir.

- Nefse uymak yolunda bulunan kimse rüsvay olmuştur. Artık yatıp kalkarken onun yoldaşı şeytandır.

- Gariplere merhamet etmek, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sünnetidir. Nerede bir garip görsen, ona olan merhametinden dolayı gözyaşların akmalıdır.

- Gönlü kırık, zavallı ve garip birini görürsen, yarasına merhem ol. Onun yoldaşı ve yardımcı-sı olmaktan çekinme.

Türkistan Asanbay Camii Şerifi Cuma sonrası yapılan sohbet Kazakçaya çevrildi.

ESERLERİ

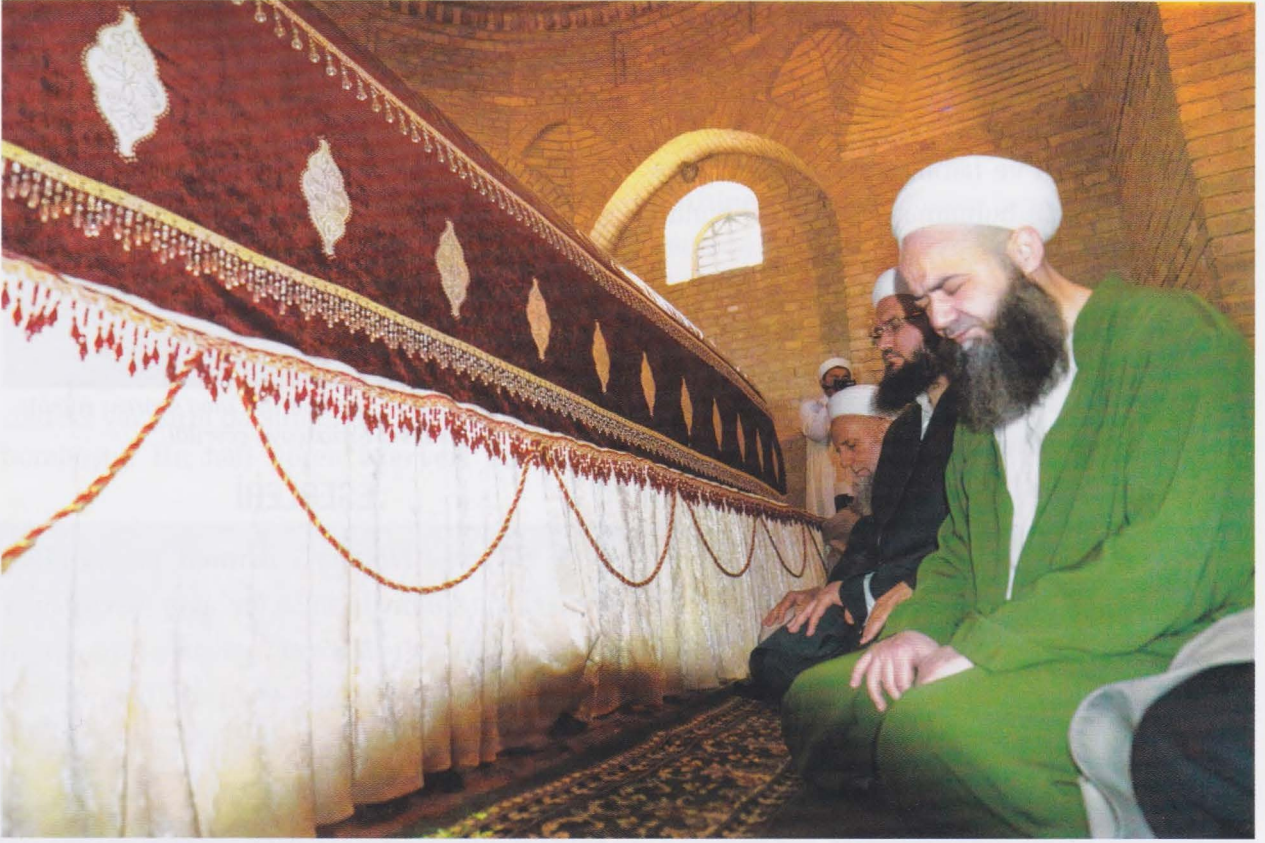
1) "**Dîvân-ı Hikmet**". **Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin hikmetlerini içine alan mecmuanın adıdır. "**Dîvân-ı Hikmet**" nüshalarının muhteva bakımından olduğu kadar dil bakımından da önemli farklılıklar arzemesi, bunların farklı şahıslar tarafından değişik yerlerde meydana getirildiğini açıkça göstermektedir.

Bir kısmı kaybolan veya zamanla değişikliğe uğrayan hikmetler derlenirken araya aynı ruh ve ifadedeki yeni hikmetler de ilave edilmiş, böylece gittikçe aslından uzaklaşmıştır.

Kime ait olursa olsun bütün hikmetlerin temelinde **Ahmed Yesevî Hazretleri**'nin inanç ve düşünceleri, tarikatının esasları bulunmaktadır. Hikmetler Türkler arasında bir düşünce birliğinin teşekkül etmesi bakımından çok önemlidir.

2) **Ahmed Yesevî Hazretleri**'ne izâfe edilen "**Fakrnâme**" ise "**Dîvân-ı Hikmet**"in Taşkent (Hikmet-i Hazret-i Sultânü'l-ârifin Hâce Ahmed b. İbrâhim b. Mahmûd İftihâr-ı Yesevî, 1312, sh:2-15) ve bazı Kazan baskılarında (mesela Sultânü'l-ârifin Hâce Ahmed b. İbrâhim b. Mahmûd İftihâr-ı Yesevî, 1311, sh:3-17) yer almaktadır.

İstifade ettiğimiz kaynaklar: Şeyh Safiyüddin, Reşahât, sh:11; Ahmed Yesevî Hazretleri, Dîvân-ı Hikmet; Fuat Köprülü, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar; Ahmed Eflâkî, Âriflerin Menkıbeleri; Mustafa Necati Bursalı, İstanbul ve Anadolu Evliyâları; İhlas Gazetecilik, İslâm Âlimleri Ansiklopedisi, 2/368-388; İsam, İslâm Ansiklopedisi, 2/159-161

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin ilk mürşidi Aslan Baba Hazretleri.

AHMED YESEVÎ HAZRETLERİ'NİN İLK MÜRŞİDİ ASLAN BABA

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin yaşadığı asırda Türkistan bozkırları tasavvufî akınların etkilerine açık hale gelmişti. Bu kapsamda **Ahmed Yesevî**'nin doğduğu Sayram'dan Otrar-Yesi civalarına adar uzanan topraklarda da **Aslan Baba** adlı bir mürşidin temsil edip yaydığı bir tasavvufî meşreb etkin hâle gelmiş ve sûfilik öğretisi yaygınlık kazanmıştı.

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin mânevî eğitimine aldığı kaynaklar arasında **Aslan Baba** ismi hem çeşitli menkıbe ve rivâyetlerde hem de **Ahmed Yesevî**'ye ait hikmetlerde ortaklaşa olarak belirtilen zâhirî ve tasavvufî eğitimi üstlenen bir isim olarak dikkat çeken **Aslan Baba**, babası İbrâhîm Şeyh öldükten sonra Sayran'dan Yesi'ye geldiğinde yedi yaşında babasından yetim kalan **Ahmed Yesevî**'nin hem mürşidi hem de mânevî babası olmuştur.

Aslan Baba'nın, bu görevi **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in mânevî işaretiyle üstlendiği de nakledilir.

Türkistan'da yaygın olan menkıbelerde **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in ashabından bir kişi olarak gösterilen **Aslan Baba**, İslâm'ı öğrenmek maksadıyla Arabistan'a giderek **Ebübekr** (*Radiyallâhu Anh*) ile görüşüp İslâm'ı kabul eden ozanlar pîri Korkut Ata ve Türkistan sûfilerinin önde gelenlerinden Çoban Ata ile birlikte Türkistan'da İslâm'ı yayma faaliyetinin bilinen ilk öncülerindedir.

“Bâb”, “Baba” veya “Ata” ünvanının Türkistan'da özellikle tarihte ve hâlen İslâm'ın en canlı şekilde yaşandığı Fergana vadisinde tasavvuf büyükleri için kullanıldığı bilinmektedir. Doğu türklere arasında Arslan adının da –Buğra gibi- yiğitlik ve şecaat sahibi kişilere verilen bir sıfat olarak kullanılma ihtimali kuvvelidir. Bu durumda **Aslan Baba** gerçek isim olmayıp sonradan atfedilmiş bir unvan, gerçek ismin önüne eklenmiş bir sıfat olabilir.

Tasavvufî tabakât kitaplarında hemen daima **Ahmed Yesevî** ile birlikte anılan **Aslan Baba** hakkındaki bazı notlar da görülmektedir.

Günümüzün önde gelen tasavvuf araştırmacılarından Doktor **Nâdirhan Hasan**'ın tespitlerine göre **Safi**'nin "**Reşehât**" (15. Yüzyıl), **Hazîni**'nin "**Câmi'u'l-mürşidîn**", "**Cevâhiru'l-ebrâr**", "**Menba'u'l-ebhâr**" (16. Yüzyıl), **Âlim Şeyh Azîzân**'ın "**Lemehât min nefehâti'l-Kuds**" (17. Yüzyıl), **Muhammed Şerîf Buhârî**'nin "**Huccetü'z-zâkirîn**" (17. Yüzyıl), **Şeyh Zinde Ali**'nin "**Semerâtü'l-meşâyih**" (17. Yüzyıl) **Gulâm Server Lahurî**'nin "**Hazînetü'l-asfiyâ**" (18. Yüzyıl), müellifi belirsiz "**Risâletü'l-meymûne**", **Kemâleddîn Harîrîzâde**'nin "**Tibyânü Vesâili'l-hakâyik**", **Huseyn Vassâf**'ın "**Sefîne-i Evliyâ**" (19. Yüzyıl) eserlerinde **Aslan Baba** (*Kuddise Sirruhû*) *Hazretleri'nin* adı anılmakta ve mezkûr eserlerin hepsi **Aslan Baba**'yı döneminin ünlü sûfilerinden biri olarak kaydetmektedir.

"**Sefînetü'l-evliyâ**" müellifi Dârâ Şukuh (ölümü:1659) ise **Aslan Baba**'yı "Azîm-i Meşâyih-ı Türk (Türk şeyhlerinin ulusu)" olarak anar. Kendisini **Aslan Baba** soyundan gören 16. Yüzyılın Yesevî sûfilerinden Hoca Hasan Nisârî ise Müzekkir-i Ahbâb adlı Tezkiresinde **Ahmed Yesevî**'nin hayatı ve silsilesine dair bilgi verirken **Aslan Baba**'nın **Ahmed Yesevî**'ye hurma getirmesi vakiasını nakleder ve: "Hurma kıssası çoktandır tarihlerde yazıldı ve güvenilir kişilerin dilinde zikredilegelmektedir" diyerek sözkonusu rivayetin tarihî önemini vurgular.

Sovyet döneminde 1980 yılında –Türkistan'ın Kazakistan olarak adlandırılan bölgesinde oluşturulan devletin Başkenti olan- Almatı'da Kazakistan Kültür Bakanlığı tarafından yayınlanan ve Naim Bek Nurmuhammedov'un hazırladığı ve tarafından Türkiye Türkçesine aktarılan "Hoca **Ahmed Yesevî** Türbesi" adlı eserde **Aslan Baba**'nın ashâb-ı kiramın önde gelenlerinden, ünlü bir sahâbî olan **Selmân-ı Fârisî** (*Radyallâhu Anh*) olduğu belirtilir. **Selmân-ı Fârisî** (ö: 654) ashâbın önde gelenlerindedir. Nakşibendî Silsilesinde yer alır.

Tasavvuf Ehli'ne göre Selmân, **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in saçlarını kesmişti. Bu yüzden Fütüvvet erbabına göre berberlerin pîri **Selmân-ı Fârisî** (*Radyallâhu Anh*)'dır. **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) "Selmân-

nü'l-hayr" lakabını vermiş ve "Selmân bizden, Ehl-i Beyt'imdendir" hadîsi ile kendisini övmüştür. Irak'ta Medâyin şehri valisi iken orada vefat etmiştir. Yesevîlik geleneğinde **Aslan Baba**'nın **Selmân-ı Fârisî** (*Radyallâhu Anh*) evladından olduğuna inanılır.

Bu önemli bilginin kaynağı Nâim Bek Nurmuhammedov tarafından belirtilmediği gibi tarihi gerçeklik yönünden de doğru olamaz. Bu yakıştırmayı geçerli kılmak için **Selmân-ı Fârisî**'nin üçyüz-dört yüz hatta beşyüz elli üç yaşadığı hakkında bazı rivayetler uydurulmuş, bazen de **Aslan Baba**'nın dört yüz yıl yaşadığı iddia edilmiştir.

Ancak **Aslan Baba**'nın torunlarından olduğu yazılı soykütüğü verileriyle sabit olan **Zengî Atâ**'nın bölge insanlarından 'Belirgin şekilde farkedilecek kadar koyu' bir deri rengine sahip olduğu ve **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in emanetinin **Selmân-ı Fârisî** (*Radyallâhu Anh*) tarafından Türkistan'da Ahmed'e iletildiği hakkındaki kaynaklar dikkate alınarak, **Aslan Baba**'nın **Selmân-ı Fârisî** (*Radyallâhu Anh*) a uzanan bir soykütüğüne sahip olması düşünülmelidir. Bu ihtimale göre **Ahmed Yesevî**'ye ulaştırılacak "Nebevî emanet" **Selmân-ı Fârisî** (*Radyallâhu Anh*)'ın evladı tarafından nesilden nesile aktarılarak nihayet **Aslan Baba** tarafından sahibine ulaştırılmış olmalıdır.

Ahmed Yesevî Hazretleri ile **Aslan Baba Hazretleri**'nin karşılaşmasını dile getiren rivayetler tarihî gerçekliğin ötesinde içerdiği bazı hususlar itibarıyla dikkate alınmalıdır. **Aslan Baba**'nın Yesi'ye gelerek daha küçük bir çocuk olan Ahmed'i bulması ve **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in emanet ettiği hurmayı Ahmed'e vermesi eğitimiyle meşgul olup irşad etmesi, **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in mânevî bir işaretine dayanıyordu.

Yesevîye yolu büyüklerinden Safîyüddîn Orun-Koylakî'de, Arslan Baba'yla genç **Ahmed**'in ilk karşılaşmalarına ilişkin bir rivayeti Nesebnâme risâlesinde ayrıntılı olarak nakleder. Yesevî'nin soykütüğüne dahil olan Orun Koylakî'ye göre, **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) **Ahmed Yesevî**'ye ulaştırılmak üzere **Aslan Baba**'ya bir hırkayla bir hurma verir ve

“Bunlar, dördüncü halifem ve amcamın oğlu Ali’nin torunlarından, Muhammed Hanefî zürriyetinden Ahmed’indir. Babası Şeyh İbrâhîm ve annesi Tağay Bibiçe, lakabı Karasaç Ana’dır. Sayram şehrinde dünyaya gelecektir” diyerek Ahmed’in kim olduğunu haber verir.

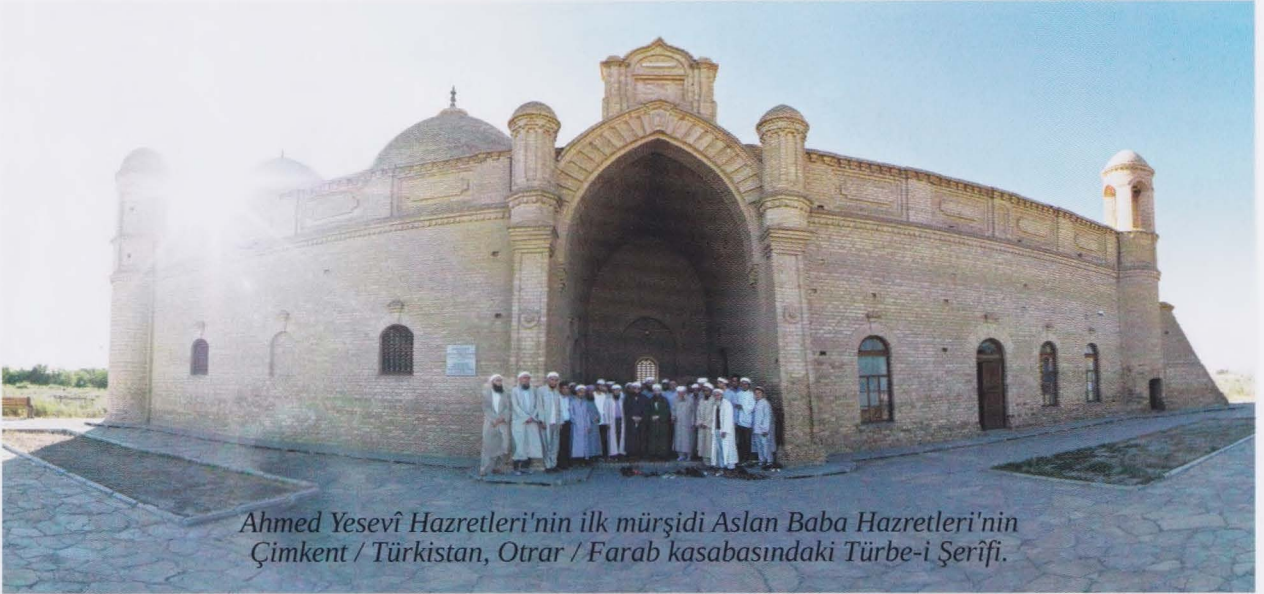
Rasûlüllâh (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in emaneti olan hurmayı alan **Aslan Baba**, Çeharti- rek vilayetinde kırk yıl zâhid olarak münzevi bir şekilde yaşadıktan sonra mânevî bir emir ile Sayram’a gelir ve Ahmed’in babası **Şeyh İbrâhîm**’i bulur.

Rasûlüllâh (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in haber verdiği kişinin ailesini yakından tanımaya çalıştığı Ahmed isimli bu genç olduğuna kanaat getirince, yanlarına çağırır. **İbrâhîm Şeyh, Aslan Baba**’yı sınamak için Ahmed yerine kardeşi Sadr(eddîn) Şeyh’i getirir. **Aslan Baba** “Bu genç de dîn ve melekût yolunun başçılarında olacaktır, ama ben başka bir genci arıyorum ki o genç dîn ve millet sahibi olup, bu iki çocuk arasında ferş ile arş (yer ile gök) arasındaki mesafe kadar fark vardır” der. Bunun üzerine Şeyh İbrâhîm: “Bir deli-dîvâne oğlum var, fakat o sizin övgünüze asla layık değildir... O kâh mahzun, kâh sevinçlidir.

Sûreti insan; ama hâli ve kâli acîb ve garîbdir” der. **Aslan Baba** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri Şeyh İbrâhîm (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri’nin bu sözlerini duyunca derhal Ahmed’in yanına gider ve **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in emaneti olan Hırka’yı giydirir. Ahmed: “Cismi- min mânâsını bildiren zâhirî zenginliği verdiniz. Fakat kalbimin gıdasını temin edecek saf hazineyi vermediniz. Onun için ben kâh çamurdayım, kâh suda, kâh gam içindeyim, kâh neşeli...” der. Bunu işiten **Aslan Baba** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in emaneti hurmayı da teslim eder ve Ahmed için dua eder.

Orun-Koylakî’nin rivayeti, **Aslan Baba** ile **Ahmed Yesevî**’nin buluşmasını babası **İbrâhîm Şeyh**’in hayatta olduğu günlere götürmesi ile dikkat çeker. Diğer rivayetlerde **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in emanet etmesi üzerinden dörttyüz yıl geçtikten sonra **Aslan Baba** Yesi’ye gelir ve medrese yolunda rastladığı Ahmed’e emaneti olan “hurma”yı verirve emaneti teslim ettikten kısa bir süre sonra bekâ âlemine göç eder. **Ahmed Yesevî**’ye **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in emanetleri olarak hurma ile beraber hırka verilmesini Prof. Dr. Hamit

Ahmed Yesevî Hazretleri'nin ilk müşidi Aslan Baba Hazretleri'nin
Çimkent / Türkistan, Otrar / Farab kasabesindeki Türbe-i Şerîfi.

Algar da zikretmektedir. Bu menkıbelerdeki “Mübarek hurma”nın sembolük bir anlamı olduğu ve “Muhammedî emanet”i simgelediği bellidir.

Genel kabule göre “Ağızda saklanan hurma” **Aslan Baba** tarafından genç Ahmed’e verilerek tasavvufî hakikatler **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’in mîrâsı olan ledünnî ilim ve marifet nakledilmiş olmaktadır. Rivayetlere göre **Aslan Baba**, “Muhammedî emanet”i iletme üzere Türkistan bozkırlarından yıllarca Ahmed’i arar ve nihayet verilen bir mânevî işarete uyararak Yesi’ye gelir. O sırada çocukluk döneminde olan yedi yaşlarındaki Ahmed’i diğer çocuklarla oynarken bulur.

Aslan Baba hurmadan bahsetmeden henüz küçük bir çocuk olan Yesevî emanetini kendisine teslim etmesini “Eyâ aksakal emanetimni beringiz (ey ihtiyar emanetimi verin)” sözleriyle talep eder. **Aslan Baba** yıllarca damakta korunan ve böylece saklanan mübarek hurmayı çıkararak “Muhammedî emanet”i, sahibi olan Ahmed’e teslim eder.

“Emanet hurma” yı sahibine teslimden sonra **Aslan Baba** çocukluk çağındaki Yesevî’nin eğitimiyle meşgul olmaya başlar. **Aslan Baba**’nın terbiye ve irşadı ile **Ahmed Yesevî** kısa zamanda mânevî kemâl makamlarını aşar.

Aslan Baba’nın himmeti ile makamdan makama ulaşan Ahmed’in nâmı gençliğinden itibaren Yesi dışında tüm Türkistan bozkırlarında yayılmaya başlar.

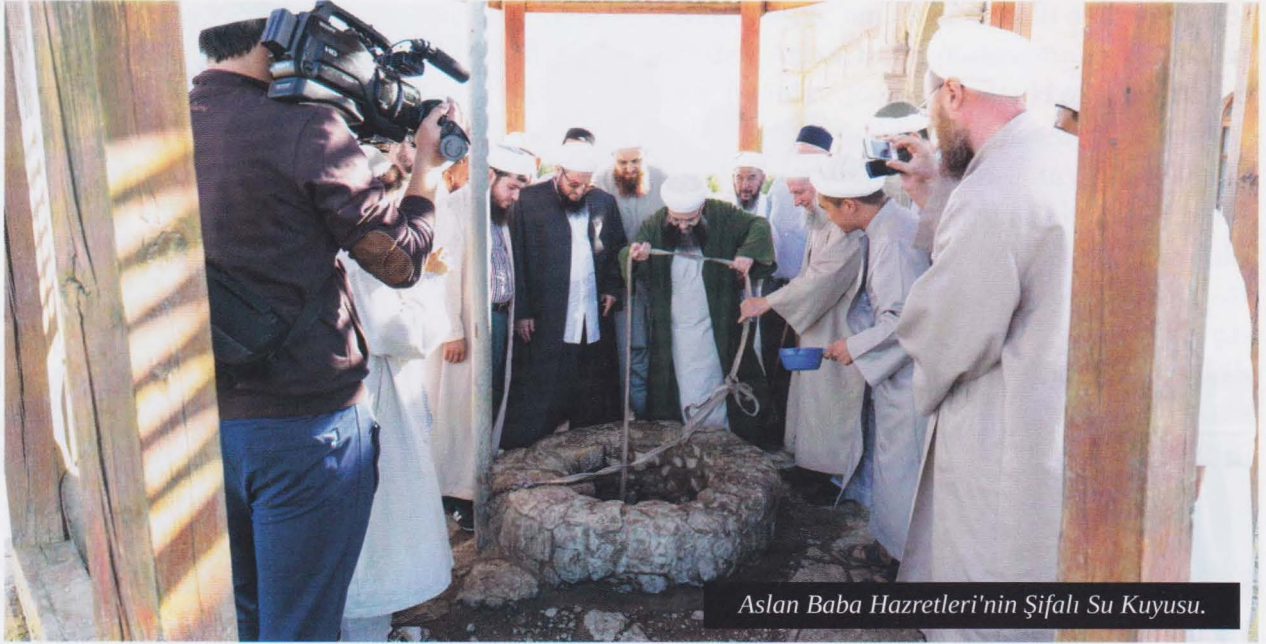
Menkıbelerdeki ilgili rivayetler dikkate alınır, zâhirî şartların uyumsuzluğu hesaba katılarak **Aslan Baba**’nın tasavvuf tarihinde benzerlerine sıkça rastlanan efsânevî bir kişilik olduğu düşünülebilir.

Pek çok tarihî ve dînî şahsiyetlerin menkıbelerinde olduğu gibi **Aslan Baba**’nın ölümünden sonra günümüze kadar gelen bu rivayetlerde de zaman içinde, asliyetten uzaklaştırıcı bazı değişimler görülmüş olabilir.

“Ashaptan bir zat” olarak damağındaki hurmayı asırlarca saklayıp çocukluk çağındaki Ahmed’e ulaştıran kişi; bu açıdan bakılırsa gerçek hayatı unutulmuş bir “efsane kahramanı” olarak da algılanabilir.

Yeseviyye yolu silsilesinin dördüncü kuşak müşidlerinden **Zengî Atâ**’nın (ö: 1258) **Aslan Baba**’nın soyca öz torunu olduğunu kanıtlayan tarihî kaynaklar da **Aslan Baba**’nın insan niteliğinin daha net olarak anlaşılmasını sağlar. **Ahmed Yesevî**’nin ilk halefi **Aslan Baba**’nın oğlu Mansûr Atâ’dır. Mansûr Atâ’da oğlu Abdülmelik Atâ (ö: 1218) sonra da onun oğlu Tac Hoca geçmiştir ki, bu ünlü Yesevî Şeyhi Zengî Atâ’nın babasıdır.

Buna göre **Aslan Baba**’nın soyu; **Ahmed Yesevî**’nin ilk halifesi olan oğlu Mansur Atâ (ö:1197) ve onun sıralı olarak Abdülmelik Atâ, Tac Hoca, **Zengî Atâ** gibi torunları vasıtasıyla devam etmiştir.

Aslan Baba Hazretleri'nin Şifalı Su Kuyusu.

Yesevî pirleri hakkındaki “*Müzekkir-i Ahbâb*” risalesi yazarı **Hoca Hasan Nisârî** de kendi soyunun ataları **Abdülvehhâb Hoca Süleyman Hoca, Yahya Hoca, Hârûn Hoca, Sadr Hoca, Zengî Atâ, Tac Hoca, Abdülme-lik Hoca ve Mansûr Atâ** vasıtasıyla **Aslan Baba**'ya ulaştığını söyler.

Benzer şekilde **Hazîni** de **Ahmed Yesevî**'nin halîfelerinden **Mansur Ata**'dan söz ederken kullandığı “Bu fakirin atalarından olan **Mansur Ata, Allâh**'tan korkanların önderi cesur şeyh...” ifadeleriyle kendisinin de **Aslan Baba**'nın neslinden olduğunu kaydetmiştir.

Aslan Baba'nın oğlu ve **Ahmed Yesevî**'nin ilk haleflerinden olduğu iddia edilen Mansur Ata hakkında bulunacak belgeler, **Aslan Baba** ailesinin Türkistan'ın mânevî hayatındaki yerini daha açık olarak ortaya çıkaracaktır.

Hâlen Otrar yakınlarındaki türbesinde bütün Türkistanlılar tarafından ziyaret edilmekte olan **Aslan Baba** ve 1259 yılında Taşkent yakınlarında **Zengî Ata** köyünde vefat edip defnedilen torunu **Zengî Ata** bu silsilenin maddî geçerliliği hakkında yeteri derecede fikir vermektedir.

Bu tarihî tanıklıkların açıkça gösterdiği gibi **Aslan Baba** Hazretleri, **Ahmed Yesevî** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin ilk müşidi olması yanısıra evlenip çoluk - çocuğa karışmış ve torunları vasıtasıyla Türkistan'ın mânevî coğrafyasını şekillendirmiş gerçek bir **Allâh** dostudur.

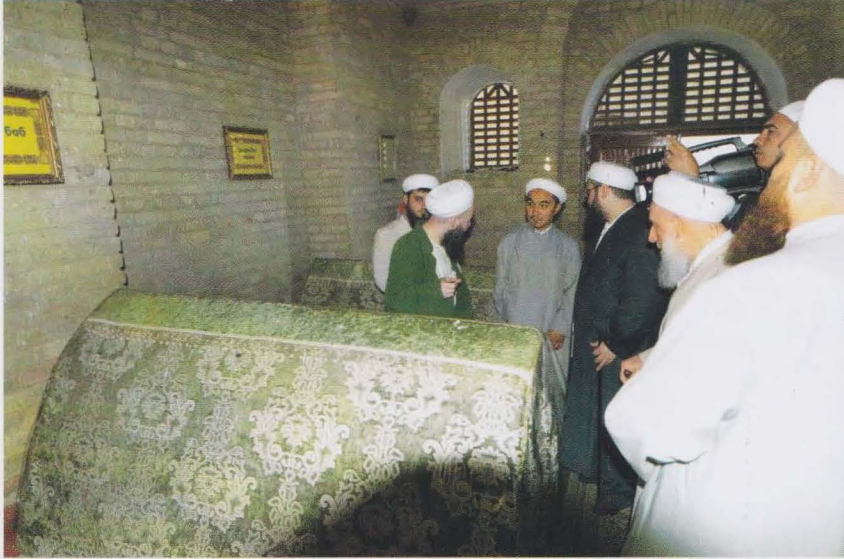
Aslan Baba Hazretleri rivayetlerde dörtüzyıl yaşamış bir zat olarak efsanevî bir kimlikle karşımıza çıkarken Yesevî yakınlarındaki Otrar şehrinde adına yapılmış türbesinin mevcudiyeti **Aslan Baba** Hazretleri'nin tarihteki fizikî varlığının kesin kanıtıdır.

Moğollar tarafından yerle bir edilen bugünkü Kazakistan'ın Otrar şehri kalıntılarının yanındaki **Aslan Baba** Hazretleri'nin türbesi, onu efsanevî bir şahıs olarak algılamının geçersizliğinin somut bir göstergesi olarak bugün de ayakta durmaktadır.

Bu feyiz kaynağı türbeyi ziyaret edenler açıkça fark edeceklerdir ki, **Aslan Baba** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri yeryüzünde yaşamış ve her insan gibi ölümünden sonra toprağa verilmiş, daha sonra üzerine bir türbe inşa edilmiş “ete-kemiğe bürünmüş” bir “âdemoğlu” idi. Özellikle türbe girişinde yer alan diğer üç kabirde yer alan kişilerin **Aslan Baba** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin halifeleri olduğuna ilişkin rivayet, **Aslan Baba**'yı bir efsane olmaktan çıkartır.

Hele de müşidleri **Aslan Baba** Hazretleri'nin ayakucunda asırlardır bekçilik yapan ve uydurma birer isim olmadıkları- hemen anlaşılabilir dervişlerin ilginç isimleri bu konuda en ufak bir şüphe bırakmaz:

Şir Mambet Bâb, Karılgaç Bâb, Laçın Bâb... yani sırasıyla, Arslan Muhammed Baba, Kır-langıç Baba, Şahin Baba.

Şir Mambet Bâb /
Arslan Muhammed Baba,
Kırlangıç Bâb /
Kırlangıç Baba,
Laçın Bâb /
Şahin Baba Hazretleri'nin
Aslan Baba'nın Türbe-i Şerîfesinin
Girişindeki Kabr-i Şerîfleri.

ASLAN BABA TÜRBESİ

Aslan Baba (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin tarihî Otrar şehri yakınlarındaki türbesi de Emir Timur tarafından inşa ettirilmiştir. Yesi'nin güneyinde yer alan ve Moğollar tarafından yağmalanıp toprak altına gömülen Otrar şehri, günümüzde Emir Timur'un ölümüne tanıklık etmiş bir harabeler yığınyından ibarettir. Emir Timur tarafından inşa ettirildikten sonra tabîî etiketlerle yıpranan **Aslan Baba** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin Türbesi, Kazak hanları tarafından tamir ettirilmiştir.

Bugün Türkistan'da halk arasında yaşayan menkıbeler dikkate alınarak hâlâ **Ahmed Yesevî** Türbesi ziyaret edilmeden önce 70 km. mesafede olan Otrar yakınındaki **Aslan Baba** türbesinin ziyaret edilmesi yaygın bir uygulamadır. Bu türbe ziyaret edilmeden Yesevî türbesinin ziyaret edilmesi yöre halkı tarafından hoşgörülmez. Bu hassasiyet, menkıbelerle nakledilen sözlü rivayetlerin halk bilincinde nasıl yer edip kök saldıgının somut bir örneğidir.

Aslan Baba hakkındaki yazılı kaynaklardan biri olarak değerlendirilebilecek "*Dîvân-ı Hikmet*"te yer alan bir hikmette kaydedildiğine göre Ahmed, **Aslan Baba**'ya hurmayı kendisine vermekle görevinin bitmediğini ve asıl "kalbinde olan öz"e talip olduğunu ifade eder.

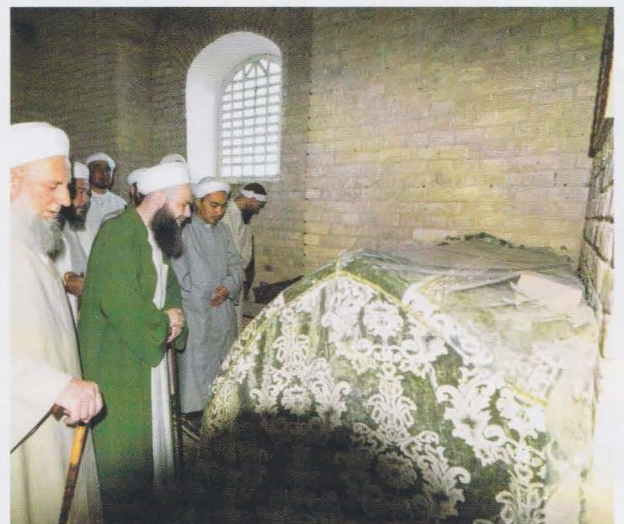
"*Dîvân-ı Hikmet*"te Yesevî'nin **Aslan Baba** ile ilişkisine dair "Yedi yaşında **Aslan Baba** ile karşılaşma", "**Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in eman ti olan hurmayı **Aslan Baba**'dan

alış", "Binbir zikiri öğrenme" gibi konularda hayatına ışık tutan işaretler yer alır. "*Dîvân-ı Hikmet*"te "Kâbızu'l-ervâh'ın **Aslan Baba**'nın canını aldığı, hurilerin ipek kefen biçtikleri, yetmişbin meleşin gelip onu cennete götürdükleri" de yazılıdır.

Bu ibarelerin somut gerçekliklerinin yanısıra; ledün ilmini alış, zikir dersi tarifi, irşad makamına yükselme gibi işârî ve sembolik anlamların olduğu, tasavufî rumuzlara âşinâ olanların kolayca fark edebileceği mecâzî yönleri vardır.

Bu mısralarda, **Aslan Baba** bir velî ve **Yesevî**'nin ilk mürşidi olaak anlatılmakta, çocuk yaşta Ahmed ile yakından ilgilendiği dile getirildikten sonra vefatından önceki vasiyeti ve vefatında yaşananları dile getirilmektedir.

(İstifade ettiğimiz kaynak için bakınız: *Hayâti Bice, Hoca Ahmed Yesevî ve Hikmetleri*, sh:58-67)

ASRISAADET'TEN GÜNÜMÜZE KADAR İSLAM AKİDESİ VE ŞER'İ KURALLARDA VAKİ OLAN TAHRİFAT

RESUL BÖLÜKBAŞ

Dini mubini Islâmın üzerinden asırlar geçmiş, asrisaadetten sonra gelen asırlarda dinde, dini akidelerde ve şer'î kurallarda gevşemeler olsa da dinin akidesinden şeriat ilkelerinden asla uzaklaşma olmamıştır.

Bazen Ehlisünnet vel cemaatin dışına çıkanlar olmuş ise de Ehlisünnetin içinde kalanlar sadık kalmışlar ve şer'î şeriften asla taviz vermemişlerdir. Islâm alimlerinin hemen hepsi müttelik olup asla dini mubini islâm'ı , şer'î-şerifi tartışma yoluna gitmemişlerdir. Hele hele itikadi manada ihtilaf içinde olmamışlardır. Amelde ki mezhepleri ayrı olsa da itikatte bazı cüz'i meselelerin dışında ihtilaflar söz konusu olmamıştır. İhtilafa düşenler bile Kur'ân ve sünnetin ışığında doğruyu bulma yolunda içtihatları ve beyanları olmuştur.

Hiç birinin niyetinde Kur'ân ve sünnet dışı bir takım kuralları islâmın özüne montaj etmek gibi bir teşebbüsleri olmamıştır. Islâm dinine beşeri bir takım sistemleri sentez etme gibi batıl akidelere düşmemişleridir. Şeriatın getirdiği kurallara beşeri kuralları asla eş manada mutalaa etmemişlerdir.

Beşerin saadetinin sadece ve sadece islâmî kurallara bağlı kalmak ve onu uygulamakla mümkün olacağını düşünmüşler ve asla islâm kuralları çizgisinden inhiraf etmemişlerdir.

Gel gör ki son 20.ve21. Asırda öyle bir hal almıştır ki yüce Yaradan'ın zararlı görüp haram kıldığı hususları beşeri kurallar gereği adeta helal kabul edilir hale gelmiştir. Kur'ân'ı Kerimin kati delilleriyle sabit olan kati haramları helâl addetmek suretiyle dinden uzaklaşmış secde-i sözde Müslümanlar olarak ortaya çıkan bir hayli kimseler meydana gelmiştir. Hem bunların sayısı azımsanmayacak kadar ekseriyeti teşkil etmeleri dini tebliğ makamında olan hoca efendilerin vazifelerini yapmadıkları ortaya çıkmaktadır. Hatta bazı âlimler aynı itikadı taşıdıklarından **münkeri** (yanlış) maruf (doğru) **marufu** (doğruyu) **münker** (yanlış) addettiklerinden tebliğe gerek duymamışlardır.

Eskilerimizin tabiriyle şunu söylemek uygun olur kanaatini taşıyoruz *“tuz koktu yapacak bir şey yok!”* dememizden başka sözümüz kalmadı diyebiliriz.

Ulema sınıfının bu acı ve tehlikeli duruma müdahale edeceğine hiçbir aksaklık yokmuş gibi mübarek geceleri ve günleri ihya etmek suretiyle itikadi felaketi adeta telafi etmek yoluna gitmektedirler. İtiraf etmek gerekir ki; gerçek ilim erbabı Âlimlerimiz o kadar çok azaldı ki bunların da sesleri çıkıyorsa da duyulmamaktadır. İlimden mahrum ve fakat düzenin belli makamlarını işgal edenlerin de cehaletleri akidelerine perde olmuştur. İlim derinliği olmayan sözde ulemayı istediğiniz yöne çevirmeniz gayet kolaydır. İşte İslâm ülkeleri 2 asırdan beri bunu yaşamaktadır. İlahi talimatlardan gerekli ders çıkaramayanların beşeri talimatlara uymaları ve bu hususta cüret göstermeleri tabii hal almıştır. Osmanlı da durum böyle değildi ulema umereden, umera da ulemadan çekinirdi. Zira umera olanlar neredeyse ulema kadar ilme sahip idiler. Keza ulema da ilimlerine olan güvenleri sebebiyle umera karşısında direnç gösterebiliyorlardı.

Asrımıza baktığımız zaman görüyoruz ki; bazı ulema diyeceğimiz kişiler dinimizde kati haram olan veya kesin farz olan ilahi emirlerde ve yasaklarda bunların ihlal edilmesi durumunda en büyük tepkileri susmaktan öte geçmemektedir. Makam ve mevkilerini korumak uğruna gidişata adım uydurmaktan başka hiçbir tepkileri olmamaktadır. Böylece farzların terki ve haramların işlenmesi adeta olağan hale gelmiştir.

Kutlu doğum münasebetiyle yüce Peygamberimizin şanına düzenlenen etkinlikler elbette ki güzel ve faydalı şeylerdir. Ancak o yüce peygamberimizin, o İslâm güneşinin doğduğu günü kutlayıp onunla ve onun şahsında tecelli eden Kur'an'a, şeriata ve şeriatın ilke ve kurallarına onun getirdiği nizama aykırı itikatlar ve ameliler pervasızca icra edilirken bunlara karşı tepki gösterme kabiliyetini kaybetmiş olan milletin kutlu doğuma göstereceği alaka onu kurtarabilir mi? Memleketimizde irşad programları tanzim

edilmektedir. Bunlar güzel şeyler bu programlardan memnuniyet duymamak mümkün değildir. Ancak irşad mevkiindeki vaiz ve müftülerimizin neredeyse unutulmuş İslâm akidesinden bahsetmelerini istemekte müminlerin tabii hakkıdır. Umumiyetle vaazlarda dinimiz; namaz, oruç, hac ve umreden ibaretmiş gibi bu ve benzeri hususlardan bahsedip İslâm'ın son asırda duyurulması engellenen kurallardan bahsedilmemesi kanaatimizce büyük cürümdür.

Muhterem din kardeşlerime tavsiyem şudur ki; Dinimizde onun kurallarını tatbik etmekte başkalarını taklitten vazgeçip bu kuralları erbab olan âlimlerden ve yüce Kuran'dan yüce Peygamberimizin sünnetlerinden ve bu delillere istinaden yazılan fıkıh kitaplarımızdan öğrenmeye bakalım hiç kimse sizin önderiniz değildir.

Birilerini sevseniz de o sevdiğiniz kişilerin her hareketini sevmek zorunda değilsiniz. Fetvalarınızı medyadan veya gelişi güzel kimselerden almayınız cenabı Hakkın kendilerine kudsiyet tanımadığı kişilere kudsiyet tanımak çok yanlıştır. Hele hele Allah ve Resulüne harp ilan eden kişi ya da müesseseleri mukaddes görmek tehlikelidir.

Allah ve Resulunün nazarı dikkate alınmadığı yerlerde oturup müsterih olmak asla bir mümin için mukadder olmamalıdır. Yüce Rabbimizin lanet ettiği yerler rahmet yeri olamaz. Makam ve mevkii ne olursa olsun İslâm şuurundan mahrum olan ve gayri İslâmî hususları İslâmî gibi kabul eden kişilere asla iltifat edip aldanmayınız.

Allah ve Resulunün nazarı dikkate alınmadığı yerlerde oturup müsterih olmak asla bir mümin için mukadder olmamalıdır. Yüce Rabbimizin lanet ettiği yerler rahmet yeri olamaz. Makam ve mevkii ne olursa olsun İslâm şuurundan mahrum olan ve gayri İslâmî hususları İslâmî gibi kabul eden kişilere asla iltifat edip aldanmayınız.

Hazreti Kur'an'ın kesin ve kati bir şekilde haram kıldığı hususları mubah gören kişi ya da kişiler Allah'ın gönderdiği dinin içinde olamazlar velev ki başları beş vakit secdede olsa bile akıbetleri çok tehlikelidir. Bu hususta Kur'anı Kerimde bakara suresinden 275.276.277.278 ve 279. Ayetlerini okuyalım yorum ve tevcihini okuyucularımızın iz'ına havale edelim.

يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ
الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ
بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ
اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى
اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا
وَيُزْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ
أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا
إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا
فَأَذْنُوبًا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ
فَلَكُمْ رُؤُوسٌ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا
تُظْلَمُونَ

“Faiz yiyenler, ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu, onların, “Alış veriş de faiz gibidir” demelerinden dolayıdır. Oysa Allah alışverişi helal, faizi haram kılmıştır. Bundan böyle kime Rabbinden bir öğüt gelir de (o öğüte uyararak) faizden vazgeçerse, artık önceden aldığı onun olur. Durumu da Allah’a kalmıştır. (Allah onu affeder.) Kim tekrar (faize) dönerse, işte onlar cehennemliklerdir. Orada ebedi kalacaklardır. (Bakara 275)

Allah, faiz malını mahveder, sadakaları ise artırır (bereketlendirir). Allah hiçbir günahkâr nankörü sevmez. (Bakara 276)

Şüphesiz iman edip salih ameller işleyen, namazı dosdoğru kılan ve zekatı verenlerin mükafatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olmayacaklardır. (Bakara 277)

Ey iman edenler! Allah’a karşı gelmekten sakının ve eğer gerçekten iman etmiş kimselerseniz, faizden geriye kalanı bırakın. (Bakara 278)

Eğer böyle yapmazsanız, Allah ve Rasûlüyle savaşa girdiğinizi bilin. Eğer tövbe edecek olursanız, anaparalarınız sizindir. Böylece siz ne başkalarına haksızlık etmiş olursunuz, ne de başkaları size haksızlık etmiş olur.” (Bakara 279)

Bu ve buna benzer nice ayetlerle haram kılınmış hususlar zamanımızda mubah görülmektedir. İşte tehlike burada tevhid olmadan ibadetin hiçbir yararı yoktur. Günümüzde ise en çok ihmal edilen husus da budur.

Bazı hocalarımız da dini kurallardan unutulmuş unutturulmuş bu güne kadar bahsi geçmemiş kuralları örtetek veya örtülü olan bu kuralları açmadan siyeri ve siyerin duygulu yerlerini kendine has uslubyyla birazda ses tonuyla ona bir takım duygulu ifadeleri katarak milleti ağlatmak suretiyle daha ziyade İslâm'dan çok kendisine teveccüh edilmesi gayesiyle ve bunun ticaretini yapmak suretiyle sözde irşad ettiğini zannetmektedir.

Bunların bazıları halkın teveccühünü kazandıklarından raicleri artmış olacak ki memleketimizin bir yerinden vaaz veya konferans için çağrıldıklarında gidiş geliş masrafı artı 25.000 bin tl verirsiniz gelirim demek suretiyle bu işi Peygamberlerin sünnetine yüzde yüz aykırı bir şekilde adeta pazarlama yoluna gitmektedirler.

Gayet tabiidir ki bu hocalar teveccühlerini kaybetmemek için siyer gibi duygulandırıcı hususların dışına çıkmayı ve insanlara ağır gelecek bazı dini vecibeleri söylemeyeceklerdir.

Allah için söylüyorum ki bu tür hocaları dinlemektense dinlememek daha hayırlıdır. Eğer paranız helâl ise sakın ola bu insanlara vaaz bedeli olarak bunlara paranızı israf etmeyin.

Bu şekilde yapılan irşaddan ve bu tür sohbetleri dinlemekten hiçbir bereket hâsıl olmaz bunlar din tacirleridir.

Bu iş Allah için yapılmalıdır. Bu hususta Kur'ân-ı Kerim'de Hûd suresi 50.51. ayetlerinde bakınız yüce Mevlamız ne buyuruyor;

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٥١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٥١﴾

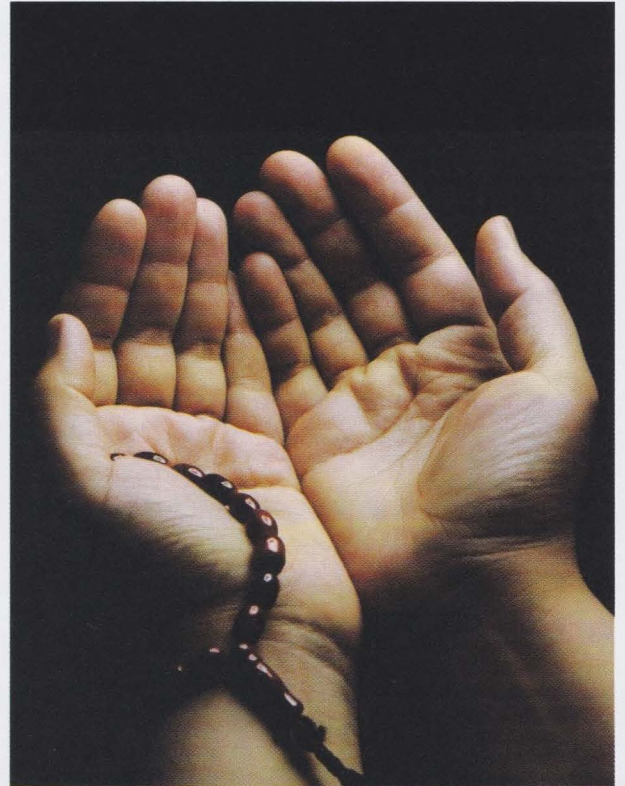
Âd kavmine de kardeşleri Hûd'u gönderdik. Hûd şöyle dedi: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Ondan başka sizin hiçbir ilahınız yoktur. Siz, sadece iftira ediyorsunuz." (Hûd 50)

"Ey kavmim! Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim, ancak beni yaratana âittir. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?" (Hûd 51)

"Ey kavmim! Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra ona tövbe edin ki, üzerinize bol bol yağmur göndersin ve gücünüze güç katsın. Günahkârlar olarak yüz çevirmeyin." (Hûd 52)

Kur'ân-ı Kerim'de hemen her peygamber zikredildiğinde o peygamberin ilk sözü ben sizden ücret istemiyorum benim ücretimi ancak yüce Rabbim verecektir. Mealinde ayetler serdedilmektedir.

Öyleyse bana şu kadar ücret verirsiniz size hakkı söylerim demek manasına gelen ücret talebi hiçbir şekilde caiz olmadığı gibi böyle bir sohbetin de asla bir faydası ve bereketi yoktur. Allah (*Celle Celaluhu*) başta ulema sınıfına ve bütün Müslümanlara şuur ihsan eylesin âmin. Selam ve dua ile.

HADİS-İ ŞERİFLER

Ebu Sa'id (Radiyallahu anh) anlatıyor; "Biz Resûlullah ﷺ ile birlikte Ramazan'ın orta on gününde i'tikafa girdik, yirminci günün sabahı olunca eşyalarımızı (evlerimize) taşıdık. Resûlullah ﷺ (bir hutbe irad etti) sonra şunları söyledi:

"İ'tikaf'a girmiş olanlar, i'tikaf mahallerine dönsünler. Zira bu gece bana Kadir Gecesi'nin hangi gece olduğu gösterilmişti, sonra unutturuldu. Siz onu, (Ramazan Ayı'nın) son on gününde ve tek gecelerde arayın. Ayrıca bu gece kendimi su ve çamur içinde secde eder gördüm."

Resûlullah ﷺ i'tikaf mahalline dönünce, o günün sonuna doğru hava bozdu. Mescid o sıralarda (üzeri hurma dallarıyla örtülmüş) çardak şeklindeydi. Resûlullah ﷺ'in burnu ve burun yumuşağının üzerine su ve çamur bulaştığını gördüm. Bu gece yirmi birinci gece idi." (Buhari, Fadl-u Leyleti'l-Kadr; 2, 3, İ'tikaf: 1, 9, 13; Müslim, Siyam; 213,(1167);

Ebu Hüreyre (Radiyallahu anh) anlatıyor;

"Resûlullah ﷺ vefat edince, ondan sonra Ebu Bekir (Radiyallahü anh) halife seçildi. Bunun üzerine bedevilerden bir kısmı irtidât etti. (Hz. Ebü Bekir halife olarak onlarla savaşmaya karar verince) Hz. Ömer (Radiyallahü anh) şöyle dedi:

— Resûlullah ﷺ; **"İnsanlar lâilâhe illallah deyinceye kadar onlarla savaşmaya emrolundum. Bunu söylediler mi, benden mallarını ve nefislerini korurlar. (İslâm'ın) hakkı hariç artık hesapları da Allah'a kalmıştır!"** demiş iken, sen nasıl bu insanlarla savaşırısın? Bunun üzerine Hz. Ebu Bekir (Radiyallahü anh):

— **Allah'a yemin olsun, namazla zekatın arasını ayıranlarla savaşacağım.**

Zira zekat, malın hakkıdır. Vallâhi, Resûlullah ﷺ'e vermekte oldukları bir oğlağı bile vermekten vazgeçseler, onu almak için onlarla savaşacağım, dedi.

Hz. Ömer (Radiyallahü anh) sonradan demiştir ki: "Allah'a yemin ederim, anladım ki, Hz. Ebu Bekir'in bu görüşü, Allah'ın savaş meselesinde ona ilhamından başka bir şey değildi. İyice anladım ki bu karar hakmış."

(Buhâri, İ'tisâm 2; Zekât, İstîtâbe 3; Müslim, İmân 32, (20); Muvatta, Zekât 30, (1, 269); Tirmizi, İmân 1, (2610); Ebu Dâvud, Zekât 1, (1556); Nesâi, Zekât 3, (5,14).

Ebu Ümâme (Radiyallahü anh) anlatıyor; Resûlullah ﷺ buyurdular ki:

"Ramazan ve Kurban bayramının gecelerini ihya eden kimsenin kalbi, kalplerin öldüğü gün ölmez." (İbni Mace, Siyam: 68. Beyhaki Şu'abu'l-İman, No: 3711, 3/341

Ebû Hüreyre (Radiyallahu anh)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

"Bir mü'minin, din kardeşiyle üç günden fazla küs durması helâl değildir. Üç gün sonra onunla karşılaştığında selâm versin. Eğer selâmını alırsa, her ikisi de sevapta ortak olurlar. Eğer selâmını almazsa, almayan günaha girer. Selâm veren ise küs durma mesuliyetinden kurtulmuş olur." (Ebû Dâvûd, Edeb 47)

Ebû Eyyûb el-Ensârî (Radiyallahü anh)'dan rivayet edildiği üzere Peygamber Efendimiz ﷺ şöyle buyurmuştur:

"Her kim Ramazan orucunu tutar, sonra peşinden Şevval Ayı'ndan da altı gün oruç tutarsa, bütün sene oruç tutmuş gibi olur"

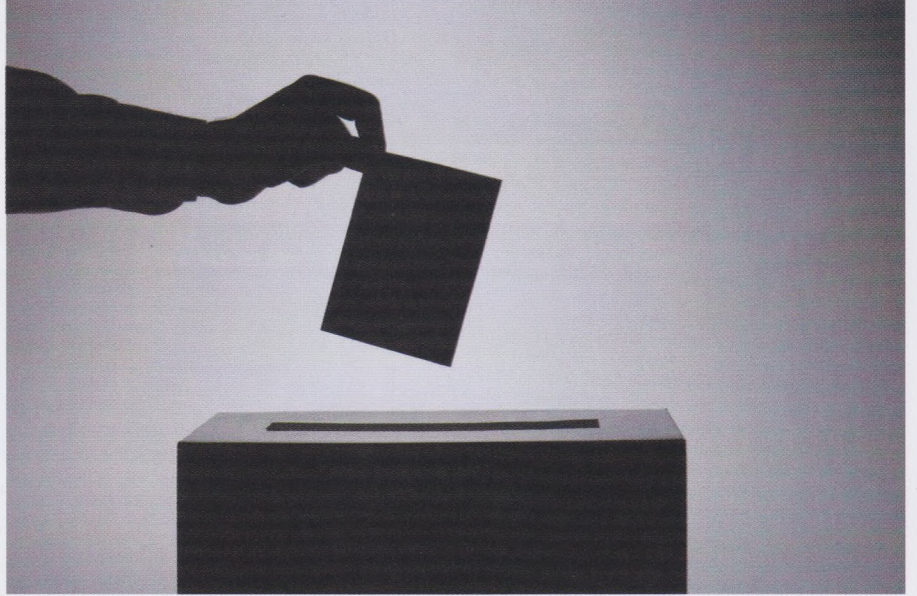
(Müslim, Siyam, 204; Tirmizi, Savm, 53; Ebu Davud, Savm, 58-59)

PERŞEMBENİN GELİŞİ ÇARŞAMBADAN BELLİ OLUR.

Bendeniz siyâsetçi değilim, bu makale de siyâsî bir yazı değil. Seçim günü oyumuzu verir, işimize bakarız.

ALİ EREN

Bir de her mağlûbiyetin de gâlibiyetin de mânevî bir sebebi olduğuna inanırız. Tabii ki seçim sonuçlarının da.

Bu makalemizde, alınan neticenin mânevî sebeplerini tesbit etmeye çalıştık, o kadar.

1- Sayın Erdoğan, 11 Temmuz 2002'de Trabzon'un Of kazasında şöyle dedi:

"Türkiye'de 30'a yakın etnik grup ve 4 HAK DİNe mensup herkesi tıpkı Yunus, Mevlana kültüründe olduğu gibi "hepimiz birimiz, birimiz hepimiz" anlayışı ile seviyoruz, kucaklıyoruz."

<http://www.yenisafak.com.tr/Arsiv/2002/ Temmuz/12/p3.html>

Burada işaret etmek istediğimiz, **"4 hak din"** ifadesidir.

Çünkü 4 hak din yok tek hak din vardır. O da İslamdır.

2- 2010'da AK Parti Aydın İl Başkanı İsmail Hakkı Eser, şunları söylemişti:

"Başbakanımız bizim için adeta ikinci peygamber gibidir."

Sayın Başbakan, bu konuşma gündeme oturunca İsmail Hakkı Eser'in istifasını istemiş o da istifa etmişti:

<http://www.milliyet.com.tr/-peygamber-gibi-lafi-istifaya-goturdu/siyaset/siyasetdetay/03.02.2010/1194397/default.htm>

Şüphesiz bu, Sayın Başbakan namına güzel bir tavırdı. O zaman zannedildi ki, daha sonraları kabul edilemez böyle İslâmî yanlışlar yapılırsa derhal gereken yapılacak.

Öyle olmadığına, “**İstemem, yan cebime koy**” kabilinden ses çıkarılmadığına bir misal:

26 Ocak 2014’de AKP Düzce Milletvekili Fevai Arslan, Sayın Erdoğan’ı peygamberlik sıfatından alıp ilahlığa çıkarmış, “**Allah’ın bütün vasıflarını üzerinde toplayan bir lider**” demişti.

Fakat onun hakkında hiçbir şey yapılmadı.

Hüseyin Çelik Twitter hesabından yaptığı açıklamada, “Fevai Arslan’ın dil sürçmesiyle söylediği bazı sözlerin, fazlasıyla istismar edildiğini” savunmuştu.

Oysa ortada istismar yok apaçık bir şirk sözü vardı:

<https://dirilissevdasi.wordpress.com/2014/01/26/akp-duzce-milletvekili-fevai-arslan-allahin-butun-vasiflarini-uzerinde-toplayan-bir-lider-var/>

3- Tarih 9 Nisan 2015. Sayın cumhurbaşkanı, 10 gün önce bölgede hegemonya kurmakla suçladığı İran’dan ‘**dost ve kardeş**’ ülke olarak bahsederken, “**Beni ne Şia ilgilendirir ne Sünni ilgilendirir**” dedi.

Daha da ileri giderek, “**Benim Sünnilik diye bir dinim yok**” dedi:

<http://www.postmedya.com/analiz/erdogan-iran-donusu-konustu-benim-sunnilik-diye-bir-dinim-yok-h109864.html>

Sayın Cumhurbaşkanı’na kimse, “**Senin dinin Sünnilik mi?**” diye sormadığı gibi, kimse “**Benin dinin Sünnilik**” diye bir iddia sahibi dedeğil.

Öyleyse, sünnîliğin aleyhinde olan bu cümleyi söylemek neden icap etti?

Sayın Cumhurbaşkanı, “**İkinci evim**” dediği İran’dan sünnîlik hakkında gerçekten böyle çok sert sözlerle dönüyordu.

4- Birbirine muhalif, iki siyâsî şahsiyet:

İkisinin soyisminde de “**Doğmak**” kelimesi var.

Birinin soyismi “**Erdoğan**” diğeriinki “**Erdoğan**.”

Biri eski Diyarbakır Müftüsü, HDP Diyarbakır milletvekili Nimetullah **Erdoğan**.

Diğeri Cumhurbaşkanı Recep Tayyip **Erdoğan**. Biri, seçimden önce “**HDP Zerdüşt partisi olsaydı yine görev alırdım**” dedi.

Diğeri, hem Zerdüştlerin hem hak olmayan dinlere mensup olanların cennete gireceğini söyleyen kişiyi başbakanlık **BAŞDANIŞMANI** olarak aldı.

Kim o?

Senelerdir paralelcilerin ön safında yer alan Prof. Bekir Karlığa. Söylediği söz de şu:

“Hıristiyanlar, Yahudiler, ZERDÜŞTİLER, hatta Budist gibi herhangi bir şekilde bir tanrıya inananlar cennete gireceklerdir.”

(18/4/2004, Hürriyet)

HDP milletvekili zerdüştlüğü mühimsemiyor, bu başdanışman ise Zerdüştler dâhil bütün kâfirleri cennete sokuyor.

5- Bundan önceki Papa 16. Benediktus, Peygamberimiz hakkında hakarete varan sözler söylemişti. Bu Papa, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından Türkiye’ye davet edildi. Papa gelmeden önce Başbakan Erdoğan Papa’yla görüşmeyeceğini söyledi.

Papa 28 Kasım 2006’da Türkiye’ye geldi. Papa’yla görüşmeyeceğini söyleyen Erdoğan, Papa’yı hem uçağın merdivenlerinde karşıladı hem de Papa’ya hediye verdi:

<http://www.haberplatin.com/turkiye-haberleri-gazeteleri/turkiye-guncel-siyasi-ekonomik-haberleri/akparti-gercekleri-yanlanlari/akparti-gercekleri-yanlanlari/503-erdoganin-papayla-gorusmesi.html>

6- Şimdiki Papa, yine Erdoğan tarafından, “**Kendisine sığınılan, kudsî insan**” mânâsına gelen “**Kudsiyetpenahları**” kelimesi ile ulu-laştırıcı ve yüceltici bir hitapla Türkiye’ye davet edildi.

Her namazda, “**İyyake nağbudu ve iyyake nesteiyn / Yalnız sana kulluk eder, ancak senden yardım isteriz**” dediğimizi hatırlamanın tam zamanı.

Papa geldi, asıl gayesini açığa vurarak papalığını da yaptı. Fatih Sultan Mehmet'in "**İstanbul**"una, "**Kostantinopolis**" diyerek, Katoliklerle Ortodokslar arasındaki 950 yıllık anlaşmazlıkları giderdi.

Fener Rum Patriği Bartholomeos'un Ekümenikliğini (*Dünya Ortodokslarının liderliğini*) de ilan etti.

Fener Rum Patriği, önceden ancak Fatih Kaymakamlığı'na muhatap iken, artık Fatih Kaymakamlığı devre dışı kaldı. Patrik artık bütün isteklerini Başbakan'a direkt olarak iletebilmektedir.

Vaziyet bu kadarla da kalmadı. Sadece Fatih kaymakamı değil, Başbakan bile artık Patrik Bartholomeos'un muhatabı değil.

Vakıflar kanununda değişiklik yapan hükümet (2006) azınlık vakıflarına büyük yetki ve imkânlar verdi:

Yeni gayrimenkuller alma, bunları Patrikhane adına tescil ettirme, yurt dışına üye olma, yurt dışından üye alma, yurt dışına para gönderme, yurt dışında para alma vs...

7- Daha vahimi var. Nisan 2005'de Papa İkinci John Paul'ün ölümünün ardından Fransa'da bayraklar yarıya indirilince, Cumhurbaşkanı Jacques Chirac yetkisini kötüye kullanmakla suçlandı:

<http://www.haberler.com/papa-icin-bayraklarin-yariya-imesi-fransa-da-haberi/>

Fransa'da bile durum böyleyken, Türkiye'de İçişleri Bakanlığı'nın Valiliklere gönderdiği emirde, Papa II. Jean Paul'un Vatikan'da düzenlenecek cenaze töreninin yapılacağı 8 Nisan 2005 Cuma günü, tüm illerimizde devlet daireleri ve kurumlarda bayrakların gün doğumundan gün batımına kadar yarıya indirileceği "**ÇOK ACELE**" **KAYDIYLA**" bildirildi.

Bununla ilgili emrin aslı aşağıdadır:

8- Zinanın suç olmaktan çıkarılması:

Anayasa Mahkemesi'nin 23 Eylül 1996'da aldığı bir kararla zina erkekler için suç olmaktan çıkartılıp sadece kadınlar için suç kabul edilmişti.

2004 yılında AK Parti zinanın tekrar hem kadınlar hem erkekler için suç sayılması yönünde girişimde bulundu.

Baykal, AKP'nin bu girişimini ihanet sayacağını açıkladı. Avrupa Birliği de zinanın tekrar suç sayılmasının tam üyelik müzakerelerine geçişi etkileyebileceğini duyurdu.

Uzlaşma sağlanamayınca **AKP zinanın suç sayılması girişimden vazgeçti** ve zina suçunu ortadan kaldıran yeni TCK 26 Eylül 2004'te yasalastı, 12 Ekim 2004 tarihli Resmi Gazete de yayımlandı:

<http://www.haksozhaber.net/zinayi-suc-olmaktan-kim-cikardi-42074h.htm>

Şimdi, çoğunluğu AKP'nin teşkil ettiği mecliste, CHP ve AB istedi, AKP de ses çıkarmadıysa, zinayı suç olmaktan kim çıkarmış oldu?

9- Kanunen yasak olan domuz eti satışı artık serbest. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, ürünün ambalajında veya tezgâhta yazılması şartıyla domuz eti satmanın yönetmeliğe göre serbest olduğunu açıkladı:

<http://www.yenidenergenekon.com/1197-bakanliga-gore-domuz-eti-satisina-engel-yok/comment-page-1/>

Değerli okuyucu! İş o kadar vahim ki, Gıda Hareketi başkanı Kemal Özer, "**Ben şahsen Türkiye'de herkesin muhakkak domuz eti veya domuzdan elde edilmiş katkılardan yediğini düşünüyorum**" dedi:

10- Çok mühim vazifelere getirilen Egemen Bağış'ın "**Bakara makara**" diyerek Kur'anla dalga geçtiği yazılı ve sesli olarak yayınlandı:

http://www.dailymotion.com/video/x1i876g_egemen-bagis-tape-kaydibu-bakara-iyi-makara_music

<https://www.youtube.com/watch?v=dxNyqFA4cL0>

Bu şahısa bu sözlerinden dolayı bir şey söylenmediği gibi, balkon konuşmasında Cumhurbaşkanı'nın yanında yer aldı, arkasından Cumhurbaşkanı danışmanı olarak AK Saray'a alındı.

11- Tarih 17 Temmuz 2014...

İçişleri Bakanı Efkân Ala, İstanbul / Eyüb'de,

Peygamberimiz hakkında, **“Peygamberimiz Mekke’yi fethedip oraya girerken muhtemelen... Mekke’yi fethettik, insanlar fevç fevç İslam’a giriyorlar. Muhtemelen kendisine bir pay çıkardı oradan”** diyerek Peygamberimiz’i gurura kapılmakla suçladı. Kendilerinin öyle olmadığını, kendilerine bir pay çıkarmadıklarını söyledi:

<https://www.youtube.com/watch?v=e7qqvrtpCqY>

12- AKP Düzce Milletvekili İbrahim Korkmaz, 2015 yılbaşı gecesi Facebook'tan yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Muhterem Arkadaşlarım; hepinizin de takdir edeceği gibi bu gece (31 Aralık-1 Ocak) son derece önemli bir gece.

Hepinizin bildiğini sandığım çok önemli iki doğum olayı bu gecede vuku bulmuştur. Çok ama çok sevdiğinizi bildiğim iki önemli şahsiyet bu gecede dünyaya gelmişlerdir.

Bunlardan **birincisi Hazreti İbrahim ikincisi ise Hazreti Muhammed'dir**. Yüce Allah her ikisine de cennetini nasip eder inşallah. Dolayısıyla bu gecede her ikisi için bol bol dua etmenizi tavsiye ederim.

Bu geceyi huşu içerisinde eda etmenizde büyük fayda vardır. Allah **bu iki büyük zata** hayırlı ve bereketli ömürler versin diye dua ederseniz hiçbir şey kaybetmezsiniz.

Bu yazımdan hiçbir şey anlamadınız galiba?

Anlaşılmayacak bir şey yok canım. Son derece basit ve hepinizin bilmesi gereken bir şeyi söylüyorum.

Hız. İbrahim tabi ki benim. Hız. Muhammed ise en küçük kardeşim. İkimiz de bu gece (1 Ocak sabahı) dünyaya gelmişiz. Hepsi bu.

Selam ve muhabbetlerimle. :))"

Bu sözlere haliyle büyük tepki geldi. İbrahim Korkmaz ise tepki gösterenlere şöyle cevap verdi:

"Anlayana lafımız yok, sözümüz anlamayanlardır...Fakat "Ahmak" olmak anlaşılabilir bir şey değildir.

...İşte buna bizim dilde 'Ahmaklık' derler.

...Ahmaklar beni yoruyor maalesef."

...Yoksa siz benim "beyefendi, gentlemen veyahut ta hazret" olmadığımı mı söylüyorsunuz? Çok kırıldım şimdi. Allah iyiliğinizi versin HAZRETTLER... :))

Böyle diyerek, **“Hazret”** kelimesiyle dalga geçtiği için kendisini tenkit eden Müslümanlara hem hakaret etti hem dalga geçti:

<http://odatv.com/n.php?n=ben-hazreti-ibrahim-en-kucuk-kardesim-de-hazreti-muhammed-0101151200>

13- Tarih 28 May 2011...

İzmir / Alaçatı Pazaryeri Caminde hıristiyan âyini yapıldı. Fener Rum Ortodoks Patriği Bartholomeos'un yönettiği ayin öncesi ikindi namazını kılan Müslümanlar, daha sonra yerlerini Ortodoks cemaatine bıraktı. Ayini Patrik Bartholomeos yönetti.

Ayinden sonra bir konuşma yapan Bartholomeos, gerekli izinlerin verilmesinde kendilerine yardımcı olan İzmir Valisi Cahit Kırış ve Alaçatı Belediye Başkanı Muhittin Dalgıç'a minnet duygularını ilettiler.

<http://www.samanyoluhaber.com/yerel-haberler/Alacati-Pazaryeri-Camisi-Once-Musluman-Sonra-Da-Ortodoks-Cemaatini-Agirladi/564630/>

14- Müslümanların tüm tepkilerine rağmen 20 ülkeden 20 kadının katıldığı ve bu yıl Antalya'da 5'inci defa yapılan sözde güzellik yarışması yine mide bulandırdı.

Aralarında İtalya, Polonya, Rusya, Slovenya, Estonya, Belarus, Ukrayna, Almanya gibi farklı ülkelerden getirilen **"hayvanlar gibi çıplak"** kadınlar Antalya plajlarına salındı.

Bölge insanının **ahlâki yapısını** ayaklar altına alan, Türkiye'nin **İslâmi altyapısını** adeta dinamitleyen ve **fuhş davetiye** olarak nitelendirilen bu tür etkinlikler konusunda **Kültür ve Turizm Bakanlığı'nı** göreve davet eden bölgedeki vatandaşlara 5 yıldır cevap bile verilmiyor:

www.yeniakit.com.tr

15- Tarih 22 Nisan 2015.

İzmir **Devlet** Opera ve Balesi, yarı çıplak kadın-erkek karışık semazenlerle sözde "**Mevlana'nın Çağrısı**" adı altında bir dizi rezilliğe imza atıyor. Yani Hazreti Mevlana'ya en büyük hakareti yapıyor. Bu rezaleti sahneleyenlere, hükümet tarafından iki yıldır göz yumuluyor.

Yıllardır Türkiye'nin birçok yerinde moda renkleriyle giydirilmiş kadın semazenler, erkeklerin gözleri önünde sema yapıyordu. Bunun ardından şimdi de yarı çıplak ve kadın erkek iç içe bale gösterileriyle sözde "**Mevlana'nın Çağrısı**" gündemleştiriliyor.

Bu rezaleti sahneleyenlere iki yıldır kimse dur demiyor:

<http://www.ajans5.com/yari-ciplak-mevlana-balesi-773h.html>

16- Tarih 5 Ağustos 2013...

"Bakara makara"dan sonra "Sakal makal".

Mehmet Ali Şahin, her Ramazan'da Peygamberimize ait olduğu söylenen sakalın bu kadar ilgi görmesine kızdı.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin, "**Peygamberimiz vefatından sonra asırlar sonra, kendi sakalından olduğu iddia edilen o KILLARA böyle bir saygı gösterileceğini bilseydi kesinlikle yasaklardı**" dedi.

Şahin, "**Türkiye'nin muhtelif yerlerinde Peygamberimize ait olduğu iddia edilen sakalın veya sakalından bazı parçaların KILLARIN muhafaza edildiği...**" şeklinde konuştu:

<http://www.aktifhaber.com/akpli-mehmet-ali-sahinden-sakal-i-serife-hakaret-1107570h.htm>

17- Aydın Organize Sanayi Bölgesindeki genelevden çevre temizlik vergisi ve atık su bedeli alınmayarak, enerji giderinin % 20'si, sigorta priminin % 100'ü Hazine'den ödenerek 7 yıl teşvik verilmiş.

Aydınli sanayicilerin itirazı üzerine aylarca süren bürokrasinin ardından genelevin teşviklerden yararlanamayacağına karar verilmiş.

7 yıl süre ile bu teşviklerden yararlanan genelev, vatana millete ne gibi katkı sağladı acaba?

Halka hizmet, hakka hizmettir mantığıyla hareket eden bürokratlarımız, geneleve bu teşviki nasıl vermiş, nasıl verir!

http://blog.milliyet.com.tr/Sanayi_tesvikinden_yararlanan_Genelevi_Blog/?BlogNo=391896&ref=milliyet_anasayfa

18- Değerli okuyucu, ilk AKP hükümetinden beri Türkiye'de iki türlü Cuma namazı kılındığını / kıldırıldığını biliyor musun?

Bazı yerlerde 10, bazı yerlerde 16 rek'at kılınıyor.

İstanbul gibi, cemaatin hassas olduğu şehirlerde ses çıkarılmazken, İzmir gibi kozmopolit yerlerde 16 rek'at kılınmasına izin verilmiyor. 10 rek'attan sonra müezzine "**Alâ resûlinâ salevât**" dedirtilerek son 6 rek'atın kılınmamasına çalışılıyor.

Doğuda, Çıldır gibi uç yerlerde de Karaman gibi Anadolu'nun ortasında da böyle. Yani ses çıkarmayacak olan her yerde.

Benim memleketim olan Kırıkkale'de, Balıkesir Sındırgı'da da yapmak istediler. Halk her iki yerde de müftülüklere yürüdü, münakaşalar oldu, buralarda geri adım attılar. Şimdi oralarda Cuma namazı 16 rek'at kılınıyor.

19- Mart 2014'de Muğla mitinginde konuşan Başbakan Erdoğan'ın "**Bizim rahmetimiz gazabımızı aşacaktır**" sözleri şok etti. Erdoğan'ın Allah'la ilgili bir vasfı kendisine mal ederek anması sosyal medyada da büyük tepki topladı.

Çünkü bu sözler, kudsi bir hadis-i şerife Hz. Allah'ın "**Şüphesiz rahmetim, gazabımı geçmiştir**" kelamına paralellik göstermektedir...

BUNCA ISRAR NİYE...

Lütfen İslâm inanç ölçülerine vurarak okuyunuz.

“İslam anlayışında tartışmasız tek kutsal, ulûhiyettir. Ancak Kur’ân’ın Allah kelâmı mı, yoksa Allah kelâmının yansıması mı olduğu son derece tartışmalı olduğundan, Kur’ân’ı kutsal kitap olarak nitelendirmek daima sorunludur.” (...)

ALİ EREN

Müslüman talebelere hoca tayin edilen Özsoy’a göre, “Kur’ân’da anlatılmak istenen içeriğin yalnızca yüzde 10’u Kurân’ın âyetlerinde bulunuyor.”

Diyaret İşleri Bakanlığı bu tavrı kabul ediyor mu, etmiyor mu?

Kur’ân ne güncel kavramlarla konuşmakta ne de güncel sorunları irdelemekte.

Bu nedenle Kur’ân’ın vahyi ile güncel dış dünya arasında birebir bağlantı bulunmamakta.

“Anlaşılan Hz. Muhammed Kur’ân’ı yazılı hale getirmeyi kendi ödevi olarak görmedi.”

“Tanrı gerçekten yazılı bir metin mi istiyordu, yoksa inanlarla olan esnek iletişimini korumak için tam tersini mi?”

Demek istiyor ki, “Kur’ân yazılı hale getirilmemeli, Müslümanların elinde yazılı bir kitap bulunmamalıydı.”

Bu sözler hangi düşünceden ileri gelir?

İlâhiyat profesörü Ömer Özsoy bunları Almanya Frankfurt’ta 2008’de yapılan “Kur’ân” başlıklı bir toplantıda söylüyor.

Bu zat, Diyaret tarafından Frankfurt Üniversitesi’ne bağlı İslam Dini Vakıf Profesörlüğü’ne tayin edilmiş.

Zamanın Diyaret İşleri Başkanı Prof. Ali BARDAKOĞLU, Anadolu Ajansına yaptığı 27/02/2008 tarihli açıklamada Frankfurt Üniversitesi ile Diyaret İşleri Başkanlığı arasında imzalanan bir anlaşmayla, Almanya’daki Müslümanların dînî hizmetlerini üstlenecek gençlerin yetiştirilmesi gayesiyle, Frankfurt Goethe Üniversitesi’nde İslam İlâhiyat Bölümü kurduklarını söylemişti.

Masrafını Türkiye Diyaret Vakfı’nın üstlendiği bu bölümde, 100 civarında Müslüman öğrenci okuyor idi. Şimdi kaç bilmiyoruz.

Müslüman talebelere hoca tayin edilen Özsoy’a göre, “Kur’ân’da anlatılmak istenen içeriğin yalnızca yüzde 10’u Kurân’ın âyetlerinde bulunuyor.”

Mühim olan sadece Ömer Özsoy’un Kur’ân-ı Kerim hakkındaki yanlış sözleri değil, DİB’nin Ömer Özsoy’un görüşleri karşısındaki tavrı.

DİB, bu tavrı kabul ediyor mu, etmiyor mu? Etmiyorsa, Özsoy’u niçin ısrarla o makamda tutuyor?

İlahiyatçı Profesör Ömer Özsoy

Başkanıyla personeliyle, kendilerine Müslümanların vergileriyle alınan lüks arabalar tahsis edilenler, bunu Müslümanlara izah etmeli değil mi?

Bırakın Ehl-i Sünneti, İslam içi herhangi sapık bir fırkanın bile söyleyemeyeceği bu sözlerle, tamamının ehl-i sünnet olduğu söylenen Din İşleri Yüksek Kurulu ne diyor?

Yâd ellerde Hıristiyanî baskı altında bir taraftan Müslümanlığını muhafaza edip bir taraftan da dinini öğrenmeye çalışan gençlerimiz, hangi gayeyle bu inançtaki bir kişinin eline verilmiştir?

Özsoy'un İslam dışı sözlerini, Ebubekir Sifil ve Ahmet Akgündüz gibi meseleye âşinâ olan kimseler de tenkit ettiler.

Diyanetin, “yanlıştır” veya “doğrudur” demeyip sessizliği tercih etmesinin sebebi anlaşıl-mıyor.

* * *

Önceki yazımızda, Özsoy'un Kur'ân-ı Kerim hakkındaki zehir zemberek sözlerinin yapıldığı o toplantıda DİB Mehmet Görmez'in de bir konuşma yaptığını yazmıştık. Hocamız kendisinin o toplantıda olmadığını söylüyor.

Ama yerli ve yabancı kaynaklar, Sayın Hocamızın orada bulunduğunu ve bir konuşma yaptığını yazıyor.

Çok da, meselâ birisi timeturk. Sıradan, şahsî bir internet sitesi değil, ciddi çalışan bir haber portalı.

Bir diğeri yarı resmî gantara.de:

http://tr.qantara.de/webcom/show_article.php/_c-674/_nr-226/i.html.

Bu da sıradan değil. Alman Dışişleri Bakanlığı finanse ediyor.

Biz onların “yalancı”sıyız. Eğer haber yanlışsa, Sayın Hocamız oralardan sorgulayabilir.

* * *

Sempozyumun düzenlendiği
Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi

Bahse konu sempozyumdaki konuşmacılara gelince.

1- Modernist/reformist ilahiyatçıların öncülerinden Nasr Hâmid Ebû Zeyd. 15 sene kadar önce Mısır şeriat mahkemesinin mürted olduğuna karar verdiği kişi. Karar metni bende.

2- Mustafa Öztürk. 25/2/2015 tarihli, Bir ilahiyat profesörüne sorular başlıklı yazıda bahsettiğimiz kişi.

3- İlhami Güler. Topkapı/ Eresin Otel'de, beni hâricilikle suçlayınca, “Namaz kılmadığınız söyleniyor, doğru mu?” diye sorduğumda yüzü kızaran kişi.

4- Yasin Aktay. Siirt'te kadınlarla beraber Erdoğan hakkında okuduğu türküde, makamla “Recep Tayyip Erdoğan, sallı âlâ Muhammed” diye makam tutan kişi..

Ve benzerleri...

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

**HZ. EBÛ UBAYDE
İBNİ CERRÂH**
(Radiyallahü Anh)

Peygamber Efendimizin vefatından sonra **Hz. Ebûbekir** (Radiyallahü Anh) halife olunca, içerdeki dinden dönme ve irtidat hareketleri ile meşgul olmak zorunda kaldı. Tabii bu sırada Bizans Rum Devleti ile Sasanî İran Devleti hudut boylarında Müslümanları rahatsız ediyor, bölgedeki Hıristiyan ve ateşperest kabilelere baskınlar yaptırarak işgal ve katliamlarda bulunuyorlardı.

Hız Ebûbekir, irtidat hareketlerini sona erdirdikten ve içte sükûneti sağladıktan sonra **Ebû Ubeyde ibni Cerrah** (Radiyallahü anh)'ın da olduğu bir şûrâ heyeti topladı. Yapılan istişareler neticesinde, Bizans ve Sasanî Devletlerine karşı hudutları emniyet altına almak, aynı zamanda Müslüman olmayan diğer milletlere de İslâm'ı duyurmak üzere, Rumların ve Sasanî'lerin üzerine asker gönderilmesine karar verildi. Böylece **Hz. Ebû Bekir, Ebû Ubeyde ibni Cerrah** komutasında bir ordu gönderdi

İslâm ordusu büyük bir başarı elde etti. Şam, Humus, Hama, Lazkiye, Halep, Kudüs gibi şehirlerden bazılarını sulh ile, bazılarını da savaş ederek fethetti.

Suriye şehirlerinin birer birer fethedilmesi üzerine Bizans imparatoru Herakliyüs telaşa kapıldı ve iki yüz bin kişiden ziyade büyük bir orduyla harekete geçti.

Yermük Savaşı

Bizanslıların Suriye'yi kurtarmak için büyük bir Haçlı ordusu topladığı ve büyük bir Bizans gücünün Şam üzerine yürümekte olduğu haberi gelince, **Hz Ebû Ubeyde ibni Cerrah** (Radiyallahü anh) derhal komutanları topladı ve durumu görüştü. Şam, Ürdün ve Filistin'e giden kuvvetleri toplayıp düşmanın Yermük'te karşılanmasına kararverildi.

Başlangıçta **Ebu Ubeyde ibni Cerrah, Amr bin As, Ebu Süfyan, ve Şurahbil bin Hasane** (Radiyallahü anhüm) gibi dört büyük komutan, Suriye'nin fethi için **Hz. Ebu Bekir** tarafından müstakil kuvvetler olarak görevlendirilmişti. Bu dört büyük komutanın her biri ise savaş alanına istedikleri yoldan gidecekti. Fakat Bizans kuvvetlerinin iki yüz kırk bin kişilik bir güce ulaştığı görülünce, **Hazret-i Ebu Bekir** (Radiyallahü anh) daha evvel Irak'ın fethiyle görevlendirdiği **Halid bin Velid** (Radiyallahü anh)'a, Suriye'deki İslam ordularına katılması için emir verdi.

Emri alınca derhal bölgeye intikal eden **Halid bin Velid** (Radiyallahü anh), İslam ordularının dört ayrı komutanın idaresinde yan yana, fakat ayrı ayrı cephelerde savaşa hazırlandığını gördü. Bununla birlikte, Bizans ordusunun ise tam bir savaş düzeni içinde ve İslam askerlerinin parçalarını birbirinden ayırmak ve öldürücü darbeyi vurmaya üzere ustaca dizildiğini anladı. Bunun üzerine başta **Ebu Ubeyde ibni Cerrah** (Radiyallahü anh) olmak üzere diğer komutanlarla bir araya gelerek onlarla görüştü ve ordunun gücünün dağıtılmaması gerektiğini, düşman sayıca çok fazla olduğundan, İslam ordularının yekvücut olduğu halde savaşmasının daha uygun düşeceğini belirtti. **Halid Bin Velid**'in askeri dehası ve yeteneklerini çok iyi bilen diğer komutanlar onun istişaresine önem verdiler ve onun planı dahilinde düşmanla savaşma konusunda fikir birliğine vardılar.

Yermük Harbi, düşmanın hücumu ile başladı ve amansız bir şekilde devam etti. Bu savaş tarihte eşine ender rastlanan çarpışmalara ve kahramanlıklara sahne oldu.

Medine'den Gelen Mektup

Medine'den **Ebû Ubeyde ibni Cerrah** (Radiyallahü anh)'a bir mektup geldi. **Hz. Ebûbekir**

vefat etmiş yerine **Hz. Ömer** halife olmuştu. İşte bu mektup yeni halife **Hz. Ömer**'den geliyordu. Mektupta zikredildiği üzere, **Halid bin Velid** başkomutanlıktan alınıyor ve yerine **Ebû Ubeyde ibni Cerrah** başkomutan olarak tayin ediliyordu.

Ebû Ubeyde ibni Cerrah (Radiyallahü anh), bu haber askerlerin moralini bozabilir endişesiyle mektubu gizledi. (Savaş bittikten sonra mektubu Halid b. Velid'e gösterdi. O da hiç kırgınlık göstermeden emre itaat edip Ebu Ubeyde ibni Cerrah 'ın emrine girdi.)

Halid bin Velid (Radiyallahü anh) savaşı yönetmeye devam etti. Uzun ve çetin savaşların neticesinde düşmanın bıkkınlığı ve yorgunluğu görülünce, İslâm ordusu düşman üzerine müthiş bir hücum gerçekleştirdi. Bu ani taarruz karşısında düşman şaşkına döndü. Bizans atları ürkek savaş alanının dışında dar bir geçide doğru kaçmaya başladılar. Fırsatı değerlendiren İslam birlikleri Bizans piyadelerinin üzerine toplu olarak hücum geçtiler. Bu taarruz onlara adeta ölüm darbesi oldu. Rum ordusu yenilerek dağıldı. Yüz binden fazla Rum askeri öldürüldü. İslâm ordusunda ise üç bin yiğit şehâdete kavuştu.

Bu muharebede mücahide kadınlar da cephe gerisinde cansiperane harp ettiler. Ve bu zafer bütün Şam beldesinin fethine sebep oldu.

Halife olan **Hz. Ömer** (Radiyallahü anh), **Ebû Ubeyde ibni Cerrah** (Radiyallahü anh)'ın İslam Ordusu'nun başkomutanı olarak yine fetihlere devam etmesini emretti. Ve **Halid bin Velid** (Radiyallahü anh)'ı da O'nun mahiyetine verdi. Tabi bu durum, dâhi komutan **Halid bin Velid**'e zor gelmedi, hiçbir kırgınlık yaşamadan emre itaat edip **Ebu Ubeyde**'nin emrine girdi. Zira **Ebû Ubeyde ibni Cerrah**'da çok değerli bir komutan olup aynı zamanda **Aşere-i Mübeşşere**'den ve ashabin ileri gelenlerinden idi.

Şunu da kısaca ifade etmek gerekirse, **Hz. Ömer'in, Halid b. Velid**'i görevden alması kesinlikle şahsi bir meseleden veya Onun herhangi bir hatasından dolayı değildi.

Nitekim **Hz. Ömer**, devletin bütün valilerine şöyle bir mektup göndermişti:

Ben, Halid'i bir öfkesinden ya da ihanetinden dolayı azletmedim. Fakat insanlar (kazandığı zaferlerden dolayı) onu o kadar büyüttüler ki, **Allah**'ı bırakıp ona tevekkül edeceklerinden korktum. Ben onlara, bütün bu başarıların **Allah**'tan geldiğini bildiklerini istediğim için böyle hareket ettim!

Alman Cizye Vergisinin İade Edilmesi

Ebû Ubeyde ibni Cerrah (*Radyallahü anh*) sulh ile Humus şehrini fethetti. Fethedilen topraklarda yaşayan gayri Müslimlerden, İslâm adaletinin onlara da aynen tatbik edilip her haklarının gözetilmesi; malları, canları ve ırzlarının korunup emniyetle yaşamalarının temini için senede bir kere cizye vergisi alınır.

Humus fethedilince orada yaşayan Rumlar, cizyelerini seve seve getirip Beytül-mal emini **Habîb bin Müslim**'e teslim ettiler.

Herakliyüs'ün, asker toplayarak Antakya'ya hücumu hazırlandığı haberi alınca, Humus şehrindeki askerinin de merkezdeki kuvvetlere katılmasına karar verildi. Bunun üzerine **Ebû Ubeyde ibni Cerrah** (*Radyallahü anh*), Humus şehrinde askerini çekmeden önce şehirde memurlar bağırttı:

Ey hıristiyanlar! Sizi korumaya söz vermiş ve buna karşılık sizden cizye almıştım.

Fakat şu anda bizim kendi durumumuz çok nazik olduğundan sizi koruyamayız. Bunun için hepiniz Beytül-Mal'a gelip verdiğiniz cizye vergilerini geri alın. İsimleriniz ve verdiğiniz miktarlar defterimizde yazılıdır!

Suriye şehirlerinin çoğunda da böyle oldu. Beytül-Mal emini **Habîb bin Mesleme**, Hıristiyanlardan alınan yüz binlerce dirhem cizyenin hepsini kendilerine iade etti. Bu adalet ve merhamet karşısında Hıristiyanlar hayret ve sevinçlerinden ağladılar: "**Allah** sizi bize tekrar iade etsin" diye dualar ettiler.

Müslümanların bu adilane tavrı karşısında çoğu seve seve müslüman oldular. Kendi arzuları ile Rum ordularına karşı İslâm askerine casusluk yaptılar. **Ebû Ubeyde ibni Cerrah** (*Radyallahü anh*) bu sayede, **Herakliyus**'un ordularının her hareketini günü gününe haber alırdı.

Dünyalığa Bağlanmaması

Ebû Ubeyde bin Cerrah (*Radyallahü anh*) faziletlerin timsali bir zâttı. Çok merhametliydi. Askerlerine ve tebaasına çok şefkatli bir babaydı. Dünyaya tenezzül etmeyen, zühd ve takva sahibi bir zat idi.

Hz. Ömer, Şam'a gittiği zaman kendisini karşılayanlara sordu:

- Kardeşim nerede?
- Kardeşin kim?
- Ebû Ubeyde!

Ebû Ubeyde bin Cerrah (*Radyallahü anh*) gelince, **Hz. Ömer** bineğinden indi ve onu kucakladı. Sonra Onun evine gitti. Evinde kılıç, kalkan ve mızrağından başka hiç eşya göremeyen **Hz. Ömer**:

- Nerede senin eşyan? Sen Emirsin, senin burada yiyecek bir şeyin yok mu?

dediğinde, **Hz. Ebû Ubeyde** Ona bir zenbil getirerek bir kaç lokma çıkardığında, **Hz. Ömer** ağladı ve şöyle buyurdu:

- Ey kardeşim **Ebû Ubeyde**, dünyâ herkesi değiştirdi, yalnız seni değiştiremedi.

Bir defa **Hz. Ömer**, **Ebû Ubeyde bin Cerrah**'a dört bin dirhem gönderdi. Parayı götüren elçiye de tembih etti:

- Dikkat et, bakalım, bu parayı ne yapacak?

Ebû Ubeyde bin Cerrah parayı alınca hemen onu askerleri arasında taksim etti. Elçi dönünce **Ebû Ubeyde**'nin parayı askerlere dağıttığını söyledi.

Hz. Ömer:

- **Allah**'a hamdolsun ki, Müslümanlar içinde böyle insanlar var, buyurdu.

Ebû Ubeyde bin Cerrah (*Radyallahü anh*), Hicret'in 18. senesinde veba hastalığına yakalanarak vefat etti. Kabri Şerifi Şam'dadır.

Allah Ondan razı olsun...

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKİH KURULU

YÜZÜK TAKMAYA DAİR FIKHİ HÜKÜMLER

Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd, onun Resulüne ve Resulüne tabi olan al, ashab ve ümmetine selat-u selam olsun.

Altın yüzük: Fakihler, altın hakkında rivayet edilen birçok sahih hadisi şerife dayanarak altın yüzük takmanın kadınlar için helal, erkekler içinse haram olduğuna dair söz birliğine varmışlardır.

Ebu Musa El'eşari'den (Radıyallahu Anh) rivayet edilen bir hadisi şerifte Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyuruyor: **"Altın ve ipek ümmetimin kadınlarına helal, erkeklerine haram kılındı."** ¹

Ebu Hureyre (Allah ondan razı olsun), **Peygamber Efendimiz** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in **altından edinilen yüzüğü yasakladığını rivayet etmiştir.** ²

Erkek çocuğun takmasının caiz olup olmadığına dair âlimler arasında görüş ayrılığı vardır. Ezcümle:

Hanefi Mezhebine göre; anne-babası veya yetkili kişinin, erkek çocuğunun altın yüzük takmasına müsaade etmesi mutlak olarak tahrimen mekruhtur. Bu hususta Cabir'den (Radıyallahu Anh) rivayet edilen şu hadis-i şerifi delil aldılar. Şöyle ki;

Cabir (Allah ondan razı olsun) buyuruyor ki; **"Biz altını erkek çocuğun üzerinden soyar alır, kız çocuğunun üzerinde bırakırdık."** ³

Şarap içmek haram olduğu gibi çocuklara içirmek de haramdır. Aynen bunun gibi erkeklerin altın takması haram olduğu gibi çocuklarının takmalarına müsaade etmeleri de caiz değildir. ⁴

Şafii Mezhebinde esas görüşe göre altın yüzük takma konusunda buluş çağına ermeyen çocuk, bu konuda kadın hükmünde kabul edilmiştir. Çünkü küçük çocuk altının kadınımsı bir özellik taşıdığını anlayacak konumda değildir. Dolayısıyla bayram olsun, olmasın velisinin altın veya gümüş takı takınan çocuğuna göz yumması caizdir. ⁵

Maliki Mezhebinde tercih edilen görüşe göre erkek çocuğun altın yüzük takmasına müsaade etmek mekruhtur. Çünkü velileri, çocuklar hakkında sorumludurlar. ⁶ Maliki Mezhebinde bir diğer görüşe göre ise haramdır.

Hanbeli Mezhebinde farklı görüşler vardır. Hanbeli mezhebine mensup âlimlerin bir kısmı, yukarıda zikrettiğimiz ilk hadisteki genelleme ve ikinci hadiste Cabir'in (Allah ondan razı olsun) anlattığı sahabe uygulamasına dayanarak erkek çocuğun altın takı takınmasına müsaade etmenin velisi adına caiz olmayacağını ifade etmişlerdir.

Diğer bir kısım âlim ise çocuğun mükellef olmadığını dikkate alarak altın takı takmasına velisinin müsaade etmesini mubah görmüştür. ⁷

Gümüş Yüzük: Kadının altın veya gümüş yüzük takmasının caiz olduğuna dair her hangi bir ihtilaf söz konusu değildir.

Erkeğin gümüş yüzük takması hangi durumlarda ne kadar ve nasıl takması fakihler tarafından ele alınmış ve farklı neticelere varılmıştır. Ezcümle:

Hanefiler bu hususta rivayet edilen hadis-i şeriften dolayı caiz olduğuna hükmetmişlerdir. Şöyle ki;

İbn Ömer (Allah onlardan razı olsun) anlatıyor: “**Allah Resulü** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **gümüşten bir yüzük edindi** ⁸ . **Bu yüzük** (vefat edinceye kadar) **Peygamber Efendimiz** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in parmağındaydı. **Ondan sonra** (hilafeti döneminde) **Ebubekir’in** (Allah ondan razı olsun) **elinde, sonra** (hilafeti boyunca) **Ömer’in** (Allah ondan razı olsun) **elinde, sonra Eris kuyusuna düşene kadar Osman’ın** (Allah ondan razı olsun) **elindeydi. Yüzüğün üzerinde “Muhammed Allah’ın Resulüdür” şeklinde nakşedilmiş yazı vardı.**” ⁹

Buna rağmen Hanefi Mezhep âlimleri sultan, kadı ve mühür basmaya ihtiyaç duyan kimsele-
rin yüzük kullanmasını daha faziletli görürken böyle bir ihtiyacı olmayanların yüzük kullan-
mamalarının daha faziletli olacağını söylemiş-
lerdir. ¹⁰

Hanefi ulemasının büyüklerinden et-Taha-
vi ise (Allah ona rahmet etsin) **Meani’l-Asar** isimli eserinde “Yüzük takma hususunda sultan veya diğer insanlar arasında fark yoktur. Çünkü altın ve gümüş kullanmayı yasaklayan eserlerde sultan ve diğer insanların müsavi olduğunu görüyoruz.

Kıyasın gereğine göre gümüş yüzük kullanma hususunda sultan ile diğer insanlar arasında bir ayırım olmamalıdır.

Zira sultan Müslümanların mallarını mühürlemeye ihtiyaç duyduğu gibi diğer insanlarda kendi mallarını ve kitaplarını mühürlemeye ihtiyaç duyarlar. ¹¹

Şafî Mezhebine göre: yetki sahibi olsun, olmasın erkeğin gümüş yüzük kullanması caiz hatta sünnettir. ¹²

Mâlikî Mezhebine göre; erkeğin yüzük kullanmasında bir beis olmayıp caizdir. Hatta Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’e tabi olmak kastıyla yapılırsa mendup olur. Ancak kibir, gösteriş veya hava atmak gibi nefsanî duygularla takılması caiz değildir. ¹³

Ahmet b. Hanbel’den (Allah ona rahmet etsin) rivayet edilen “Erkeğin gümüş yüzük kullanmasında beis yoktur “ sözünün zahirinden anlaşılana Hanbelî Mezhebine göre mubah olduğudur. ¹⁴

Altın ve Gümüş Dışındaki Madenlerden Edinilen Yüzük

Hanefî Mezhebine göre demir, kurşun, bakır, sarı ve pirinç madeninden yapılan yüzüğü takmak erkek ve kadın için tahrimen mekruhtur. Bu madenlerden yapılan yüzüğün takılmasının tahrimen mekruh olmasının dayanağı şu hadis-i şeriftir:

Sünen sahipleri Abdullah b. Büreyde’den, onun da babasından (Allah ondan razı olsun) naklettiği bir senetle rivayet ederler ki;

Bir kişi, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’e geldi. **Parmağında sarı bakırdan yapılmış bir yüzük vardı. Peygamber Efendimiz** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **ona:**

“Bana ne oluyor ki senden putların kokusunun geldiğini hissediyorum?” dedi.

Bunun üzerine kişi parmağından o yüzüğü çıkarıp attı. İkinci kez Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’e geldiğinde parmağında demirden bir yüzük vardı. Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ona :

“Bana ne oluyor ki, senin üzerinde cehennem ehlinin süsünü görüyorum” dedi. Kişi onu da çıkarıp attı ve: “Ey Allah’ın Resulü, peki hangi maddeden yüzük edineyim?” diye sorunca Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): “Gümüşten bir yüzük tak, fakat ağırlığı bir miskali geçmesin” buyurdu. ¹⁵

Görüldüğü gibi hadis-i şerifte erkek, kadın ayırımı yapılmadan pirinç yüzük için putların imal edilmesi üzerinde durulmuş, demir yüzük için ise cehennem ehlinin takması olması üzerinde durulmuştur. Buna dayanarak âlimler putların imalinde kullanılan kurşun, bakır vb. madenleri de pirinç madenine ilhak edip tahrimen mekruh hükmü vermişlerdir. ¹⁶

İmam Muhammed (Allah ona rahmet etsin) **Kitabu’l-Asar** isimli eserinde şöyle demiştir: “Altın ve demir yüzük takmak bizim hoşumuza gitmez, ayrıca erkeğin gümüş dışında hiçbir takı takması güzel değildir. Kadının ise altın takı takmasında da bir beis yoktur. Bu, Ebu Hanife’nin de (Allah ona rahmet etsin) görüşüdür. ¹⁷

Muvatta rivayetinde İmam Muhammed (Allah ona rahmet etsin) “**Erkekler altın, demir ve sarı madeninden yapılmış yüzük takamazlar, ancak gümüş yüzük takabilirler. Kadınların ise altın yüzük takmalarında bir beis yoktur**” demiştir. ¹⁸

El-Hidaye sahibi İmam el-Merğinanî konuya ilişkin İmam Muhammed (Allah ona rahmet etsin)’in **Cami’u’s-Sağir** isimli eserindeki “**Erkek ancak gümüş yüzük takabilir**” ifadesinden taş, demir ve kurşun yüzük takmanın haram olduğunu anlamış ve şöyle demiştir:

Bazı fakihler yeşbten (yeşim taşından) yapılan yüzüğü takmanın caiz olduğunu iddia ettiler. Gerekçe olarak da bunun taş gibi ağır olmadığını göstererek taş hükmünde olmayacağını öne sürdüler. Fakat (bana göre) **Cami’u’s-Sağir** isimli eserde geçen mutlak ifade her türlü taşın haram ¹⁹ olmasını gerektirir. ²⁰

İla’i Sünen sahibi Zafer Ahmed el-Osmani et-Tehanevi konu hakkındaki görüşleri, delillerini, kendi itirazlarını ve kanaatini çok güzel yaklaşımlarla uzun uzadıya şu şekilde ifade etmiştir: **Tenviru’l-Ebsar** sahibi Timurtaş diyor ki; Kişi gümüş dışında taş, altın, demir ve pirinç gibi madenlerden mamul yüzük takmaz. İbn Abidin ise **Reddü’l Muhtar** nam eserinde İmamı Muhammed’in “Ancak gümüş yüzük takabilir” sözündeki sınırlamasını delil olarak söylenenlere kurşun ve cam maddesini de eklemiştir.

Mebсут sahibi İmam Serahsi yeşim taşı ve akikten yapılmış yüzük takmanın caiz olduğunu sahih kabul etmiş, Kadıhan da İmam Serahsinin görüşüne meyletmiştir.

Ed-Dürer ve’l-Ğurer sahibi Molla Hüsrev Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in “Akik yüzük takın. Çünkü o mübarektir” ve “Allah resulü akik yüzük takardı.” hadislerine dayanarak diğer taşlardan yapılmış yüzüğü takmanın da caiz olduğunu söylüyor. Ve şöyle diyor: Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’den kavli ve fiili olarak akik yüzük takmakla ilgili rivayetler sabit olunca, sair taşlardan imal edilmiş yüzük takmanın cevazı da sabit olur. ²¹

Çünkü o taşla bu taş arasında fark yoktur. İmamı Muhammed’in (Allah ona rahmet etsin) sınırlandırmasına ise, o altına nispetle söylediği bir hükümdür diye cevap vermektedir. ²²

Netice olarak diyebiliriz ki Hanefi mezhebinde tercih edilen görüşe göre; demir, sarı maden, pirinç, bakır ve yeşim taşından yapılmış yüzüğü kullanmanın tahrimen mekruhtur. Demir ve pirincin yasak oluşu haklarında hadis varit olduğundandır.

Bakır ve sarı madenden yapılan yüzüğü kullanmanın caiz olmaması ise pirinç cinsinden oldukları içindir. yeşim taşından yapılmış yüzüğü kullanmanın caiz olmayışı ise pirinç gibi put yapımında malzeme olduğundan dolayıdır. Buna göre put imalatında kullanımı adet olmayan akik gibi taşlardan yapılmış yüzüğü kullanmak mekruh olmaz.

İla-i sünen sahibi şöyle der: Altın, demir ve diğer madenlerin keraheti birbirinden farklıdır. Şöyle ki altın yüzük takmanın erkek için haram olduğuna dair sahih hadis vardır. Bu yüzden haram oluşu daha kuvvetlidir. Demir yüzük takmanın yasaklığı hakkında varit olmuş birçok hadis-i şerif varsa da bunların senetleri tenkit edilmiş kimileri tarafından sahih olmadıkları ifade edilmiştir. Pirinç hakkında varit olan hadis ise daha çok tenkit edilmiş olduğundan keraheti daha alt mertebededir.

İşte anlattığımız bu farklılıklardan dolayı İmamı Muhammet bütün mertebelerine şamil olsun diye ne haram ne de kerahet tabiri kullanmaksızın **“Asar”** isimli kitabında “Hoşumuza gitmez” ifadesini **“Muvatta”** isimli eserinde ise “Ancak gümüş yüzük takabilir” tabirini kullanmaktadır. ²³

Kemikten yapılmış yüzük takmak caizdir. Aynı şekilde gümüş ile çevrilmiş veya kaplanmış demir yüzük takmak da caizdir. Çünkü zahiren bakıldığı zaman görünen demir değil, gümüştür. ²⁴

Maliki Mezhebine göre erkek olsun kadın olsun bakır, kurşun ve pirinç yüzük takmaları mekruh, deri, odun ve kalaydan yapılmış yüzük takmaları caizdir. (İmam Malik’in *(Allah ona rahmet etsin)* kocası ölmüş kadının yas tutarken yapması caiz olmayan şeyleri sayarken: Demir yüzük takamaz” sözünün zahirinden anlaşılın mutat zamanda takmasının caiz olduğudur. ²⁵

Hanbeli Mezhebine göre hem kadının hem erkeğin demir, bakır, kurşun ve pirinç yüzük takması çoğunluğa göre tenzihen, bazısına göre tahrimen mekruh ²⁶ örfün dışına çıkmama koşuluyla cevher, zümrüt, zebrecet, yakut, feyrüz ve inci ile süslenmesi mubah, akik yüzük takmak ise bir rivayete göre mubah, diğer rivayete göre müstehaptır. ²⁷

Şafiî Mezhebinde konuya ilişkin farklı rivayet ve ihtilaflar vardır. En-Nevevi, **Mecmu’** isimli eserinde ²⁸ şöyle der: Tercih edilen görüş; demir, bakır, kurşun ve pirinçten yapılmış yüzüğün takılmasında bir beis olmadığıdır.

İmam Şafi’i, **el-Ümm** isimli kitabında şöyle der: “Ben erkeğin inci takmasını edebe aykırı olduğu ve kadınlarının süsü olduğundan kerih görüyorum yoksa haram olduğundan dolayı değil. Yakut ve zebrecet kullanmak ise israf ve kibre götürecekse mekruh sayar, yoksa mekruh saymam” ²⁹

İ’lâü’s-Sünen nam kitabının sahibi muhaddis Zafer Ahmet Osmani et-Tehanevî der ki: “Peygamberimizin *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* demir vesaire yüzük takmakla alakalı yasağı sadece yüzüğe ait kılmak başka şeyleri kapsamadığını söylemek doğru değildir. Her ne kadar konuya ilişkin fakihlerden, zikredilen hadis-i şerif dışında açık bir ifade görmediyse de fıkhi ibareler yasağın gümüş yüzüğe has olmadığına işaret etmektedir.

Zira Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’in mübarek sözlerinde geçen “Bana ne oluyor da senden putların kokusunu alıyorum ve üzerinde cehennem ehlinin takılarını görüyorum” ifadeleri yasağın yüzüğe ait olmayıp bilakis demir, sarı, pirinç ve bakırdan imal edilmiş diğer takıları da kapsadığını gösterir. Aynı şekilde fakihlerin konuya ilişkin delile gerekçe olarak gösterdikleri illet, kurşun, sarı ve bakırı pirince ilhak etmeyi böylece de yasağın yüzüğe münhasır kılınamayacağını ortaya koymaktadır. Ayrıca yasağın, şekil veya takılan şeyin nereye nasıl takıldığıyla alakasının olmayışı yasağı yüzüğe ait kılamayacağımızın açık bir göstergesidir. Allah-u a’lem. ³⁰

Yüzüğün Takılacağı Mevzi

Fıkıh kitapları kadının yüzüğü hangi parmağına takması gerektiğinden bahsetmemişlerdir. Bundan anlaşılan yüzüğün kadın için bir ziynet olduğu bu yüzden de dilediği parmağına takabileceğidir.

Erkeğin yüzüğü takması gereken parmağın hangisi olduğuna dair farklı görüşler ortaya koymuşlardır. Ezcümle:

Hanefî Mezhebinde bazı âlimlere göre; erkeğin yüzüğü sol elinin serçe parmağına takması gerekir, diğer parmaklara veya sağ ele takması doğru olmaz. Diğer bazılarına göre; yüzüğü sağ eline takması caiz olur. ³¹

Ebu Leys **Bostanu’l-Arifin** adlı eserinde şöyle der: Yüzüğü sağ veya sol ele takmanın bir farkı yoktur. Çünkü Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’in hem sağ hem de sol eline yüzük taktığına dair rivayetler gelmiştir. ³² Sağ ele takmak isyancıların alametidir diye yapılan rivayetin tutar tarafı yoktur. Zira Peygamberimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) yüzüğü sağ eline taktığına dair yapılan sahih rivayetler, bu denileni iptal etmek için kâfidir.

Şafî Mezhebine göre erkeğin, sağ veya sol elin serçe parmağına yüzük takması caizdir. Çünkü Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’in her ikisine taktığına dair sahih rivayetler bulunmaktadır. Ancak meşhur rivayete binaen sağ ele takılması daha faziletlidir. Üstelik bu bir ziynettir, sağ el ise sol ele nispetle daha şereflidir. **El-İbane** adlı eserde şöyle denilmektedir: Yüzüğü sağ ele takmak Rafizilerin şiarı olduğundan sol ele takmak daha faziletlidir. Tetimme ve Beyan isimli eserler de aynı görüş vardır. Fakat Şafî Mezhebine göre sahih olan ilk görüştür. Çünkü yüzüğü sağ ele takmanın bir Rafizi şiarı olması çoğu yöreler için mevzu bahis değildir. Kaldı ki Rafizi yörelerinin hepsinde işlenecek olsa bile, bu sünnet bidatçilerin tutumlarından dolayı terk edilmeye maruz bırakılamaz. ³³

Mâlikî Mezhebine göre; yüzüğü sol ele takmak menduptur. Nitekim İmam Malik (*Allah ona rahmet etsin*) de yüzüğü sol eline takardı. ³⁴

Hanbelî Mezhebine göre; erkeğin yüzüğü sol elin serçe parmağına takması, sağ elin serçe parmağına takmasından daha faziletlidir. Hanbeli ulemasından Esrem; Yüzüğü sağ ele takmakla ilgili hadisi zayıf kabul etmiş, **Darakutni** ise Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’in sol eline yüzük taktığına dair gelen rivayetler makbuldür“ demiştir. ³⁵

Şafii ve Hanbeli mezhebine göre, yasaklığına dair sahih hadis bulunduğundan dolayı şahadet parmağına ve orta parmağa yüzük takmak mekruhtur. İfadenin zahiri başparmak ve yüzük parmağına takmanın mekruh olmadığını gösterse de hadiste geçen serçe parmağı ile yetinmek daha faziletlidir. ³⁶

Gümüş Yüzüğün Şer'i Ölçüsü

Gümüş yüzüğün erkek için mubah olan ölçüsü hususunda âlimler farklı görüş beyan etmişlerdir. Ezcümle:

Hanefî Mezhebine mensup el-Haskefi, **Dür-rü'l Muhtar** isimli eserinde şöyle der: Yüzüğün ölçüsü bir miskali aşmaması gerekir. Bu kitaba **Reddu'l-Muhtâr** ismiyle şerh yazan Allame Muhammed Emin İbn Âbidîn, ise **ez-Zehîra** sahibinin "Yüzük ölçüsünün bir miskale ulaşmaması gerekir" sözünü tercih etmiş, delil olarak da Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in sahabeden bir zata "Gümüş yüzük edin ve ölçüsünü bir miskale tamamlama" hadisini getirmiştir. ³⁷

Mâlikî Mezhebine göre; erkeğin takacağı yüzüğün ölçüsü tek yüzük olmak şartıyla iki şer'i dirhem veya daha az olursa caiz, ancak iki dirhemden fazla olursa caiz değildir. ³⁸

Hanbelî Mezhebine göre; beldesinin örf ve âdetinin dışına çıkmadıkça bir miskal veya üzeri olmasında bir beis yoktur. Çünkü bu hususta sınırlama getirilmemiştir. ³⁹

Şafîî Mezhebinde tercih edilen görüşe göre yüzüğün ölçüsüne sınırlama getirilmemiştir. Hatip Şirbinî şöyle der⁴⁰: Ashabımız mubah yüzüğün ölçüsüne değinmediler. Belki de bu hususta örf ve adet ile iktifa ettiler. Dolayısıyla örfe uygun olan caiz olurken, aksi takdirde israf olup caiz olmayacaktır. ⁴¹

Birden Fazla Yüzük Takmak

Fakihler, erkeğin birden çok yüzük takmasının cevazı hakkında ihtilaf etmişlerdir. Ezcümle:

Hanefî Mezhebinde İmam Muhammed'e (Allah ona rahmet etsin); devlet reisinin yüzük üstüne yüzük takması caiz olur mu, sualini mühür basmak için olursa caiz olur, diye cevaplamıştır. Bu ifadeden ikinci yüzüğün ziynet amaçlı takılmasının caiz olmayacağını gösterir. ⁴²

Mâlikî Mezhebine göre erkeğin birden fazla yüzük takması mubah değildir. Birden fazla yüzüğü meşru gramaj miktarını aşmayarak takacak olsa da haram işlemiş olur. ⁴³

Hanbelî Mezhebine göre göre örf ve adet dışına çıkmadıkça birden fazla yüzük takmak caizdir. Bu mezhep içinde en meşhur görüştür. ⁴⁴

Şafîî Mezhebinde konuya dair farklı görüşler vardır. Büceyrimi **er-Ravda** isimli eserde geçen "Kişi ardı ardına takmak için birden çok yüzük edinecek olsa caiz olur" ifadesinden sonra "birden fazla yüzüğü beraber taksa da caiz olur"⁴⁵ diyerek cevazına meyletmiştir. **El-Müğni** sahibi de bu konuda uzun uzadıya meşhur bir ihtilafın olduğunu, kimisinin **Ravda**'da geçen ifadenin zahirine bakarak birden çok yüzük bulundurmanın caiz olduğunu ama ikisini aynı anda takmanın caiz olmadığını söylemiştir. Büceyrimi sonuç olarak şöyle der: Şafîî Mezhebinde tercih edilen görüş israfı götürmediği müddetçe caiz olmasıdır. ⁴⁶

Yüzüğe Nakış Yapmak

Yüzük üzerine nakış yapılması veya isim yazdırılmasının caiz olduğuna dair âlimler arasında bilinen bir ihtilaf yoktur. Yüzük üzerine Allah Teâlâ'nın isimlerinden birini yazmanın caiz olup olmadığına dair ise farklı görüşler vardır. Ezcümle:

Hanefî Mezhebinde Zeynuddin İbn Nuceym, **el-Bahru'r-Râik** isimli eserinde **Havi** isimli eserden şöyle nakleder: Kişinin yüzük üzerine ismini, babasının ismini veya Allah Teâlâ'nın isimlerinden birini yazdırmasında bir sakınca yoktur. Ama üzerine kuş veya herhangi bir canlının suretini nakşetmesi doğru olmaz. ⁴⁷

El-Haskefi de **Dürrü'l-Muhtar** isimli eserinde tasvirin haram olduğuna dayanarak yüzük üzerine kuş veya başka bir canlı resminin çizilmesini caiz görmemiştir.

Muhammed Emin İbn Âbidîn, **Reddu'l-Muhtâr** isimli eserinde **Tatarhaniye**'den naklederek şöyle der: "Gümüş yüzük üzerinde canlı resmi bulunmasında kerahet yoktur. Bu evlerde bulunan elbiseler üzerindeki suretler gibi değildir. Çünkü yüzükler üzerinde bulunacak resimler, ne olduğu anlaşılacak kadar küçüktürler.⁴⁸

Şafî Mezhebinde en-Nevevi (*Allah ona rahmet etsin*) **Mecmu** isimli eserinde Buhari ve Müslim'de mevcut olan "Allah Resulünün yüzüğünün nakışı "Muhammed Allah'ın Resulüdür" yazısıydı" rivayetine dayanarak yüzük üzerine Allah Teâlâ'nın isimlerini yazmanın caiz olduğunu söylemiştir.

Said b. Müseyyeb, İmam Malik ve daha birçok âlim (*Allah hepsine rahmet etsin*) bu yönde görüş bildirmişlerdir. İbn Sirin ve bazı âlimler (*Allah onlara rahmet etsin*) ise yüzük üzerine Allah Teâlâ'nın isimlerini yazmanın yer yer zaman zaman Allah Teâlâ'nın ismini küçük düşürebileceğini gerekçe göstererek doğru olmadığını savundular. Fakat Buhari ve Müslim'de mevcut olan ve yukarıda sözü geçen hadis-i şerif bu gerekçenin doğru olmadığını ve yüzük üzerine Allah Teâlâ'nın isimlerini yazmanın caiz olmasına mani olmaya yeterli olmayacağını göstermektedir.⁴⁹

Mâlikî Mezhebine göre; kişinin yüzüğüne Allah Teâlâ'nın isimlerini naksetmesi caizdir. İmam Malik, yüzüğüne; "Allah bana yeter. O ne güzel vekildir" diye naksettirmişti. İbn Hacer, İbn Battal'dan rivayet ediyor ki; İmam Malik, (*Allah hepsine rahmet etsin*) halife veya hâkim konumunda olan kişilerin yüzüklerine isimlerini naksetmelerinin caiz olduğu kanaatindeydi.⁵⁰

Hanbelî Mezhebine göre yüzük ve dirhemler üzerine Allah Teâlâ'nın isimlerini naksetmek mekruhtur. İshak b. Rahuye (*Allah ona rahmet etsin*) "Kişi, üzerinde Allah Teâlâ'nın ismi yazılı yüzükle helaya giremez" demiştir. Ahmet b. Hanbel'in (*Allah ona rahmet etsin*) bu sebeple yüzük

üzerine Allah'ın ismini naksetmeyi kerih gördüğünü söyleyenler olmuştur. Bunun dışında mekruh olduğuna dair farklı bir delil de göstermediler.⁵¹

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKİH KURULU

Dipnotlar Kaynakça:

- 1 Musannef Abdürrezzak, bab'ül harir ve 'd-dibac 11/68
- 2 El-Buharî, babu havatîmu'z-zeheb, hadis no: 5525, 5526. Müslim, bab fi tarhi hatemi'z-zeheb. Hadis no:5591
- 3 Ebu davud 4/84
- 4 Zeynuddin İbn Nuceym, el-Bahru'r-Râik, 8/217
- 5 Esne'l-Metâlib Şerhi Ravdi't Talib 1/380
- 6 El-İstizkar 8/392
- 7 El-Mübdi' Şerhu'l-Mükni, 1/329
- 8 Kisra ve Kayser'e mektup göndermek isteyince kendisine onlar mühürsüz mektup kabul etmezler denilmiş Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) de gümüş yüzük edinmiştir.
- 9 Sahih-i buhari babı nakşı hatem 5/2204; 5535
- 10 Burhanuddîn Ebu'l-Me'alî ibn Mâze, el-Muhîtu'l-Burhânî 5/200
- 11 Ahmed b. Muhammed Ebu Cafer et-Tahâvî, Şerhu Me'ânî'l-Âsâr 5/387
- 12 El-Havi li'l-Fetava 1/74
- 13 Haşiyetü Advî, 2/587
- 14 Keşşafü'l-Kina' 2/237
- 15 Ebu Dâvud, babu ma cae fi hâtemi'l-Hadid, hadis no: 4225
- 16 Burhanuddîn Ebu'l-Me'alî ibn Mâze, el-Muhîtu'l-Burhânî 5/199
- 17 Muhammed b. El-Hasen eş-Şeybânî, Kitâbu'l-Âsâr, babü't-tehattümi bizzehbi velhadidi veğayrihi ve nakşı'l hatem 2/727
- 18 Muvattâ Mâlik bi rivayet-i Muhammed b. El-Hasen, bab; ma yükrâhü minettehattümi bizzehbi; *Abdulhayy el-Leknevî*, et-Ta'liku'l-Mümecced ala Muvatta Mâlik bi rivayet-i Muhammed 3/328
- 19 Hidaye üzerine şerh yazan Fethu'l-Kadir sahibi İbn Hümam'ın vefatından sonra kaldığı yerden **Netaicu'l-Efkâr** ismiyle şerh yazmaya devam eden Kadızade iki görüşe de itiraz edip diyor ki; "Yeşbten mamul yüzük takmanın haram olmadığına delil olarak taş olmadığını ileri sürmek yersizdir. Çünkü demir ve pirinç gibi taş olmadığı halde takılması haram madenler vardır. Ayrıca altın, demir ve pirinçten yapılan yüzüğün yasak olduğuna dair hadis varit olduğu gibi taştan mamul yüzük hakkında nas varit olmamıştır ki taş olmasını yasaklamaktaki maksat, haram oluşu nasla sabit olan bir şeyden kaçınmak olsun. Bilakis akik gibi bir kısım taşların takılmasının cevazı hakkında "Peygamber akik yüzük takardı" ve "Akik yüzük takın. Çünkü o mübarektir." gibi haberler bulunmaktadır. Dolayısıyla yeşim taşından yapılan yüzüğü takmanın haram olmadığına hükmeden kimselerin iddialarını ispat sadedinde yeşbin taş olduğunu ispata teşebbüs etmeleri, taş olduğunu inkâr etmekten daha faydalıdır. Bu sebeple Kadihan hem **Cami-i Sağir** şerhinde hem Fetavasında "kitabın ifadesinden anlaşılın yeşim taşından yapılmış yüzük takmanın mekruh olmasını gerekirse de sahih olan takılmasına beis olmadığıdır. Çünkü bu hadislerde yasaklanan altın, demir ve pirinç değildir, bilakis taştır. Üstelik Peygamberimizden akik yüzük taktığı rivayet olunmuştur" der.
- 20 Burhanuddin Ebu'l-Hasen el-Merğînânî, El-Hidâye 4/82

21 **Reddü'l Muhtar** isimli eserin sahibi İbn Abidin, Molla Hüsrev'in görüşüne şu şekilde reddiye de bulunuyor; Demir ve pirinç yüzük takmayı yasaklayan hadis-i şerifin gerekçesi başka madenlerden yapılması yüzükleri de kapsamaktadır. Akik yüzüğün caiz olmasına dair gelen rivayet, belki müçtehide göre sabit değildir veya mercuh duruma düşmesini gerektirecek racih bir başka delil vardır. Üstelik geride geçtiği gibi akik ve yeşim taşı, taş değillerdir. Kalkıp da bunlara başkalarını kıyas etmek ise delile muhtaçtır. Müçtehide tabi olmak bir yerde nassa tabi olmaktır. Çünkü hiçbir müçtehit kendi kafasından bir şeye hükmetmemiştir. Bilakis her daim nassa tabi olmuştur. İfadelerin ne manaya geldiği çok iyi bilen müçtehidin ibarelerini tevîl etmek nizamdan ayrılmaktır. Eğer imamın kelimadaki sınırlama altına ait olsaydı, pirinç ve demir yüzük takmanın caiz olması gerekirdi. Hâlbuki müçtehidin muradının böyle olmadığı aşikârdır.

Tüm bu anlatılanlara bakılıp; demir ve pirinç yüzük takmayı meneden delil, demirin cehennem ehlinin takısı olduğula, pirinç ise putların imalinde kullanılmasıyla gerekçelendirilmiş, bu iki illet ise akik, yeşim taşı ve diğer cevherlerde bulunmadığına göre bunların yüzük olarak takılmaları yasaklanamaz denilebilir. İbni Abidin; Putlar, yeşim taşından da imal edilmektedir. Dolayısıyla (bu yönüyle) nasla açıkça ifade edilen pirinç madenine benzemiş oldu diyerek konuyu noktalamaktadır.

22 Evet, özetle denilebilir ki; Adeten kendilerinden putların imal edildiği taşlar ortak illet sebebiyle pirinç madenine katılması mümkündür. Ama akik ve yeşim taşı da dâhil bütün taşları kapsayacak şekilde genelleme yapmak doğru değildir. Çünkü bunlardan adeten put imal edilmiyor. Nitekim Allah Resulü bakır cinsinden olduğu halde, gümüşü yasaktan istisna etmiştir. Çünkü putlar adeten gümüşten imal edilmemektedir. Bana (Zafer Ahmed Osmanî) göre hak olan görüş İmam Serahsi ve Kadıhan'ın görüşüdür.

Molla Hüsrev'in zikrettiği " Akik yüzük takınız. Çünkü o mübarektir" ve "Allah resulü akik yüzük kullanırdı" hadisleri ne sahih ne de zayıf senetle sabit değillerdir. Yine delil olarak söylediği taşla taş arasında fark olmadığına göre bütün taşlardan mamul yüzük takılabilir sözü de doğru değildir. Çünkü bir takım taşlar put imalinde kullanılırken bir kısmı kullanılmamaktadır. Bu ise en büyük farktır. İbn Abidin'in söylediği ifadelerin ne manaya geldiğini çok iyi bilen müçtehidin ibaresini tevîl etmek nizamdan çıkmaktır sözü de doğru değildir. Çünkü Serahsî ve Kadıhan gibi müevviller müçtehidin meramını çok iyi anlarlar.

23 İ'lâu's-Sünen 17/321-325

24 El-Fetâvâ'l-Hindiyeye, Şeyh Nizamuddin önderliğinde ilmî bir heyet 5/2596-97

25 Mevâhibu'l-Celil 1/181

26 El-İnsaf 3/103

27 Şerhu Zadi'l-Müstekni

28 **El-İbane** ve **el-Beyan** isimli eserlerde yukarda geçen hadis-i şerife istinaden demir, pirinç, bakır ve kurşun madenlerinden yapılmış yüzükleri takmanın mekruh olduğu geçmektedir. Bu hadis-i şerifi Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmesine rağmen senedinde zayıf bir ravi bulunmaktadır.

Tetimme isimli eserde ise Buhari ve Müslim'de geçen Allah Resulünün (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) sahabeden bir zata "o kadına, demirden bir yüzük karşılığında da olsa talip ol" hadisinden ve eğer bir kerahet olsaydı peygamberimiz ona izin vermezdi şeklindeki akli delilinden yola çıkarak mekruh olmadığı söylenmiştir. Nevevi devamında ayrıca Ebu Davud'un süneninde sahih senetle Muaykib'tan "Peygamberin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) yüzüğü gümüşle kaplanmış demirdendi" diye rivayet ediliyor. İşte bu iki hadis, sahih olduğundan ve ilk hadiste zayıf olduğundan tercih edilen

görüş demir, bakır, kurşun ve pirinçten imal edilen yüzükleri takmanın mekruh olmadığıdır.

29 Mecmu Şerhu'l -Mühezzeb 4/465

30 Hadisi şerifte demir ve diğer maddeler hususunda gelen yasaklama katıksız, halis olanlar hakkında mıdır, yoksa erkek için gümüş ile kaplanmış yüzüğü, kadın için de altın veya gümüşle kaplanmış yüzüğü de kapsar mı, sorusuna cevaben "Gümüş ile kaplanmış bir yüzüğü takmak yasak değil caizdir. Zira Nuh b. Rabia, İyas'tan oda dedesinden (Allah onlara rahmet etsin) şöyle rivayet eder: "Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in yüzüğü gümüşle kaplanmış demirdendi ve çoğu zaman elindeydi"

Ancak "Enes'ten (Allah ondan razı olsun) rivayet edilen ve senet açısından önceki hadisten daha sağlam olan "Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in yüzüğünün tamamı gümüşlendi" hadis- şerifi ile çelişse de Enes'in (Allah ondan razı olsun) bunu dış görüntüsüne binaen söylemiş olması muhtemeldir. İkinci olarak bu emsal bir yüzükteki demir, elbiseye işlenmiş ipek gibidir. Dolayısıyla elbiseye işlenmiş ipek caiz olduğu gibi bu şekilde üzerine gümüş kaplanmış yüzük de caiz olur" denebilir. Tüm bunları Muhammed Emin İbn Âbidîn, **Reddu'l-Muhtâr** isimli eserinde **Tatarhaniye**'den nakletmiştir. İ'lâu's-Sünen 17/324-325)

31 Muhammed Emin İbn Âbidîn, Reddu'l-Muhtâr 6/361

32 Burhanuddîn Ebu'l-Me'alî ibn Mâze, el-Muhîtu'l-Burhânî 5/201

33 El-Mecmu 4/464

34 Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in yüzüğü sağ eline taktığına dair gelen rivayetleri Maliki ulemasından İbn Rüşt şu şekilde cem etmiştir: "Bu hadisler; Peygamberimiz mutata zamanlarda sol eline takardı, mühürle ilgili bir işi olduğu zaman sol elinden çıkarıp sağ eline takar, işini bitirdikten sonra yine sol eline takardı" diyerek cem edilebilir.

35 Keşşâfû'l-Kina' 2/237

36 A.g.e 2/237

37 Muhammed Emin İbn Âbidîn, Reddu'l-Muhtâr 6/361

38 Haşiyetü Advî 2/586

39 Metalibi üli'n-Nüha 2/92

40 Şafi' ulemasından Ezre'i muhalefet edip diyor ki; Doğru olan bir miskalin altında olmasıdır. Çünkü İbn Hibban'ın (Allah ona rahmet etsin) sahihinde ve Ebu Davut'un (Allah ona rahmet etsin) süneninde rivayet ettiklerine göre adamın biri Allah Resulüne (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) "Yüzüğümü hangi şeyden edineyim" diye sorunca Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ona "Gümüşten edin ve bir miskal olarak tamamlama" buyurmuştur. Diğer Şafiî âlimleri, Ezrei'ye cevaben "Bu hadis söylenene muhalif değildir. Çünkü onların örf ve adetlerinde yüzüğün ölçüsünün bir miskal olması muhtemeldir" demişlerdir.

41 Haşiyetü Büceyrimi ale'l Hatib 6/282

42 Burhanuddîn Ebu'l-Me'alî ibn Mâze, el-Muhîtu'l-Burhânî 5/369

43 Şerhu Muhtasari'l Halil 1/99

44 El-İnsaf 3/104

45 Haşiyetü Büceyrimi ale'l Hatib 6/282

46 Müğni'l-Muhtac 1/392

47 Zeynuddin İbn Nuceym, el-Bahru'r-Râik 8/217-Cevheretü'n Neyyire 6/154

48 Muhammed Emin İbn Âbidîn, Reddu'l-Muhtâr 6/361

49 El-Mecmu' 4/463

50 Zehira 13/265

51 Metalibi Uli'n-Nüha 2/95

Güldeste

MUSTAFA
ÖZŞİMŞEKLER

BAYRAM CEHENNEM'DEN KURTULANLARINDIR

Başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da Cehennem'den kurtuluş olan Ramazanı şerif ayının, yavaş yavaş sonlarına doğru ilerliyoruz.

Nasıl ki bir işçi, bir ay çalışıp ay sonunda maaşını alıyorsa, tabiri caizse Ramazan Ayı'nda yapılan ibadetlerin karşılığı olan ecir ve mükâfatlar da Bayramda alınacak inşaAllah. Nitekim bir Hadis-i şerifte **Efendimiz** (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyuruyor:

“Bayram sabahı melekler yollara dağılır. Sokak başlarında, yol ağzlarında dururlar ve:

· Ey Muhammed Ümmeti! Kerim olan Rabbinize geliniz. Size bol ihsanda bulunacak, diye seslenirler ama bu nidayı insanlar ve cinler duyamazlar. Allah-ü Teâlâ meleklerle:

Ey Meleklerim ücretle çalışan, işini tamamladığı zaman karşılığı nedir? diye sorar. Melekler de:

Onun mükâfatını bol bol vermendir, derler. Bunun üzerine Allah-ü Teâlâ şöyle buyurur:

Ey meleklerim sizi şahit tutuyorum, tutukları oruçları ve kıldıkları namazların sevabını mağfiretim eyledim.

Sonra buyurur ki:

Ey kullarım bu gün Benden dileyin! İzzetim ve Celâlim hakkı için, ahiret için ne isterseniz veririm. Dünyanız için isterseniz sizi görürüm. Siz Beni razı ettiniz, artık bağışlanmış olarak evlerinize dönünüz!

Ramazan Bayramı, her gün tutulan orucun iftar vaktindeki sevinci gibi, tutulan bir aylık orucun toplu bir iftar sevincini ifade eder. Bir ay bu sıcak günlerde oruç tutup sabır imtihanını vermenin mutluluğunu yaşamaktır bayram...

Aynı zamanda Bayram, manevi ücret günüdür. Rabbimiz, ehli Ramazan'a bol bol ihsanda bulunacak, ecirlerini fazlasıyla verecektir. Biz bile, bayram günü evimize gelen misafirimizi boş çevirmiyor ve mutlaka bir şeyler ikram ediyoruz da, Allah-u Tela bayram günü evine gelen kullarına ikram da bulunmaz mı?

Rivayet edilir ki;

Halife Harun Reşid bir bayram günü minareye çıkıp baktı. İnsanlar bayram namazı kılmak için ovada toplanmışlar.

Takriben altı yüz bin kadar insan var. Bu kalabalığı gören Harun Reşid dedi ki:

Ya Rabbi! Bu insanlar şayet benim kapıma gelseler ve az da olsa bir şey isteselerdi vermezdim, çoğu elleri boş olarak geri dönerlerdi. Şimdi hepimiz Senin kapına geldik ve rahmetini talep ediyoruz, bizleri bağışla ve ümitlerimiz boşa çıkarma!..

Bir diğer Hadis-i şerifte **Efendimiz** (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurmuştur ki:

“Ramazan bayramı günü insanlar namaz-gâha çıktıkları zaman, Allah (Celle celalühü) onların hallerine bakar ve şöyle buyurur.

Ey Kullarım! Benim için oruç tuttunuz ve Benim için namaz kıldınız. Şimdi günahlarınız bağışlanmış olarak evlerinize dönünüz.”

İşte alınan bu müjdelerle bayram, gerçek manada bayram olur. Yoksa bir kimse, şayet bu mübarek ayın rahmet ve mağfiretinden istifade edip affolunamaz, cehennemden kurtulamazsa bayram yapmasının ne manası vardır?..

Pehlüldâne Hazretleri şöyle demiştir:

“Bayram süslü elbiseler giyenlere, güzel yemekler yiyenlere değil, cehennemden kurtulanlardır.”

Yani Cehennemden kurtulduk diye bayram yapıyoruz, yoksa oruç bitti de kurtulduk diye değil... Dolayısıyla esas bayram Cenneti hak edenlere, Cehennemden kurtulanlarıdır.

Rivayet edilir ki:

Cüneydi Bağdâdî hazretleri, bir bayram günü mürîdânî ile birlikte namazlarını kılmışlar ve camiden çıkıyorlarken, bakmışlar ki insanlar gül-cümbüş bir halde kahkahalar atıp eğleniyorlar.

Bağırma, çağırma, nara atmalar adeta; “Ramazan Ayı’nın gidişine seviniyorlar” gibi bir halleri var. Sanki; **“gündüz oruç, gece teravih namazı, gece sahur neredeyse canımız çıktı. Oh be, Ramazan Ayı bitti de kurtulduk.”** (Hâşâ) dercesine, hareket eden bu topluluğu görünce, **Cüneydi Bağdâdî** hazretleri üzüntüyle demiş ki:

— Arkadaşlar gelin bunların haline ağlayalım.

— Niçin? Dediklerinde, şöyle cevap vermiş:

— **Acaba tuttuğumuz oruçlar, verdiğimiz zekatlar, fitreler kabul mü? Kıldığımız namazlar, okuduğumuz hatimler mukabeleler makbul mü? Yaptığımız ibadetler ve taatler Allah katında mükâfata layık mı? On bir ayın sultanı mübarek Ramazan Ayı gidiyor acaba bizden razı mı?..**

Yani bu hususta hiç bir garantimiz yok iken, böylesine kahkahalar atıp eğlenceler yapmak uygun değil, demek istiyor. Bazı kullar bayram günü gafletle oynayıp gülüşüklerinde, bazı hikmet sahibi kişiler tarafından onlara şöyle denilmiştir:

Eğer orucunuz kabul edilmişse Allah’a şükür gerekir ki, bu yaptığımız şükür değil. Eğer orucunuz kabul edilmemişse, o zaman da tazarru ve niyazda bulunmanız gerekir ki, bu yaptığımız münacaat değil.

Bayram Namazı için evinden çıkanla, Kabrinden kalkanın benzerliği

Bayram günü olunca, insanlar Bayram namazını kılmak için evlerinden-barklarından çıkacaklar. Değişik hallerde ve çeşitli giysiler içinde kimi sade, kimi süslü-püslü, herkes başka başka kılık kıyafet içinde yollara dökülecekler camiye gitmek üzere...

Kimi yaya, kimisi vasıtaya binmiş. Kimi zengin, kimisi de fakir...

Bayram namazları kılındıktan sonra ise herkes dağılacak ve evlerine geri dönecekler. Aslında bu haller, kıyamet halkının hallerine ne kadar da benziyor.

Kıyamet koştuktan sonra insanlar, Mahkeme-i Kübra’da hesap vermek için kabirlerinden kalkacaklar. Herkes kabrinden değişik hallerde çıkacak. Kimi sürünerek, kimi yaya, kimi binekli olarak yollara dökülecekler...

Müttakiler binekler üzerinde, günahkârlar ise kimi tökezleyerek, kimi sürünerek gidecekler mahşer yerine... Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

“Biz o gün muttakileri süvariler olarak Rahmana doğru yollarız. Mücrimleri dahi susuz olarak cehenneme sevk ederiz.” (Meryem: 85,86)

Büyük mahkemede hesaplar görüldükten sonra herkes kendine ait olan yerlere gidecek. Âyet-i kerimede de buyrulduğu üzere:

“Bir kısmı cennete bir kısmı da cehenneme gideceklerdir.” (Şûra:7);

Günahsız geçen her gün Bayram

Bir adam bayram günü Hz. Ali (*Radyallahü anh*)'ın yanına geldi ve onu kuru ekmek yerken görünce dedi ki:

Ya Ali! Bu gün bayram, Sen ise kuru ekmek yiyorsun. Bunun üzerine Hz. Ali (*Radyallahü anh*) şöyle buyurdu:

Evet bu gün bayram ve ben kuru ekmek yiyorum. Benim için yarın da bayram, öbür günde... Allah'a isyan etmediğim her gün benim için bayram”

Hani meşhur bir söz vardır; “deliye her gün bayram” diye... Oysa Hz. Ali (*Radyallahü anh*)'ın sözüne göre; deliye değil **veliye her gün bayram.**

* * * *

Bir bayram günü Ebu Hüreyre (*Radyallahü anh*), Hz. Ömer (*Radyallahü anh*)'ın yanına girdi. Onu ağlarken görünce sordu:

Ya Emire'l-Mü'minîn! İnsanlar sevinirken siz ağlıyor musunuz (Bunun sebebi nedir)? Bunun üzerine Hz. Ömer (*Radyallahü anh*) şöyle buyurdu:

Mağfiredilip edilmediğini bilmeyen kimse nasıl sevinir?

Meleklerin bayram günü şöyle seslendikleri rivayet edilir:

“Orucu kabul edileni bilmiyoruz ki, tebrik edelim. Orucu reddolunanı bilmiyoruz ki teselli edelim.”

* * * *

Büyüklerden biri, ellerini açtığında bir günlük âfiyet için Allah'a dua edermiş. Ona sormuşlar:

Efendim siz zaten âfiyette değil misiniz? Cevaben demiş ki:

Allah-ü Teâlâ'dan öyle bir gün istiyorum ki, sabahtan akşama kadar hiçbir günah işlemeyeyim. Zira âfiyetle geçen gün, böyle olur.

“Ramazan ayına yetişip de affolmayan Allah'ın rahmetinden uzak olsun.”

Enes b. Malik (*Radyallahü anh*)'dan rivayet edildiğine göre bir defasında Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) minbere çıkarken birinci basamağa çıktığında; “Amin” buyurdu. Ardından ikinci basamağa çıktıkları zaman yine; “Amin” buyurdu. Ve üçüncü basamağa çıktığında tekrar; “Amin” buyurdu.

Böyle bir durumla ilk defa karşılaşan Sahabe-i kiram bunu merak ettiler ve sebebini Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)'den sordular:

Ya Resülellah! Minbere çıkarken üç kere “Amin” buyurdunuz bunun hikmeti nedir?

Bunun üzerine **Efendimiz** (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*), **Cebrail** (*Aleyhisselam*)'ın geldiğini ve her bir basamağa çıktığında dua ettiğini, Kendisinden bu duaya “Amin” dediğini söyledi. İşte **Cebrail** (*Aleyhisselam*)'ın ettiği bu dualardan bir tanesi de şudur ki:

Kim Ramazan Ayı'na yetişir de günahlarını affettiremezse, Allah'ın rahmetinden uzak olsun!

Aslında bu rivâyet, bizi derinden etkilemesi ve titretmesi gerekir. Zira duayı yapan **Cebrail** (*Aleyhisselam*) “Amin” diyen ise **Efendimiz** (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*).

Yani bu dua mutlaka kabul olacak bir dua. Dolayısıyla bu mübarek ayda şayet affa mazhar olamazsak, Allahın rahmetinden uzak olmak gibi büyük bir mahrumiyet söz konusu oluyor.

Fakat acizâne ümidiz şudur ki; alemlere rahmet olarak gönderilen ve ümmetine çok düşkün bir peygamber olan **Efendimiz** (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*), ümmetinin aleyhine yapılan bir duaya amin demez.

Madem bu duaya “Amin” buyurdu, öyleyse Ramazan Ayı'nı oruçla, teravihle, mukabeyle geçiren tüm müminler inşâAllah Mevla Teala'nın rahmetinden istifade edecek ve affoluncaklar!..

Ayrıca Efendimizin beyanına göre Allah-u Tela, Ramazan Ayı'ndaki her iftar saatinde cehenneme müstehak olmuş bir milyon kimseyi af ediyor. Son iftar vaktinde ise, o güne kadar kaç milyon kişiyi affettiyse, bir o kadar kimseyi daha affedecek.

Yine yazımızın başında zikrettiğimiz bir hadisi şerifte, Bayram namazlarını kılmak üzere camilere gelen kullarına Mevla Teala şöyle buyurmuştu:

“Ey Kullarım! Benim için oruç tuttunuz, Benim için namaz kıldınız. Şimdi günahlarınız bağışlanmış olarak evlerinize dönünüz.”

Hâsıl-ı kelam “başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da cehennemden kurtuluş” olan bu aydaki rahmet ve mağfiretten mahrum olmak için ya kafir olmak lazım, ya da günah işlemek konusunda son derece inatçı olmak lazım. Yoksa biraz gayret eden her mümin Allah'ın izniyle bağışlanıp affa mazhar olacaktır bi-iznillah.

Ancak!.. Şayet Ramazan Ayı bitince ibadetleri gevşetirsek, camiye-cemaate, ibadete paydos edip bir dahaki Ramazan Ayı'na kadar caminin tarafına bile bakmazsak, Kur'an-ı kerim'i bir daha okumamacasına rafa kaldırıp tozlanmaya terk edersek, günahlara dalıp gafletle hareket edersek, bu mübarek ayda oluşturduğumuz manevi bahçemizi mahvetmiş, çorak ve kurak

bir araziye dönüştürmüş oluruz hafazanallah!.. Onun için Ramazan Ayı bitse de, ibadetlere devam edeceğiz. Zira büyükler şöyle buyurmuşlar:

“Orucun kabul olunup olunmadığı Bayramdan sonra belli olur. Eğer kul bayramdan sonra ibadete devam ederse orucu kabul, değilse reddolunmuştur.”

Şevval Ayı Orucu

Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bir hadisi şeriflerinde:

“Her kim Ramazan orucunu tutar sonra peşinden Şevval Ayı’ndan da altı gün oruç tutarsa, bütün sene oruç tutmuş gibi olur.” Buyurmuşlardır.

“Bu nasıl oluyor?” dersiniz, bir ayeti kerimede Rabbimiz:

“Her kim bir haseneyle gelirse, kendisine bunun on misli sevap vardır.” (Enam: 160) buyuruyor. Dolayısıyla bu hesaba göre; Ramazan Ayı orucu **on aya** karşılıktır.

Şevval’de tutulan altı günün on misli de, altmış gün yani **iki ay** olur. Neticede bu şekilde oruç tutan kimse **on iki ay**, yani bütün sene oruç tutmuş gibi sevap kazanır.

Şevval orucu tutmanın ehemmiyetiyle alakalı olarak **Süfyân-ı Sevrî** (*Rahmetullahi aleyh*) başından geçen şöyle bir olay anlatmıştır:

“Ben Mekke-i Mükere-me’de üç sene oturdum. Mekkelilerden bir kimse her gün Haremi Şerif’e gelir, tavaf eder, namaz kılar ve bana selam verip giderdi. Gel zaman git zaman ben bu kişi ile tanıştım. Dostluğumuz daha da ilerledi ve samimiyetimiz arttı.

Bir gün o kimse beni yanına çağırdı ve dedi ki:

Şayet senden evvel ölürsem, o vakit beni kendi ellerinle yıka, namazımı sen kıldır ve beni defnet. İlk gece beni terketmeyip kabrimin başında gecele ve münkereynin sual sorması anında bana devamlı Tevhîdi telkin et.

Eğer sen benden önce ölecek olursan, o zaman ben aynısını senin için yapayım.

Ben o kimsenin bu teklifini kabul ettim. Bir zaman sonra o kimse vefat etti. Ben de, bana yaptığı vasiyete uyararak verdiğim sözü yerine getirdim. Defin işi bittikten sonra, kabrinde gecelemeğe karar verdim.

O gece zikir üzere kabri beklerken bana bir ağırlık çöktü ve hafifçe dalmışım. O sırada uyku ile uyanıklık arasında iken hâtiften bir ses kulağıma çalındı:

Ya Süfyan! Beni korumana ve senin telkinine ihtiyaç kalmadı. Artık sen gidebilirsin! diye bir ses işittim. Bunun üzerine sordum:

Ne sebeple bu lütfâ erişip bu fazîlete nail oldun? Cevaben dedi ki: Ramazanı Şerif’in orucunu tutup, Şevval’dan altı gün daha ekleyerek oruç tutmam sebebiyle...

O zaman uyandım. Yanımda kimseyi görmedim. “Gördüğüm bu zuhurata tabi olayım mı olmayayım mı?” diye tereddüt geçirdim. Abdest alıp iki rekat namaz kıldım, sonra tekrar kabrin başında beklemeye başladım. Yine dalıp uyumuşum.

Böylece hâtiften gelen bu sesi aynı şekilde üç defa duydum, anladım ki bu rüya Rahmânîdir.

O zaman kabrin yanından ayrıldım. Şevval orucunun fazîletini, kabirdeki yardımını böylece kavramış oldum ve şöylece dua ettim:

Ya Rabbi! Beni Ramazan Ayı’nın orucuna ve Şevval’dan altı gün oruç tutmaya muvaffak kıl!

Allah-u Teala beni bu işe muvaffak kıldı ve bunu bana nasip etti.”

Rabbim bizleri de hem bu orucu tutmaya, hem de Ramazan Ayı’nda kazandığımız ibadet alışkanlıklarımızı, Ramazan Ayı’ndan sonra da devam ettirmeye muvaffak kılsın. Şimdiden Kadir Geceniz ve Ramazan-ı şerif Bayramınız mübarek olsun.

Fi Emanillah!

Hikmetli Söyler

” Beni en çok şaşırta şey; bir kimsenin Allah’ı bilip Ona isyan etmesi, Şeytanı bilip ona itaat etmesi, Dünyayı bilip ona meyletmesidir.”

Hz. Ömer (Radiyallâhu Anh)

” Kendisinde hoşlanacağı bir şey gördüğünde ‘MâşâAllah lâ kuvvete illâ billah’ demeyen bir kimsenin durumuna şaşarım. Zira Kur’an-ı kerimde: “Bağına girdiğin zaman; ‘MâşâAllah la kuvvete illa billah” deseydin ya!’ (Kehf: 39) buyrulmuştur.”

Câfer-i Sâdık (Radiyallâhu Anh)

” İslâmın edeplerine ve sünnetin îfâsına riayet etmeyen bir kimseye ne kerâmet, ne de velîlik isnad edilebilir.”

Bayezid-i Bistâmî (Kuddise Sirrûhu)

” Çocukken geceleri başımı yastığa koyduğumda kendi kendime şöyle seslendim: Dünyanın bir ucunda kamil bir mürşid olsa yalın ayak, aç ve susuz olsam bile hemen yola koyulur, o mürşidi bulurdum.”

Mahmud Efendi Hazretleri (Kuddise Sirrûhu)

” Güzel huylu olana karşı her şey güzel huylu olur. Nitekim İbrâhim (Aleyhis-selâm) güzel huylu idi. Ateş de ona güzel huylu oldu, yumuşak davranıp Onu yakmadı.”

Ebû Saîd Ebû'l-Hayr (Kuddise Sirrûhu)

” Bayram, süslü elbiseler giyenlere, güzel yemekler yiyenlere değil, Cehennem’den kurtulanlara bayramdır.”

Pehlüldâne (Kuddise Sirrûhu)

” Kur’an-ı Kerîm şifâdır. Fakat şifâ, suyun geldiği boruya tabidir. Pis borunda şifâ gelmez.”

Abdülhakim Arvâsî (Kuddise Sirrûhu)

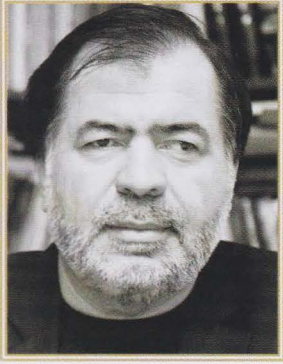
” Vahşi hayvan tuzakla, insanoğlu iyilikle avlanır.”

Şeyh Sâdi Şirâzî

ŞİİLERİN AYAKLARINDAN ÖPENLER!

Son sıralarda takiyye gereği İslam âleminin hamileri ve müdafileri imajı veren veya bu role soyunan İran ve Hizbullah ve bilumum Şiilerin ayaklarını veya eşiklerini öpmek moda oldu.

MUSTAFA ÖZCAN

İran devriminden beri İslam dünyasında güce perestiş veya kompleks nedeniyle Şiilere karşı bir sevgi halesi oluşmuş veya sevgi gözü peydahlanmıştır.

Bu modayı pekiştiren kimselerden birisi hatasıyla kusuruyla **Muhammed Said Ramazan el Buti** olmuştur.

Talebeleri de Emevi Camii'nin minberinden bu alışkanlığını devam ettiriyorlar. Nitekim Buti'nin cenazesi Şii matem veya törenine dönmüştü. **Hasan Nasrallah** olarak anılan lakin Sünnilerin 'Zemire' yani borazancı veya zurnacı olarak isimlendirdikleri ve tasvir ettikleri Hizbullah Genel Sekreteri'nin yardımcısı **Naim Kasım da Buti**'nin cenazesine katılan Şii yüzlerden birisiydi.

Maalesef Fethi Yeken ve **Muhammed Said Ramazan Buti** gibi isimler Şii projelerinin bölgede yaygınlaşmasına ve bidata karşı sağlam duruşun kırılmasına hizmet eden isimler arasında yer almışlardır.

Bu tarz alim veya fikir erbabına müstehter (pişkin) denilmektedir. İran devriminden beri İslam dünyasında güce perestiş veya kompleks nedeniyle Şiilere karşı bir sevgi halesi oluşmuş veya sevgi gözü peydahlanmıştır. Bu da sevgi gözü de gerçeklere perde olmuştur. Nitekim kimileri 'İslama hizmeti nedeniyle' Humeyni'nin ayaklarını öpmekten ve önüne kapaklanmaktan bahsetmektedir.

Muhammed Kazım Nakşibendi isimli merhum ulema ve meşayih'ten bir zat **Risaletü İknâ'ış Şia** adlı bir risale kaleme almış ve risalesinde bu yönde bazı tanıklık ve müşahedelerini dile getirmiştir.

İran devrimi koptuğunda bazı ilim ehli veya ilim talebelerinin şöyle temenni ettiklerini yazmaktadır : **Keşke Humeyni'nin bedeninde bir kıl olsaydım...** (Cevahiru'l ulumi'l Kazimiyye, Daru'l Kü-tüb el İlmiyye, Beyrut, s: 214)

Bu nasıl bir duygu ve komplekstir ki İslam konusunda sağlam bir fikri ve duruşu olmayan düzenbaz ve yalancı birisinin bedeninde kıl olmayı bile yeğleyebiliyor.

Bu bir İslam muhabbetinin eseri olmaktan ziyade kompleksli psikolojik bir hastalığın belirtisidir.

Peygamberimiz normal hallerde bile bizi sevgi ve nefrette itidal halini muhafaza etmemiz gerektiğini telkin ve tavsiye etmektedir.

Muhabbetimizin derecesi iniş çıkışlı ve Allah rızasına bağlı kalmalıdır. Havf ve reca hali de yaşayanlara güven konusunda bizi ihtiyatlı olmaya davet ediyor.

Son dönem laik kesimlerde Batı'ya olan ilgi ve bağlılık neyse dindarlar arasında da ehli bidata rağbette aynı oranda gelişmiştir. Bu zemine sağlam basmadığımızın göstergesidir.

Maalesef bu noktada da başı ehl-i ilimden bazı isimler çekmektedir. **Muhammed Said Ramazan el-Buti** daha önce yapmış olduğu bir konuşma sırasında, "dünkü konuşmamda "Allah'ın yanında **Hasan Nasrullah**'ın bir parmağı kadar değerim olmasını temenni ederdim, demiştim" ifadesi kullanmıştır.

(www.habervaktim.com/yazar/52779/brutus-tayfasi.html).

Bu bidat ehlini azdırmak ve cüretini artırmak olmuştur. Bu ve benzeri konuşmalarıyla **Muhammed Said Ramazan Buti** ve benzerleri yeni bir çığır açarak mevcut bidat zeminini güçlendirmişlerdir. Kendi gitmiş lakin geride bidata taraftarlık akımı bırakmıştır. Nitekim bu çığır aynen devam etmektedir.

Fethülİslam'da onun rahle-i tedrisinden veya tezgahından geçen ve talebelerinden biri olan Memun Rahme bu çığırını devam ettirerek müstehter-pişkin bir biçimde Emevi Camii'nin minberinden **Esat**'a dua ve düşmanlarına beddua ve lanetler yağdırmaktadır.

Adeta hitap ettiği minberi; Emevi Camii minberini **Olimpus Dağına** çevirmiştir.

Emevi Camiindeki hutbelerinde **Buti**'nin izinden giderek **Esat**'a dua ve hasımlarına beddua eden **Memun Rahme**, **Hizbullah** mensuplarının ayaklarından öptüğünü yinelemiştir. Elinden öpme dururken ne diye ayaklarından öpmeye kalkışır?

Bunların da bir şekilde Şiilikten etkilendikleri el etek öpme geleneğine kapıldıkları anlaşılıyor! Padişahların el etek öptürmesine her türlü kulpu takan bu kesimler, ehl-i bidat zümresinden olan **Şiiler** ve **Nuseyriler** karşısında hiçbir tazimi eksik etmiyorlar.

Memun Rahme isimli hatip **Hizbullah** ve benzeri Sünni katillerinin elinden öperken Suriye ayaklanmasının ilk sıralarında rejimin koluk güçleri yakalanan göstericileri **Beşşar**'ın portrelerine secde etmeye zorluyordu.

Sadece ilim sahibi olarak değil aynı zamanda duruş sahibi olarak da Sünni olan **Üsame** ve **Sariye Rüfai** kardeşler buna şiddetle karşı çıkarken **Buti**, tarzı gereği buna da bin bir mazeret uydurmuş ve göstericilerin buna sebep olduklarını ileri sürmüştür. **Esat** ailesinin İmam Rabbani olmak isteyen Buti bu noktada da **İmam Rabbani**'nin çığırını ve salabetini muhafaza edememiştir. Onun yolunu tutturamamıştır. Zira **İmam Rabbani** Hazretleri ruhsat olsa bile **Ekber Şah**'ın oğlu **Cihan Şah**'a karşı tahiyeye-i secdenin caiz olmadığını ve azimetin tersini gerektirdiğini söylemiştir.

Buti ölçsüzlüğüne **İmam Rabbani** ölçüsü vurmak istemiş ama tutturamamıştır. **İmam Rabbani**'nin en fazla çektiği Babür Sarayındaki Şii vezirlerdir. Bunlar Alkemi gibi Sünniliğin kökünü kazımak istemişlerdir.

Ekber Şah'ın ölümünden sonra **Cihangir Şah** babasının yerleştirdiği uygulamalardan hemen vazgeçmedi. Bu arada büyük bir tutkuyla bağlanıp evlendiği **Şiî Nur-i Cihan** isimli hanımının telkinleriyle yine Şiî olan **Asaf-Cah**'ı kendisine vezir olarak seçti. Bu arada **İmam Rabbani Hazretleri**, halifelerinden **Şeyh Bedüddin**'i ordu içinde irşat faaliyetlerinde bulunması için görevlendirmiş ve halife de oldukça fazla ordu mensubu üzerinde etkili olmuştu.

Vezir Asaf Cah ise bu durumu sultan **Cihangir**'e anlatırken, **İmam Rabbani Hazretleri**'nin saltanat davası güttüğünü, tedbir alınmazsa geç kalınabileceği fikrini işliyordu.

Bunun sonucunda **İmam Rabbani Hazretleri** önce saraya çağrılmış ardından da Güvelyar Hapishanesine hapsedilmiştir.

Muhammed Said Ramazan Buti ise **Esat** rejimi hakkında hem Hama olayları sırasında hem de 2011 sonrasında tezkiyede bulunmuş ve canla başla hizmette kusur etmemiştir. Buna rağmen **Esat** rejiminin gadrine uğramaktan kurtulamamıştır. Yılanın hasiyeti sokmaktır. Mafya rejimi örneklerinde olduğu gibi önce öldürmüş ardından da devlet erkani ile Şii erkani birlikte Buti'nin cenazesinin ardından yürümüşlerdir.

Buti'nin Cami-i Emevideki haleflerinden hatip **Memun Rahme** Baas diktatörlüğüne hulus çekmektedir. Son hutbelerinden birisinde aynen şunları söylemiştir:” 8 Mart (Baas darbesi) Devrimi ideolojik ordunun; Suriye Arap Ordusunun kurulmasına ön ayak olmuş, hizmet etmiştir.

Ebedi komutan **Hafız Esat**'ın yürüttüğü mübarek gözden geçirme hareketinin de kalkış noktası olmuştur...” Bu ifadelerinden hemen sonra, ‘ **sizler paralı askerler ve lejyonerler**’ hitabıyla devrimcileri hedef tahtasına oturtmuş ve hicvetmiştir. Akabinde sözlerini şöyle sürdürmüştür : “**Sizleri ‘pislik Erdoğan’ ve Suud kraliyeti tutmuş ve kiralamıştır. Biz şiddetli bir savaşın beşinci yılına girdik, ne kadar adam öldürürseniz öldürün ne kadar suikast düzenlerseniz düzenleyin! devriminiz başarısız olacak ve faşist karakterli kalacaktır. Size boyun eğmeyecek ve teslim olmayacağız. Gerdan kıvrımadan ve yerlerde sürünmeden Suriye’yi eski haline getireceğiz hatta sizin gibi pisliklere rağmen daha iyi duruma sevk edeceğiz ...**”

Belki de Şam rejimi **Buti**'yi **Memun Rahme**'yi keşfettiği için de tasfiye etmiş olabilir. Bir anlamda **Memun Rahme** Suriye'nin **Ahmet Kureyme**'si sayılabilir.

Doğu Guta bölgesinde Kefer Batna köyünden olan **Memun Rahme** devrimci aktivistlerin tanıklıklarına göre burada geçmişte rejimin kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimleriyle temasta olmuş ve muhbirlik yapmıştır. Devrimin ve gösterilerin yapıldığı ilk dönemde vakıflar bakanlığı Suriye'deki mescitlerde **Esat**'ın isminin anılmaması ve dua edilmemesi yönünde telkinde bulunmasına ve talimat vermesine rağmen bu talimatları dinlemeyen, çiğneyen ve aşikar bir biçimde **Esat**'a dua okuyanlardan birisi **Memun Rahme** olmuştur.

Bunun üzerine bölge ahalisini kızdıran **Memun Rahme** halkın öfkesine muhatap olmuştur. Hutbe okuduğu ve vaaz verdiği camiyi basan köylüler rejimin yıkılması yönünde görev yaptığı mescitte gösteri düzenlemişlerdir.

Muhammed Said Ramazan el Bûtî

Esat yanlısı **Abdullatif Furfur** ve **Muhammed Said Ramazan el Buti**'ni ders okuttuğu Fethülislam mezunu olan **Memun Rahme**, **Buti**'nin öldürülmesinden sonra bu çılgınlıklarını Emevi Camii'nde işlemeye ve sürdürmeye başlamıştır.

Emevi Camii son sıralarda Şiilerin ilgi alanı olmuş ve **Hazreti Hüseyin**'in başının (*Radiyalahu Anhu*) medfun bulunduğu yerde ve Emevi Camii çevresinde Hüseyiniler kurmaya teşebbüs etmişlerdir. Şiilerin ayaklarından öpen Camii İmam Hatibi **Memun Rahme** hutbelerinde **Esat**'ı methetmenin ötesinde **Hasan Ruhani** ve **Nasrallah**'ı da dualarına katmakta ve övgülerine ortak etmektedir. Bununla birlikte **Memun Rahme**'nin ailesi de Şam rejiminin caniliklerinden fazlasıyla nasibini almıştır.

Kardeşinin bebeği Kefr Batna'da rejimin atmış olduğu varil bombalarıyla vefat etmiş, babası da bunun üzerine bunu yapanların pis işlerinin oğlu **Memun** tarafından aklandığını ifade etmiştir (http://www.orient-news.net/?page=news_show&id=85165).

Yaşar Nuri Öztürk'ün bir zamanlar kendi köyüne lanet ettiği gibi kendi köyünün **Esat** canileri tarafından bombalanmasına ve yeğenin öldürülmesine ses çıkarmayan Hatip **Memun Rahme** Halep bölgesinde Sünni devrimciler tarafından kuşatma altında tutulan **Nubul** (Nubl, Nubbul veya Nubbol) ve **Zehra** köylerinin selameti için dua etmektedir. Suriye'de manku-laşma bu seviyeye ulaşmıştır.

“İlmine ilave olarak tavriyla da, tutumuyla da Sünni olamayanlar sonunda Şiileşmekten veya ehl-i bidat anaforuna veya cenderesine yakalanmaktan kendilerini kurtaramazlar.

ÜMMET SAFRALARINI ATIYOR

İran son zamanda istismar odaklı olarak yardım ettiği dostlarını yüzüstü bırakıyor. Hakiki dostlarını ise hiç terk etmiyor. Esasında dostluğu yardımlaşmayı (teavün) değil, mutlak bağlılığı esas alıyor. Suriye ve Yemen'de kendisini desteklemeyen **İslami Cihad**'ı bölerek kendisine göbekten bağlı **Sabirun** adında yeni bir hareket ürettiği, mayaladığı gibi Kürtler nezdinde de geçmişte böyle yapmıştır.

İranlı mollalar Irak'ı karıştırmak için bu ülkede faaliyet göstermek üzere Şii karakterli **Irak İslam Devrimi Yüksek Konseyi**'nin kurdurduklarında diğer bölgesel kollarından da bunu desteklemelerini ister.

Bunlar arasında **Ceyşül İslam el Kürdi** ve **Lideri Abbas Şebek** (Ebu Üsame) de bulunmaktadır.

Lakin **Ceyşül İslam el Kürdi** ve **Lideri Abbas Şebek** bu talimatı reddeder. Zira **Abbas Şebek**'e göre **Irak İslam Devrimi Yüksek Konseyini** oluşturan isimlerin birçoğu **ABD** ve **İngiltere** ile irtibatlıdır. Bu itiraz **Ali Hama-ney**'in köpürmesine neden olur ve Kürt bölgesindeki işbirlikçi veya yandaş **Ceyşül İslam el Kürdi**'yi defterden siler. Bununla da kalmaz yerine **Irak Kürdistan İslami Hareketini** kurdurur.

Bunun sonucu solan **Ceyşülislam el Kürdi** sahadan çekilir ve lideri **Abbas Şebek** de Şam üzerinden Paris'e yerleşir (*The Oppressed Kurds And Their Moslem Brothers, Cemal Nebez, S: 137, Süleymaniye, 2006*).

İran rejimi zannedildiği gibi dost canlısı değildir, kendisine bende istemektedir. İlkeleri yoktur. Bundan dolayı kendisini sorgulayacak yandaşlar istemez. Tek kutsalı milli çıkarlarıdır ve bu çıkarlar Şiiliğin de üzerindedir. Milli çıkarlarını temin etmek için Şiiliği bile malzeme ve yakıt olarak kullanmaktan çekinmez. İran muzaffer olsun da Şiiler ne olursa olsun! Gam değil. İlişkileri akçe trafiği üzerinden yürütmektedir. Lübnan'da merhum **Said Şaban**'ın **Tevhid Hareketi** de İran'ın bagajına atlayan bu tür hareketlerden birisi olmuştur. Bu hareketler İran'dan düzenli olarak çantalarla paralar almaktadırlar. Tabanlarını ve itibarlarını yitiren bu hareketlerin tek işlevi İran namına kamuoyu oluşturmak ve sözcülük yapmaktır.

İran'ın ilişki modeli budur. Para yardımı yaparak zimmetleri satın alır. Siz de kendi namınıza direniş yaptığınızı ve güzellik işlediğinizi sanırsınız.

Kehf Suresi'nin 104'üncü ayetinde bu hususta Cenab-ı Hak nice iyilik kastıyla yanlış işler çevrildiğini anlatır: **"Dünya hayatında bütün çabaları boşa gitmişken, kendilerini güzel iş yapmış sanıyorlar."** Burada ayetin ikinci kısmı onlara intibak etmektedir. Güzel iş yaptıklarını zannederek yanlış a yol verirler. İslami Cihad da münhasıran İran ilişkilerinde böyle yapmıştır.

Dr. Ramazan Abdullah Şallah'ın, 'Filistin'de İslami Cihad Hareketi: Gerçekler ve Tutumlar' başlıklı eserinin bir bölümünü İran'la ilişkileri savunmaya adanmış. 2007 yılında basılan bu eserde **Mustafa Mehdi Akif** gibi Müslüman Kardeşler mürşitlerinin ve ötesinde **Hamas**'ın da kendi çizgilerine geldiğini ve İran'la münasebetlerini geliştirdiklerini yazmaktadır. Bu tespit doğru olduğu kadar da yanlıştır. Şiilik-Sünnilik gerginliğinin yüzeye vurması ve taşması sonucunda **Muhammed Mehdi Akif**'in sarfetmiş olduğu sözler o gün de bugün de garibime gitmiştir. İran'ı ve tehlikesini anlamadığını gösteriyordu. Talihsiz bir değerlendirmede bulunmuştu.

Akif tarihe geçen gafında "**İslam Konferansı Örgütü'nde 56 Sünni ülke var. O halde dünyadaki tek Şii devlet olan İran'dan neden endişelenelim?**" demiş ve İran'ın yayılmacılığın endişe edilecek, tehlikeli olduğunu gösterecek bir gerekçenin olmadığını söylemiştir. Bu ifadesinden yedi sekiz yıl sonra İran Yemen'den Suriye'ye Lübnan'dan Irak'a kadar Arap Doğusu adı verilen bölgeyi kasıp kavurmaktadır. Böyle popülist sözler İran'ın ekmeğine yağ sürmüştür. Bir taraftan İran İslam dünyasını karıştırarak İsrail'in çıkarlarına hizmet ederken diğer taraftan da yandaşları '**neden İsrail'i görmüyorsunuz? En büyük problem o'dur**' diyerek zihin çeliyor, karıştırıyorlar.

İran ile İsrail'in aynı paralelde olduğunu anlamayan, aynı safta olduğunu görmeyen hem İran hem de İsrail'e hizmet eder.

Söylemleri ayrı ama istikametleri aynıdır. Ramazan Şallah da kendilerini iğfal eden diğerleri gibi Şii-Sünni kavgasının geçmişte ve tarihte kaldığını ve bunu uyandırmamak gerektiğini söylüyor. Halbuki, bunu uyandıran **Humeyni** olmuştur. Iraklı sosyolog **Ali el Verdi**'nin (bizdeki merhum Ali Elverdi Paşa'dan farklı) ifadesiyle Şiilik sönmüş bir volkan gibi iken **Humeyni** bunu yeniden alevlendirmiştir.

İslam ümmeti şimdi bu alevlerle boğuşuyor ve söndürmeye çalışıyor. **Ramazan Şallah İran**'ı mevhum ve zanni bir tehlike olarak da görmektedir (*Hareketü'l Cihad el İslami Fi Filistin: Hakaik ve Mevakif*, Dr. Ramazan Abdullah Şallah, s: 75).

Halbuki, fiili ve ciddi bir tehlikedir ve tehlikenin alevleri Ortadoğu'yu tümünden sarmış ve kavramıştır. Şimdi İran, İslami Cihad ve benzerlerini cezalandırarak yüzüstü bırakmıştır.

Bunun sonucu hareket kemer sıkılmaya yönelmiş, Ramallah'daki çalışanlarını terhis etmiş ve **Filistin el Yevm** televizyonunun yayınlarına da ara vermiş, tatil etmiştir. Aslında başta yapılması gereken sonunda yapılmıştır ama geç de olsa doğrusu budur. Bu suretle ümmet İran'ı öğreniyor ve safralarını atıyor.

FETHİN ve FATİH'İN DÜŞMANLARI

Dindar bir Kürt arkadaşıla sohbet ederken hiç beklenmedik bir biçimde Fatih'in Hıristiyanlara ait bir kiliseyi neden camiye çevirdiğini; Ayasofya'yı cami statüsüne aldığını sordu. Ben de bunun İslam'dan beri bir gelenek olduğunu ve kılıç zoruyla alınan bel-delerin gözde veya merkezi mabetlerinin İslam nişanesi olarak camiye çevrildiğini anlattım.

Bu fetih işleminin başka merasimleri de var. Ülkeler ve şehirler kendiliğinden İslam'a girer veya teslim olursa onun hükmü başkadır. Fetih yoluyla (anveten) alınması halinde hutbeler kılıçla birlikte okunur. Bu da caydırıcılıktır. İnsanlar fıkha itibar ve riayet etmediklerinden dolayı bu tarz garip sualler sorabiliyorlar. Fıkıhın ve akaidin çok dışına çıktık. Hayatımıza artık onlar yön vermiyor. İnsanlar sabitelerinden koparsa kendilerine ve dayandıkları değerlere yabancılaşabiliyorlar.

Hıristiyanlar da aldıkları topraklarda putpe-rest mabetleri ve Jüpiter tapınaklarını kiliseye çevirmiştir. Müslümanlar gelmiş Arap Yarımadası'nın dışındaki bölgelerde fetihler genişleyince şehrin önemli mabedini veya kilisesini İslam zaferinin nişanesi olarak camiye çevirmişlerdir.

Bu işlem sembolik düzeyde kalmıştır. Yoksa İslam selef dinlerin sıhhatini olmasa bile meşruiyetini tanımıştır. Onlara statü vermiştir. Bununla birlikte bütün şubeler veya günümüz tabiriyle her milletin ulusalcıları İslam'ın fetihlerine karşı çıkmaktadır. Zira cahili düzenlerini bozmuş veya onları İslam çemberi içine almıştır.

Kimileri Türklerin Müslümanlaştırılmasını sorgulamış bu suretle Türklerin köleleştirildiklerini düşünmüşler lakin zamanla sürecin tersine döndaüğünü görseler de hükümlerini değiştirmemişlerdir. Türkler Araplardan sonra ve mütemadiyen İslam'ın cihangirleri ve bahadırıları olmuşlardır. Buna dair Ebu' Hasan en Nedevi gibi birçok müellif müstakil eserler kaleme almıştır. Yani ulusalcılara göre şer görünen şey hayra dönmüştür. Lakin onlar fetihten ziyade İslam'a karşıdır. Bundan dolayı Türklerin İslam fetihlerine de burun kıvrımışlardır. Onların ulusalcılıkları veya şubelikleri altında zındıka cereyanını barındırmaktadır.

Fetih veya fatihlerle ilgili suçlamalarının kaynağı Türklere ağıt yakmaktan ziyade İslamiyeti karalama gayreti ve dürtüsüdür.

Onlar İslam adına Türklerin bahadırılıklarını da beyhude bir uğraş, külfet ve yük olarak görmektedirler.

Onların nazarında Müslüman oluşunuz zorbalık göstergesi, fatih oluşunuz ise bir angaryadır. Her olumlu gelişmeye bir kulp takarlar. **Şuubi** damarla dini damarın harmanlandığı İranlılar veya Persler veya **Şiiler** ise her milletin ulusalcılarıyla birlikte fetihleri dillerine dolarlar. Fetih ve fatihleri kara çalarlar. Zira İslam fetihleri imparatorluklarını yerle bir etmiştir. Kara çalarak onun kinini güderler. Şiiler meseleye şuubi damarla bakarlar.

İran'ın fethi onlara göre bir işgaldir ve hatta katliamdır. Zira meseleye hidayet namına değil Sasaniler namına bakarlar.

Safeviler nasıl ki mezhep dürtüsüyle Osmanlılara karşı idiye ataları da kalplerine İslam'ın yerleşmediği bazı bedevi Araplar gibi fatihlere ve fetihlere hasımdır. Halbuki, bu tavırları iktidar iddiasında buldukları Ehl-i Beyt imamlarının tutumuyla çelişmektedir. **İmam Zeynelabidin**, Sınır Boyu (dua li ehli suğur) Duası ile fetihleri ve fatihleri muştulamaktadır.

Fetih karşıtlığı günümüzde özellikle dini ve ırki ulusalcılığı temsil eden Şiiler ile Kürtler arasında yaygındır. Bu nedenle de kimi Kürt ulusalcıları İslamiyete tepki olarak milli din olarak gördükleri Zerdüştlüğe yapışmaktadır.

Şuur altında antik soylarının davasını güden Persler Şiilik kisvesinde milli mezheplerini keşfetmişlerdir. Şimdi Kürtler de onları izleyerek Zerdüştlük geleneği üzerinden milli dinlerini bulmaya çalışıyorlar!

Peygamberimiz ahir zamanda bazı Arapların cahiliyete döneceklerini haber veriyor. Bu gerçek kimi İranlılar, Kürtler ve diğer milletler için de geçerlidir. Bu kategorideki bazı Türkler **Cengiz Han**'ın Türkleri zorla Müslümanlaştırmanın intikamını aldığı düşüncesindedir.

Bu **Abbasiler** dönemindeki var olan **şuubulik-zındıka** bileşkesinin günümüze yansımından ibarettir. Bu akımı en somut olarak görüldüğü yerlerden birisi **Erdoğan Aydın**'ın kitaplarıdır.

Nasıl Müslüman Olduk ve benzeri kitapları tarihten günümüze devreden **Şuubi-Zındıka** damarının savunulmasından ibarettir.

Kürt tarafından da **Cemal Nebez** isimli sözde İslamcı ama gerçekte **ulusalcı-şuubi -Kürtçü** yazar elbette Müslüman Arapların Kürt bölgesini fethetmelerini içine sindiremiyor.

Kürtçülük onda hazımsızlık suretine bürünmüş. Onun ötesinde **İdris-i Bitlisi** ile **Yavuz**'un anlaşmasına rağmen onun için öncelik **Bitlisi** gibi Şiilikle mücadele olmadığından; **Yavuz**'a çeşitli nahoş sıfatlar yakıştırıyor.

Yavuz Sultan Selim'in hilafet makamını gasp ettiğini ileri sürüyor. Keza Türklerin **1453** tarihinde İstanbul'u alarak **Konstantinopolis** olan ismini tahrif ederek İstanbul'a çevirdiklerini söylemektedir (*The Oppressed Kurds And Their Moslem Brothers*, s: 29, 30, Süleymaniye, İkinci baskı)..

Bu ulusalcı Kürt kafasına göre bu durumda Ayasofya da gasp edilmiştir. Ulusalcı Zerdüştlük zaviyesinden bakan elbette böyle görecektir ve algılayacaktır.

Peki! Fetihlerde İslam'ın kurallara tam riayet edilmiş midir? İhlaller olmamış mıdır? Elbette kusurlar ve ihlaller olmuştur. Lakin fethi ve fetih ruhunu toptan reddetmek ve kusurlara odaklanmak başka ve kusurların olduğunu teslim etmek daha başkadır.

Bunlardan birisi sevgi gözünü diğeri nefret ve yabancılaşma gözünü temsil eder. Sonuçta objektif değil psikolojik bir tutumdur. Sind Valisi ile **Ömer Bin Abdulaziz** arasındaki yazışma bazı kusur ve ihlallerin işlendiğini ortaya koymaktadır. Keza Hıristiyanların Emevi Camii'ni geri almak üzere **Ömer Bin Abdulaziz** ile yürüttükleri pazarlık ihlal iddialarına bir başka misal olarak hatırlanabilir.

Emeviler kimi zaman hidayet rehberliği yerine çıkarı esas almışlardır. Nitekim, Alman ilahiyatçı **Hans Küng** de 16'ncı **Benediktus**'a verdiği cevapta Emevilerin veya Abbasilerin fetihlerde haddi aşukları yönler olduğuna temas etmiştir. Tarihin aynasında bunlar gerçektir. Lakin bütün bunların toplamı dahi ulusalcılığı haklı çıkarmaz.

Değerlerin değeri hangi vesile ile olursa olsun (izzü aziz, züllü zelil) İslamiyete teslimiyettir.

KISSADAN HİSSELER

BUNDAN BÜYÜK
KERÂMET Mİ OLUR!

Aziz Mahmud Hüdâyî hazretleri, Sultan I. Ahmed'in mürşidi idi. Aralarında büyük bir dostluk, muhabbet ve yakınlık vardı. **Aziz Mahmud Hüdâyî** hazretleri hükümdardan büyük saygı görüyor, kendi de hükümdarı seviyor ve sayıyordu. Bu iki yüce insan uzun süre birbirini görmeden duramaz, arayış pek fazla uzatmadan birbirlerini ziyaret ederlerdi. Biri din ve mâneviyatın ulusu, diğeri ise Cihan Devleti'nin ulusu idi.

Aziz Mahmud Hüdâyî hazretleri, **Sultan Ahmed**'in ziyaretine geldiğinde, sultan onunla bizzat ilgilenir ve hizmetini kimsele-re bırakmaz kendisi yapardı.

Bu büyük veli bir gün sultanı ziyaret etmişti. Çok samimi bir sohbet ve muhabbet ortamı oluştu. Oraya adeta feyizler bereketler yağdı. Namaz vakti yaklaşınca, **Aziz Mahmud Hüdâyî** hazretleri namaz için hazırlanmak istedi. Abdest alması için derhal ibrik ve leğen hazırlatıldı. Tabi padişah bu fırsatı kaçırmadı ve ibrikle suyu kendisi dökerek şeyhinin abdest almasına yardımcı oldu.

Padişahın annesi valide sultan ise perdenin arkasında, Şeyh efendi abdest aldıktan sonra kurulanması için elinde havluyla bekliyordu. Bu sırada valide sultan içinden şöyle geçirdi: “**Şu mübarek Allah dostu, ne olurdu lütfedip bir kerâmet gösterseydi de, gözümüz gönlümüz nurlansaydı.**”

Valide Sultan'ın gönlünden geçen bu düşünceye Allah'ın izniyle vâkıf olan **Aziz Mahmud Hüdâyî** hazretleri, o vakit şöyle buyurdu:

Hiçbir sıfatı bulunmayan sıradan bir abd-i âcize, dünyanın en büyük devletinin hükümdarı ibrikle abdest suyu döküyor,

muhterem valideleri de abdest havlusunu tutuyor. Bundan daha büyük bir keramet olabilir mi?..

BÜYÜKLERİN VERDİĞİ CEVAP

Sultan I. Ahmed, bir gün şeyhi **Aziz Mahmud Hüdâyî** hazretlerine bir hediye gönderdi. Fakat hazret prensip olarak hediye kabul etmediğinden bu hediyeyi de almadı.

Tabi bu, kesinlikle sultana karşı bir tavır anlamında değildi. Bu onun prensibiydi, hediye kimden gelirse gelsin kabul edemezdi. Onun bu tavrı dünya malına hangi gözle baktığını, başkaları için ulaşılmaz gibi görülen şeylerin, onun nazarında hiçbir değer taşımadığını ifade ediyordu.

Sultan I. Ahmed daha sonra bu hediyeyi, o devrin maneviyat büyüklerinden olan **Abdülmecit Sivasî**'ye gönderdi. O mübarek zat ise bu hediyeyi kabul etti.

Tabi bu arada kendisine; “padişahın aynı hediyeyi **Aziz Mahmud Hüdâyî** hazretlerine gönderdiğini, fakat onun kabul etmediğini” söylediler. **Abdülmecit Sivasî** hazretleri dedi ki:

Aziz Mahmud Hüdâî, bir karga değil ki, leşi kabul etsin!..

Daha sonra **Aziz Mahmud Hüdâyî** hazretlerine de:

Sizin kabul etmediğiniz hediyeyi **Şeyh Sivasî** kabul etti, dediler Onun cevabı da büyüklere yakışır şekildeydi:

Onun hediyeyi kabul etmesinde hiç bir mahzur yoktur. Zira o, öyle büyük bir ummandır ki, bir parça çamur onu bulandırmaz!..

Mesnevî'den Esintiler

VELİLERİN İLİMLERİ

MESNEVİHAN MURAT SOYDAN

f MESNEVİ SEVENLER

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آن علم که در مدرسه حاصل گردد
کاری دگرست و عشق کاری دگرست

An ilm ki der medrese hâsıl gerded
Kârî diğereş-t-o aşk kârî diğereş-t
**Medresede tahsîl edilen ilim,
Başka bir iştir, aşk başka bir iştir.**

Diyen Âşıklar Sultânı **Mevlânâ Muhammed Celâleddîn-i Rûmî** (*Kaddesallâhu Sirrahü'l-Âli*), söylediği ve yazdığı her sözü bizzat yaşamış, özü, sözü bir, bir mânâ eri olarak tesîr ve feyzini hâlen devâm ettiren ve gönüllere taht kuran müstesnâ bir zâttır.

O, hayatı boyunca insanlara faydalı olabilmek, sevgiyi yayabilmek için yaşamış, işte bu niyet ve hizmetindeki ihlâsın kerâmeti olarak, günümüzde de insanlara faydalı olmayı ve sevgi yaymayı sürdürmektedir. **Allâh** kendisinden râzî olsun ve fevka't-tecellîler ihsân buyursun!

Şems-i Tebrîzî (*Kuddise Sirruhû*) ile karşılaşana kadar medrese müderrisliği ve vâzlik ile meşgûldü, tefsîr, hadîs, fıkıh okutmakta, talebelerle ilgilenmekte, halka sohbetler etmekteydi. İlmi-ne güvenilen ve değer verilen çok sevilen bir âlim idi. Bununla berâber o hep mânâ yolunda, tasavvuf ehli bir hoca idi. **Şems** (*Kuddise Sirruhû*) dan sonra ise içindeki aşk ve feyiz coşmuş, taşmış ve o **Sevgili**'ye kavuşmanın neşesi içinde semâyâ başlamış ve ilâhî ilhâmın akışı ile **Mesnevî**'yi ve Dîvân-ı Kebîr'inde toplanan şiirlerini söylemiştir. O kuru bir âlim değil, İlâhî aşkın neşe ve coşkusunu âşikâr eden deryâ-dil bir ârifli. **Mevlânâ** Hazretleri;

إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

“Şüphesiz ki âlimler peygamberlerin vârisleridir”

Hadîs-i şerîfini şöyle açıklamıştır: “Bu âlimlerden maksat velîlerdir. Onların ilmi hakîkîdir, izâfî değildir. Işık güneşin, sıcaklık ateşin, tatlılık şekerin vasfı olduğu gibi, ilim de, onların sıfatıdır. İlim, onların yüreklerinden, pınardan su akar gibi akar. Nitekim **Hazret-i Peygamber Efendimiz**:

مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ
الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ

‘Her kim, kırk sabah Allâh’a ihlâs ile kul-luk ederse, hikmet pınarları, onun kalbinden diline akar’ buyurmuştur. Bütün peygamberlerin ve onlara tâbi olan kâmil ümmetlerinin bu cinsten ilimleri vardı.

Üç ilimle Muhammed oldu ihyâ
Birini nehyolundu etmeden ifşâ
Nübüvvet ilmidir bu ilm-i âlâ
Bu mahsustur ânâ olmaz hüveydâ
Bu mahsus kendine Hakka gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim.

İkincidir şerîat şems-i ğarrâ
Umûma emrolundu etmekte ifşâ
Bu hüccettir umûmen olduk ihyâ
Üçüncü has olup ehyârâ imâ
Ledün ilmi olup Hakka gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim.

(Mustafâ İsmet Garîbullâh (*Kuddise Sirruhû*);
Risâle-i Kudsiyye, sh:45-46)

Peygamber Efendimiz, ümmî idi; ama bu ümmî sıfatı ona şeref ve mûcize olmuştur. O'nun ilmi, **Allâh** vergisi idi, kitap, hoca, mekteb vesâire ile kazanılmış değildi.

Ümmînin, iki mânası vardır; biri okuma - yazması olmamaktır ki, halkın büyük bir kısmı, ümmîden bunu anlar. Fakat muhakkiklerin yanında ümmî, ilmi anneden doğma olan ve herkesin el ve kalemlerle yazıp, öğrendiğini, elsiz ve kalemsiz, âletsiz yazan, öğrenen ve öğreten kimsedir.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e: ‘Sen ümmî ve yetimdin. Seni mektebe gönderecek, okutup yazdıracak annen, baban yoktu. Peki bu kadar ilim ve irfânı nereden öğrendiniz? Ta yaradılışın başlangıcından başlayarak, cennet bağının birer birer ağaçlarına varıncaya kadar tavsîf ettiniz. Cehennem zindanının birer birer köşelerini, bucaklarını sayıp, anlattınız. Âlemin yıkılacağı zamana kadar, hayrı, şerri ve bütün olacak şeyleri bildirdiniz, bunların kimden öğrendiniz?’ diye sordukları zaman, O: ‘Benim mürebim (yetiştiricim) ve muallimim (öğretmenim) **Allâh** idi; O, bana öğretti!

الرَّحْمَنُ ( ) عَلَّمَ الْقُرْآنَ ( )

“O (, dünyada mümin-kâfir ayırmaksızın her yaratığa son derece acıyan ve gerçek mânâda sadece Kendisi nimet vermekte olan) **Rahmân!**

(Dînî ve dünyevî bütün saâdetlerin ve ilimlerin kaynağı olan) **Kur’ân-ı (O) öğretmiştir!**“
(er-Rahmân Sûresi, 1-2)

Ben bu ilimleri, **Allâh**’tan öğrenmemiş olsaydım, halka muhtaç olsaydım, yüzlerce, binlerce sene tahsîl etsem, yine de o âlemleri ve o ilimleri öğrenemezdim. Faraza halktan öğrenmiş olsaydım, o takdirde o öğreneceğim ilim taklidî olurdu, içten gelme bir ilim olmazdı, ilmin sûreti olurdu, ilmin hakîkati ve ilmin rûhu olmazdı’ buyurdular.

Meselâ, herkes duvara bir insan resmi çizebilir, o resmin başı olur, ama akli olmaz; gözü olur, fakat görmesi olmaz; eli olur, bağırsı olmaz; göğsü olur, içinde nurlu bir kalb bulunmaz; elinde bir kılıç olabilir fakat, o kılıcı kullanmak ustalığı olmaz.

Yine bir mihraba kandil resmi yaparlar, ama gece olunca o kandil, zerre kadar aydınlık vermez. Bir duvara ağaç resmi yaparlar, salladığın zaman yere tek meyve düşmez.

Bir ressamın duvara çizdiği bu insan, ağaç, kandil şekillerinde hakîki ve canlı şekillerin mânâları bulunmaz. Bu şekiller, tamamiyle tabiî şekillerle sûreten aynı olmakla beraber, hiçbir zaman onlar gibi değildir. Bunun gibi kitapla öğrenilen ilimler de, velîlerin ve nebîlerin içinde kaynayan ilimlerle bir olamazlar; aynı farklar, bu iki cins ilimler arasında mevcuttur.

Böyle işitilen, öğrenilen taklidî ilimlerle kimse bu dünya zindanından, bu varlık kaydından kurtulup da, kalbi canlanamaz, çünkü taklidî ilim, ölüdür, cansızdır, ölümler ve habersizler âleminden gelir. Sûretten başka bir şey değildir. Nebîlerin, velîlerin ilmi gibi, insanın kalbine canlılık veren ilim başkadır. İşte kim bu cins ilmi öğrenirse o, nebîlerin ve velîlerin vârisi olur.”

**Oku gel sen bu ilm-i enbiyâyı
Nebîler tâlim etti evliyâyı
Erişirdi Hüdâ’ya esfiyâyı
Budur vâsıl eden hep etkîyâyı
Gönül ilmi gerek Hakka gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim.**

**Okunmaz bu ilim aslâ kitâbla
Eğerçi hep beyân oldu kitâbla
Verildi yedbeyed sadrî hitâbla
Değildir harf-ü savt yâ kubâbla
Teselsülle bulup Hakka gidelim
Cemâl-i bâ kemâle seyredelim.**

(Mustafâ İsmet Garîbullâh (Kuddise Sirruhû);
Risâle-i Kudsiyye, sh:48)

Evlîyânın sâhib oldukları ilim, İlâhîvuslat ve hakîkat mertebesinin eseri olan mânevî ilimler olduğundan köklü, hikmetli ve semerelidir. Böyle bir ilmin sâhibi binlerce zâhid ve âbiden üstündür. Kâbe’ye vâsıl olan (ulaşan) bir hacı, henüz yolda giden binlerce hacıdan iyidir. Zîra o yoldaki hacı adaylarında vusûl (ulaşma) ve adem-i vusûl (ulaşamama) endişesi vardır. Halbuki Kâbe’deki, maksada ulaşmış, hakîkate varmışdır.

İşte bir hakikat, yüzbin şek ve şüpheden yeğdir.

Şeyh **Feridüddîn Muhammed Attâr** (*Kuddise Sirruhu*), **Tezkiretü'l-Evliyâ**'sında şöyle der:

“Kur’ân ve hadîslerden sonra, meşâyih-i kirâmın sözlerinden daha yüce ve değerli söz yoktur.

Zira onların sözleri amelin, tatbikâtın ve hâlin neticesidir; hıfzın, ezberlemenin ve konuşmanın semeresi değildir; ayândandır, beyândan değildir; esrârdandır, tekrârdan değildir; **‘İlm-i ledünnî**’dendir, **‘İlm-i kesbî**’den değildir; vecdden ve coşkunluktandır, çalışmak ve çabalamaktan değildir. **‘Eddebenî Rabbî (Rabbim beni yetiştirdi)**’ âleminde, **‘Allemenî ebî (Babam bana öğretti)**’ dünyasından değildir. Zira onlar peygamberlerin vârisleridir.”

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri, **Hâcegân Meşâyih**inin ulularından **Hâce Ali Râmitenî** (*Kuddise Sirruhu*)nun büyüklüğünü ifâde ederken demiştir ki;

علم حال ار فوق علم قال نبودی کی بودی
بنده اعیان بخارا خاجه نساج را

İlm-i hâl er fevk-i ilm-i kâl nebudi key budi
Bende âyân-i Buhâra Hâce-i Nessâc ra

(Velîlerin sâhib olduğu) **Hâl ilmi eğer** (zâhirî ulemânın) **kâl ilminden üstün olmasaydı, nasıl olurdu**

Buhara’nın anlı-şanlı âlimleri bir (zamânının şeyhi) **Dokumacı Efendi’ye bende** (bağlı) ?!

Kur’ân-ı Kerîm’de Yüce Mevlâmız, Musa Aleyhisselâm ile Hızır Aleyhisselâmın kıssasıyla bizlere Kendi ihsan ve lütfu olan “İlm-i ledünnî”yi bildirmektedir:

وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا

“Kendisine katımızdan üstün ve farklı bir ilim öğretmiştik (ki, Bize mahsus olan ve Bizim öğretmemiz dışında bilinmesi mümkün olmayan o “Ledünnî ilim” vâsıtasıyla o, gayba âit bazı konuları bilmekteydi)!” (*Kehf Sûresi*, 65)

Şems-i Tebrîzî (*Kuddise Sirruhu*) bir gün bir medreseye girdi. Orada hoca ve talebelerin,

قَالَ فَلَانٌ رَوَى فَلَانٌ عَنْ فَلَانٍ . .

“**Falanca şöyle dedi, falan kimse falan kim-seden rivâyet etti ki**” şeklinde çalışırlarken görünce, onlara seslendi: “Siz ne zaman,

رَوَى قَلْبِي عَنْ رَبِّي

“**Kalbim Rabbim’den rivâyet etti ki**” diyeceksiniz!

Enbiyâ ve evliyâ ilmi doğrudan sâhibinden aldıklarından, onlardaki ilim nihâyetsizdir. Zîra ilim **Allâh**’ın sıfatıdır ve aslı nurdur. Böylece ilmin hakîkati **Allâh-u Te’âlâ**’nın kalbe yerleştiği nûr olmaktadır. İnsan-ı kâmilin kalbi, **Allâh**’ın nurlarının denizi ve sırlarının hazînesidir

Derviş olan kişinin sözleri umrân olur,
Sâlik-i Hakk olanın râhına (yoluna)
bürhân olur!

İlm-i ledün dersini ârif olan kişiler,
Haste-dil (gönlü yaralı) olanların derdine
Lokmân olur!

Niyâz-i Mısırî (*Kuddise Sirruhu*)

Mevlânâ Hazretleri bir gün **Çelebî Hüsâmeddîn** (*Kuddise Sirruhu*)nun evine gitti ve orada halvete girdi, kapı ve pencereleri kapattırdı, on gün hiçbir şey yemedi. Daha sonra **Çelebî Hüsâmeddîn**’e kağıtlar getirmesini emretti, **Çelebî Hüsâmeddîn** de kaliteli Bağdâdî kağıtları getirdi.

Mevlânâ, arapça ve farsça olarak hiç duyulmadık birtakım ledünnî ilim ve mânâlar saçmaya başladı.

Çelebî Hazretleri bunları yazıyor, yazılan kağıtları da **Mevlânâ**’ya okuyup, saklamak üzere ayırıyordu. Bu iş bitince **Mevlânâ** Hazretleri yazdırdığı kağıtları tandırda yakmasını emretti.

Çelebî Hazretleri de yüz yaprak kadar tutmuş bu kıymetli kağıtları birer birer tandıra atmaya başladı ve bir yandan da:

أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ

“**Âgâh olun ki;** (aracıların ortadan kalkacağı o kıyâmet gününde) **bütün işler ancak Allâh'a dönecektir.**/(Şu anda da) bütün işler ancak Allâh'a dönmektedir./” (eş-Şûrâ Sûresi, 53) âyetini okudu.

Ateşin alevleri yükselip kağıtlar yanmaya başlayınca **Mevlânâ** Hazretleri gülerek; “Bu sözler gayb âleminin gaybından geldiler ve yine ayıbsız olan gayb âlemine gidiyorlar” buyurdular.

Çelebî Hazretleri ise o ilim ve maârifin değerine binâen üzülmekteydi ve **Mevlânâ** Hazretlerinden hiç olmazsa teberrüken birkaç yaprak saklamak için izin isteyince, **Mevlânâ** Hazretleri kabûl etmeyerek: “Hayır, hayır, uygun olmaz, zîra bu bâkir sırları, bu dünyâ diyârının seçilmişlerine, avâma duyurmak lâyük değildir.

Bu sözleri duymaya ancak **Hazret-i Hakk Te‘âlâ**’nın mânevî dergâhının seçilmişleri olan hass kullarının ruhları müsâit ve kâbiliyet sâhibidir; bunlar, onların rûhâniyetlerinin gıdâsıdır” buyurdular.

سخنم خورِ فرشتست من اگر سخن نگویم

ملکِ گرسنه گوید که بگو خامش چرای

Sohenem hor-i firîştet men eğer
sohen negûyem

Melek-i gorosne gûyed ki begû hamoş çerâyî

**Benim sözüm meleklerin gıdâsıdır,
eğer ben konuşmazsam,
Aç olan melekler : “Söyle!
Niçin suskunsun?” derler.**

İşte **Allâh** dostlarının ilmi, **Hâlık Te‘âlâ**’dan gelir, bu yüzden mahlûkât onların sözlerine aç ve muhtaçtır. **Allâh-u Te‘âlâ**, velî olarak seçtiği kullarını hiçbir zaman câhil olarak bırakmamıştır, bilakis onları ilimlerine güvenilir başvuru kaynağı yapmıştır.

Hâce Muhammed Pârsâ (*Kuddise Sirruhû*), **Şâh-ı Nakşibend Muhammed Bahâüddîn Buhârî** (*Kuddise Sirruhû*)nun çok sevdiği ve kıymet verdiği halîfesi idi. Kendisi **Hâcegân** yolunda hüccet kabul edilmiştir. Zâhirî ve Bâtınî ilimlerde yüksek kemâlât ve mertebe sâhibi olan **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*), tasarrufâtını gizleme husûsunda titizlik gösterirdi.

Bununla birlikte bir keresinde, ehlullâha karşı bir töhmet oluşmasını diye, zarûret îcâbı şu kerâmeti izhâr etmişlerdir:

“Devrin hadîs âlimlerinin önderi olan **Şemseddin Muhammed Cezerî**, Mirzâ **Uluğ Bey** zamânında **Semerkind**’a gelmişti. Orada **Mâverâünnehir** muhaddislerinin rivâyet ettikleri hâdis-i şerîflerin senedlerini tahkîk ve tashîh etmekteydi. Bu sırada gönül ehli derviş hocalara hased etmekte olan birtakım kimseler, onun yanına gelerek; ‘**Buhârâ**’da **Hâce Muhammed Pârsâ**, senedleri zayıf olan hadîsler naklediyor, onların senedlerini tahkîk ederseniz iyi olur’ dediler.

Cezerî (*Rahimehullâh*) da bunu araştırmak için durumu Mirzâ **Uluğ Bey**’e bildirince, *Uluğ Bey Buhârâ*’ya bir haberci göndererek *Hâce Muhammed Pârsâ* (*Kuddise Sirruhû*)yu **Semerkind**’a çağırtdı.

İmâm **Cezerî**, **Semerkind** Şeyhülislâm’ı **Hâce Isâmüddîn** ve zamânın büyük âlimleri ile birlikte büyük bir toplantı tertîb etti ve o meclisde **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*)dan kendi isnadları ile bir hadîs-i şerîf nakletmesini istedi. **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*) da bir hadîs-i şerîf rivâyet etti. İmâm **Cezerî**; ‘Bu hadîsin sıhhatine bir diyeceğim yok ama bu isnâd benim katımda sâbit değildir’ deyince hasetçiler sevindiler ve birbirlerine kaş-göz hareketi yaptılar.

Bunun üzerine **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*) aynı hadîs-i şerîfi başka bir senedle nakletti. **Cezerî**, bu isnâd zinciri için de aynı şeyi söyleyince, **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*) anladı ki, bu zat aktaracağı her sened için ‘İşitmedim’ diyecek.

Bundan dolayı gayrete geldi ve sükût edip murâkabeye daldı. Biraz sonra başını ona doğru kaldırarak; ‘Zât-ı âlîleri hadîs ehlinin kitaplarından filan kaynağı benimseyip, ondaki senedleri muteber sayar mı?’ diye sordu. O da; ‘Evet, ondaki senedlerin tamâmını kabûl ederim. Muhakkik muhaddislerin hiçbirinin onunla ilgili bir şüphesi yoktur.

Eğer sizin isnadlarınız ona dayansaydı isnâdınızın sahîhliği husûsunda hiçbir sözümüz olmazdı’ diye cevap verdi.

Bunun üzerine **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri, **Şeyhülislâm Hâce Isâmüddîn**’e dönerek; ‘Naklettiğimiz hadîs-i şerîf, zât-ı âlînin kütüphânesindeki filan kitabın altında bulunan eserin filan sayfasında, beyân ettiğimiz senedleri ile mevcuttur.

Dilerseniz, inâyet buyurarak talebelerinizden birini göndererek o kitâbı getirtebilirsiniz” diye hitâb ettiler.

Şeyhülislâm Hâce Isâmüddîn, böyle bir kitabı bulunduğu konusunda şüphelendi. Oradakiler de bu duruma hayret ettiler. Zîra herkes **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*)nın Şeyhülislâm’ın kütüphânesine hiç gitmediğini biliyorlardı.

Birisini görevlendirerek o târif edilen kitâbı târif edilen yerde araştırıp, bulursa getirmesini istediler. O kişi de gidip o kitabı bularak meclise getirdi.

Baktılar ki söz konusu hadîs-i şerîf **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretlerinin söylediği sayfada, aynı onun naklettiği tarîk ve isnadla yazılı! Bu hâdiseye şahit olan âlimler şaşırıp kaldılar ve meclisten hayret nidâları yükseldi.

Şeyhülislâm Hâce Isâmüddîn ise herkesden daha fazla şaşkıncı, zîrâ kütüphânesinde böyle bir hadîs kitabı bulunduğunu dahî bilmiyordu.

Bu tasarruf etrafta yayılarak, **Hâce Muhammed Pârsâ** (*Kuddise Sirruhû*) Hazretlerinin hem iyi şöhratinin, hem de kendisine karşı devrinin büyüklerinin ve ilim ehlinin sevgi ve saygılarının artmasına sebep olmuştur.”

Allâh’a ulaştıran en sağlam yol olan **Hâcegân** yoluna bağlanmak ve bu yolda meşgul olmak keşfi açar, akli arttırır, kavrama kabiliyetini güçlendirir ve mârifet kazandırır.

Yüce Rabbimiz, zamanımızda varlığı ve yakınlığı ile bahtiyâr olduğumuz, zâhirî ilimlerde âlim, mânevî ilimlerde ârif olan, **Hâcegân Silsilesinin Altın Halkası Hocaların Hocası Ğavs-i Âzâm Şeyh-i Muazzam Müceddid Mahmud Efendi** (*Kaddesallâhu Sirrahü’l-Âli*) **Hazretleri**’ne sıhhatli uzun ömürler bahşeylesin ve bizleri bu yüksek Üstâdımızın ilim ve irfânından, feyiz ve bereketlerinden istifâdeyi müyesser ve müzdâd kılsın. **Âmîn!**

ERGENLİK DÖNEMİNİ ERGENLERCE ATLATMAK MÜMKÜN MÜ?

Mehtap KAYAOĞLU

(Psikolojik Danışman & Psikoterapist)

Gençlerde bir gerginlik bir gerginlik sormayın. Bizim zamanımızda, gereksiz estetik operasyonlarla gerilen kişilere “**gergin**” der gülerdik. Şimdiki gençler operasyonsuz gergin malesef.

İşin şakası bir yana, psikolojik destek verdiğimiz ergenlik dönemi gençlerde fazlasıyla asabiyet, üzüntü, stres, burundan kıl aldırma, gerginlik, öfke, üzüntü, mutsuzluk, hedefsizlik, sorumsuzluk, umursamazlık...vb. haller görüyorum.

Üzülüyorum doğrusu. En cıvıl cıvıl, en canlı olmanız gereken zamanlarınızı çatık kaşlarla, asık suratlarla geçiriyorsunuz arkadaşlar!

Ama endişelenmeyin! Mehtap ablanız sizler için bazı öneriler yazacak. Umarım uygularsınız, okuyanlar okumayanlara önerir, okuyanlar çok beğenip bir kez daha okur, mahallede toplandığınız internet kafelerde birlikte gözden geçirirsiniz, yol kenarlarında oradan buradan sohbet edeceğinize yazdıklarımı birbirinize anlattırsınız.

Teneffüslerde hep birlikte şarkı söyler gibi yazdığım maddeleri öğrenirsiniz... Derken... Ay neler söylüyorum ben! Bir anda havaya girdim abarttım galiba...! Kendiniz okuyun, bir de en sevdiğiniz iki arkadaşınızla paylaşın yeter...

Öncelikle sabah gözünüzü açtığınız ilk andan başlayalım. Ne yapacaksınız sizce? Evet bildiniz, gülererek yataktan kalkacaksınız.

Detaylarını anlattırmayın bana isterseniz ama; kısaca söylemek gerekirse insan beyni, güne hangi duygularla başlarsa devamını o şekilde getiriyor. Lütfen gözlerinizi açtığınız an itibariyle aklınıza yeni bir güne başladığınızı, şartlar ne olursa olsun bu yeni günü elinizden geldiğinde güzel geçireceğinizi getirerek başlayın.

Yatak, yorgan, aile ve yaşamınızı sürdürdüğünüz bir yuvanın olması ciddi bir ayrıcalık. Okula veya işe gitmek için uyandırıldığınızda “Öfff tamam yaa kesss... gidin başımdan...” diye homurdanarak yere basmakla, “Tamam anneciğim uyandım... kalkıyorum şimdi...” diye tatlı tatlı halıya basmak arasında inanamayacağınız kadar fark olduğunu unutmayın!

Yüzünüzü yıkamak için banyoya gittiğinizde, aynada size bakan gözlerinizin gülümseyen bir ifade taşımasına özen gösterin. Önce kendinize gülmeyi alışkanlık edinin ki diğer insanlara karşı güleryüzlü davranmak zor olmasın.

Yaş itibariyle ara dönemde olduğunuzu biliyoruz. Şimdiki yetişkinler ellerinden geldiğince size yardımcı olmaya, anlayışlı davranmaya çalışıyor.

Siz de onlara yardımcı olun. Ergensiniz diye illaki gergin olmanız gerekmez. İsterseniz çok matrak, keyifli, eğlenceli, sorumluluk sahibi kişiler olarak da bu dönemi atlatabilirsiniz.

Etrafınızdaki insanlara güzel davranın. Tavırlarınız, davranışlarınız mümkün olduğunca kibar ve nazik olsun. Espri yapın tabii ki, birbirinizi eğlendirin. Ama espri yapıp eğlenmekle, alay etmek arasındaki ince çizgiyi dengelemeye çalışın.

Size yapılmasını istemediğiniz davranışları, aileniz ve arkadaş çevrenize yapmayın. Eşyalarınızın karıştırılmasını istemiyorsanız, kardeşinizin eşyalarını da karıştırmayın.

Mümkün olduğunca erken yatıp erken kalkmaya çalışın. İnternet başında sabahladığınızı, kendinizi harap ettiğinizi biliyorum.

Gelişiminiz ve yaşamsal sorumluluğunuz için hiç doğru değil arkadaşlar. Lütfen erken yatma alışkanlığı geliştirin. Böylece sinir sisteminiz ihtiyacı olan uykuyu yeterince alabilir ve sizler daha dingin daha güleryüzlü, daha mutlu olabilirsiniz.

Beslenme sisteminizi gözden geçirmenizde fayda var. Pekçok genç arkadaşımız yanlış besleniyor, hatta evde yemek kavgaları yapıyor. Sebze-meyve ağırlıklı bir yemek kültürüne başlasanız çok iyi olur diyorum.

Mutlaka bir hedef edinin. Hayatınızla ilgili sorumluluk alın. Sabah uyan, laf olsun diye okula git-gel, okuldan gelince arkadaşlarla sağa/sola takıl, geç vakit eve gelip bilgisayar oyunlarıyla geç saatlere kadar otur.

Anne-baba gelip uyarınca da kıyameti kopar! Okurken bile ne kadar itici değil mi?

Böyle bir hayatın ardından öğretmen, psikolojik danışman, doktor, mühendis veya eli yüzü düzgün bir iş adamı olabileceğinize gerçekten inanıyor musunuz?

Mümkün olduğunca kitap okumaya çalışın. Önce eğlenceli, maceralı kitaplardan başlarsınız. Zamanla klasik eserler okursunuz. Derken popüler kitaplar ve bir de bakmışsınız fikir/düşünce kitapları. Lütfen okuyun! Geçen gün 17 yaşındaki bir arkadaşınıza, en sevdiği konu hakkında bana 2 dakika anlatım yapmasını istedim. 20 saniye bile konuşmadı. Takıldım “İyi ki senin seçtiğin, en sevdiğin konuyu sormuşum. Yoksa ne olurdu halin” dedim gülerek. “Cidden yaaa Mehtap abla” dedi.

Okumak ufku açar, kelime hazinenizi, dil ve anlatım yeteneklerinizi geliştirir. Kendinizi ifade etmenize yardımcı olur. Okuyan bir insanla okumayan insan arasında dağlar kadar fark vardır.

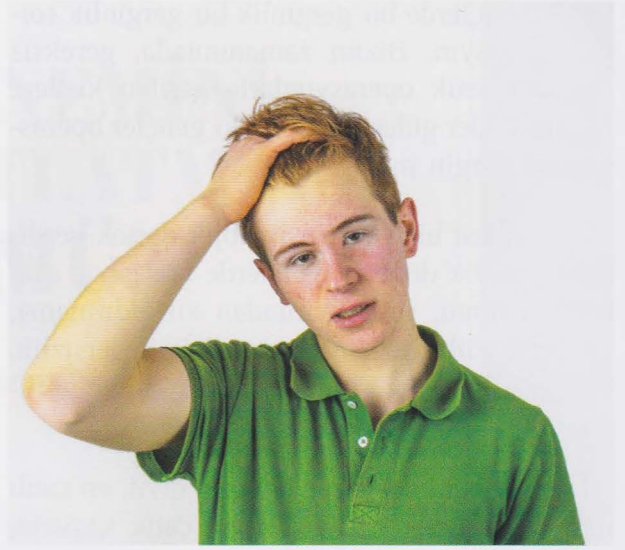
Faydalı sporlarla ilgilenin. Spor deyince evde oturduğunuz yerden maç izlemeyi kastetmediğimi biliyorsunuz değil mi? Sizin bizzat yapacağınız, bedeninizi disipline edeceğiniz sporlardan bahsediyorum.

Ailenizle zaman geçirmeye çalışın. Evde zaten az zaman geçiriyorsunuz, onu da bilgisayar başında veya odanıza kapanmış olarak tüketmeyin. Ailenizle zamanında sofraya oturun, gün içinde yaşadığınız maceraları anlatın, birlikte gülün. Odanız bir yere kaçmıyordur nasılsa.

Kardeşlerinizle iyi geçinin. Arkadaşlar yaşa ve zamanın ihtiyaçlarına göre gelir... gider. Ama kardeş ilişkisi gelir ve hiç gitmez. Yaşadığınız sürece kardeş olarak kalırsınız. Arkadaşlarınıza ayırdığınız zamanların daha fazlasını kardeşlerinize ayırın bence.

Anne-babanızı acımasızca eleştirmeyin. Aslında kimseyi acımasızca eleştirmeyin. Birleriyle sorununuz olabilir, itiraz etmeniz gerekebilir, bundan doğal bir şey de olamaz.

İtiraz etmek demek, başka birinin görüşüne katılmamak demek bağırıp çağırmak demek değildir. İnsan tatlı ve keyifli bir söylemle de karşı tarafa itirazını bildirebilir.

Şimdiden kendiniz için böyle bir dil oluşturun. Diyelim ki anneniz istemediğiniz bir şey söyledi; “Kesss yaa tamammm... “ diye bağırıp ortamı terk etmek bir yöntemdir. Ama “Annecim... ben böyle olmasını istemiyorum... Şöyle düşünmüştüm, hadi benim güzel annem, benim istediğim gibi olsun lütfennn...” gibi şirin ifade de itiraz etmektir.

Hangisi mutlu ve keyifli ergenlik yaşayan bir gence daha çok yakışır sizce?

Son olarak hepimiz mümkün olduğunca yararlı alışkanlıklar geliştirin. Çünkü yararlı alışkanlıklar geliştirmezseniz zararlı alışkanlıklar geliştirirsiniz. İnsan canlısı boş kaldığında sıkılır ve kendisini oyalayacak bir şeyler mutlaka bulur. Bulduğunuz faaliyet ya faydalı olacaktır ya da zararlı.

Siz akıllı davranın ve işinize yarayacak, sizi geliştirecek, zeka ve sosyal yaşantınızı zenginleştirecek alışkanlıklara yönelin.

Aslına bakarsanız öyle çok şey var ki sizler için yazmak istediğim. Biliyorum okumayı pek sevmiyorsunuz... şimdilik bu kadar olsun. Daha sonraki yazılarda her şeyi detaylandırarak tek tek yazarım.

Her ne yaparsanız yapın, aslında her şeyi kendinize yaptığınızı unutmayın arkadaşlar! Ergenlik geçiyor; ama ergenliğinizde yaptığınız davranış şekilleriniz bir ömür boyu size eşlik ediyor.

Sevgiler...

RAMAZÂN-I ŞERİFTE İFTAR DUASI

Oruçlunun iftar vakti duası kabul olunacağından, o saatte dua etmesi de sünnettir. Nitekim **Enes** (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: “**Herhangi bir Müslüman oruç tutar da, iftar ânında:**

يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ غَيْرُكَ،
إِغْفِرْ لِي الذَّنْبَ الْعَظِيمَ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الْعَظِيمُ.

‘Ey büyük (Allâh)! Ey büyük (Allâh)! Benim İlâhım ancak Sensin. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.

Benim için büyük günahlarımı bağışla, zira şu muhakkak ki büyük günahu (Senin gibi) Büyükten başkası mağfiret edemez’ derse, mutlaka annesinin kendisini doğurduğu gündeki gibi günahlarından sıyrılır.

Bunu çocuklarımıza öğretin, zira muhakkak bu Allâh-u Te’âlâ’nın ve Rasûlü’nün sevdiği bir kelimedir. Allâh-u Te’âlâ bununla (dua edenin) dünya ve âhîret işlerini yoluna koyar.” (İbni Asâkir, *Târîhu Medîneti Dimeşk*, no:6761, 54/238; *Ali el-Müttakî*, *Kenzü’l-ummâl*, no:24400, 8/614; *Ali el-Üchûrî*, *Fedâilü şehri ramazân*, sh:128)

RAMAZANDA ÇOK YAPILMASI
EMREDİLEN DÖRT ZİKİR

Selmân-ı Fârisî (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edildiğine göre, **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şa‘bân-ı şerîfin son günü yapmış olduğu bir konuşmasında şöyle buyurmuştur:

عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ: "... فَاسْتَكْبَرُوا فِيهِ مِنْ أَرْبَعِ خِصَالٍ؛ خَضَلْتَانِ تُرْضُونَ بِهِمَا رَبَّكُمْ وَخَضَلْتَانِ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا، فَأَمَّا الْخَضَلْتَانِ اللَّتَانِ تُرْضُونَ بِهِمَا رَبَّكُمْ فَشَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَتَسْتَغْفِرُونَ، وَأَمَّا اللَّتَانِ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا فَتَسْأَلُونَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَتَعُودُونَ بِهِ مِنَ النَّارِ."

“... O halde, o (Ramaza)nda dört hasleti çoğaltın, bunların ikisiyle Rabbiniz’i razı edersiniz, diğer ikisine de mutlaka muhtaçsınız. Rabbiniz’i kendisiyle razı edeceğiniz iki haslet; ‘Lâ ilâhe illallâh’ şehâdeti ve istiğfardır. Mutlaka onlarsız duramayacağınız diğer ikisi ise; Allâh’tan cennet isteyip, cehennemden O’na sığınmanızdır.” (İbnü Huzeyme, *es-Sahîh*, *Sıyâm*:8, no:1887, 3/191-192; *Beyhakî*, *Fedâilü’l-evkât*, no:37, sh:146-148; *Şu‘abü’l-îman*, no:3336, 5/223-224)

Hadîs-i Şerîfteki Zikirlerin Okunuşu

"أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ."

RAMAZAN AYININ NAMAZLARI

On Beşinci Gece ve On Beşinci Gün Namazları:

(1 temmuz çarşambayı 2 temmuz perşembeye bağlayan gece ve 2 temmuz perşembe günü)

Muhammed ibni Mervân, Ebû Yahya'nın, babasından (*Radyallahu Anhüm*) şöyle rivayet ettiğini nakletmiştir; kendisine güvenilen otuz küsur kişinin şöyle buyurduklarını işittim:

"Her kim ramazanın yarısında (on beşinci gecesinde) kılacağı yüz rekatta bin kere Kul hüvallâhü ehad okursa, rüyasında yüz melek görmedikçe ölmez.

Onlardan otuzu kendisini cennetle müjdelerler, diğer otuzu kabir azabından güvence verirler, öbür otuzu da onu hata yapmasından korurlar, geri kalan on ise kendisine düşmanlık edenlere karşı tuzak kurarlar." (*Taberânî, Kitâbu'd-duâ:140, no:917, 2/1228-1229*)

Muhammed ibni Alî (*Radyallahu Anhümâ*)dan, merfû'an (isnâdını Rasûlüllâh (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*)e ulaştırarak) şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

"Her kim ramazanın yarı gecesinde ve şa'bânın yarı gecesinde yüz rekât kılar da, onlarda bin kere Kul hüvallâhü ehad okursa, cennetle müjdelenedikçe ölmez." (*İbnü Ebi'd-dünya, Fedâil-ü şehri ramazân, no:9, sh:40*)

Rivayet olduğuna göre: **"Ramazân-ı şerîfin yarı gecesinde kılınacak dört rekâtın her birinde bir Fâtiha, on kere de İhlâs okur."** (*Muhammed Hakkî en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38*)

Rivayet olduğuna göre: **"Ramazân-ı şerîf ayının yarı gününde on iki rekât kılar ki, her rekatta bir Fâtiha, bir Âyete'l-Kürsî, üç kere de İnnâ Enzelnâ okur. Namazdan sonra ise Âyete'l-Kürsî okur."** (*Muhammed Hakkî en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38*)

Yirminci Gece ve Yirminci Gün Namazları:

(6 temmuz pazartesiye 7 temmuz salıya bağlayan gece ve 7 temmuz salı günü)

Rivayet olduğuna göre: **"Ramazân-ı şerîfin yirminci gecesinde iki rekât vardır ki, her rekatta bir Fâtiha, bir kere de Yâsîn Sûresi'ni okur. Namazdan sonra üç kere Âyete'l-Kürsî okur, üç kere de Rasûlüllâh (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*)e salevât getirir."** (*Muhammed Hakkî en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38*)

Salevât sîğalarının en kısa ve câmiyetli olanı şu lafızdır:

"اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ."

Rivayet olunduğuna göre: "Ramazân-ı şerîfin yirminci gününde iki rekat kılar. Her bir rekatta bir Fâtiha, bir Âyete'l-Kürsî, bir Kul yâ Eyyühe'l-kâfirûn ve bir İhlâs okur. Namazdan sonra ise on kere ihlâs okur, on kere de Rasûlüllâh (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)e salevat getirir." (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:39)

KADİR GECESİ NAMAZLARI

Kadir Gecesi Namazı:

(13 temmuz pazartesiye 14 temmuz salıya bağlayan gece)

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

"Her kim Kadir Gecesi'nde iki rekat kılar da her bir rekatında bir Fâtiha, yedi kere de İhlâs okursa, selam verdiği ise yetmiş kere:

"أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ."

'Allâh-u Te'âlâ'dan af talep ediyorum ve O'na tevbe ediyorum' derse, Allâh-u Te'âlâ kendisini ve anne-babasını affetmedikçe yerinden kalkmaz. Allâh-u Te'âlâ cennete melekler gönderir de onlar onun için ağaçlar dikerler, köşkler yaparlar ve ırmaklar akıtırlar. Kendisi de bunların tümünü görmedikçe dünyadan çıkmaz." (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:39)

Diğer bir rivayete göre yirmi yedinci gece on iki rekat kılar, her rekatta Fâtiha'dan sonra üç kere İnnâ Enzelnâ, on kere İhlâs sûrelerini okur, namazı bitirince:

"سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
عَدَدَ مَا عَلِمَ اللَّهُ وَزِنَةَ مَا عَلِمَ اللَّهُ وَمِلءَ مَا عَلِمَ اللَّهُ"

"Allâh-u Te'âlâ'nın bildikleri adedince, Allâh-u Te'âlâ'nın bildikleri tartısınca ve Allâh-u Te'âlâ'nın bildiği şeyler dolusunca Allâh-u Te'âlâ (bütün noksan sıfatlardan) münezzehtir, bütün hamdler Allâh-u Te'âlâ'ya mahsustur, Allâh-u Te'âlâ'dan başka ilah yoktur, Allâh-u Te'âlâ her şeyden büyüktür, O pek yüce ve çok büyük olan Allâh-u Te'âlâ'nın yardımı olmadan hiçbir (şeye) güç ve kuvvet yoktur" der. (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:61)

Rivayete göre sâlihler son on gecenin her birinde Kadir Gecesi'nin kıyamına niyet ederek iki rekat kılarlardı.

Ebu'l-Leys (*Rahimehullâh*)ın beyanına göre: “Kadir Gecesi namazının en azı iki rekat, ortası yüz rekat, en çoğu ise bin rekattır. Her bir rekatta kıraatın ortası, Fâtiha’dan sonra bir İnnâ Enzelnâ, üç kere de İhlâs okumaktır. Her iki rekatta bir selam verilir, selamın ardından da **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e salevât okunur.” (*İsmâ‘il Hakkı, Rûhu’l-beyân, 10/483*)

KADİR GECESİ DUALARI

Âişe (*Radyallâhu Anhâ*) şöyle anlatmıştır: “Bir kere ben: ‘Yâ **Rasûlellâh!** Kadir Gecesi’ne denk gelirim ne diyeyim?’ diye sorunca:

"اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي."

“**Ey Allâh! Gerçekten Sen çok affedicisin, affi seversin, öyleyse beni affet’de**” buyurdu.” (*Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:25384, 42/236; Tirmizî, no:3513, Nesâî, es-Süne-nü’l-kübrâ, no:10708-10709, 10711-10714; İbni Mâce, no:385; Muhammed ibni Nasr, sh:108; Beyhakî, Şu‘abu’l-îmân, no:3700*)

Âişe (*Radyallâhu Anhâ*) şöyle demiştir: “**Şayet ben Kadir Gecesi’nin hangi gece olduğunu bilseydim, onda Allâh-u Te‘âlâ’dan ancak âfiyet isterdim.**” (*İbni Ebî Şeybe, el-Müsannef, 10/206; Muhammed ibni Nasr, sh:108-109; Beyhakî, Şu‘abu’l-îmân, no:3702*)

Bu rivayetten de anlaşıldığı üzere; Kadir Gecesi’nde en çok istenmesi gereken şey âfiyettir. Âfiyet ise dünya-âhiret, maddî ve mânevî tüm belalardan kurtuluş demektir.

Bu konuda birçok dua mevcutsa da, en üstünü **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in sabah-akşam asla terk etmediği şu duadır: **İbni Ömer** (*Radyallâhu Anhümâ*)nın beyanına göre; **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) hiçbir sabah ve akşam şu kelimeleri bırakmazdı.

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي."

“**Ey Allâh! Muhakkak ben Senden dünya ve âhiret hususunda âfiyet isterim. Ey Allâh! Şüphesiz ki ben Senden (günahlarım için) af (ve mağfiret), dînim ve dünyam, ailem ve malım hususunda da âfiyet isterim. Ey Allâh! Ayıplarımı ört, korkularımı emniyete çevir.**

Ey Allâh! Beni önümden ve ardımdan, sağımdan ve solumdan, bir de üstümden (gelecek tüm musibetlerden) koru. Altımdan (gelecek zelzele gibi âfetlerle) helak edilmemden de Senin azametine sığınırım.” (*Ebû Dâvûd, no:5074; İbni Mâce, no:3871; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, 2/25; Hâkim el-Müstedrek, 1/517*)

Zührî (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Her kim üç kere:

"لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ."

‘Halîm ve Kerîm olan (kullarına ceza vermekte aceleci olmayan ve çok büyük lütf-u kerem sahibi olan) Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur. Yedi kat göklerin Rabbi ve büyük Arş’ın Rabbi olan Allah’ı (tüm noksan sıfatlardan tenzîh ve) tesbîh ederim’ derse, Kadir Gecesi’ne yetişmiş kimse gibi olur.” (Taberânî, el-Câmi‘u’l-kebîr; Dûlâbî, İbni Asâkir, Ali el-Müttakî, Kenzü’l-ummâl, no:3867, 2/226, Tefsîru’s-Sâvî, 4/341)

Ebû Osman Hazretleri sohbet meclislerinde ve diğer zamanlarda çok kere:

"عَفْوِكَ يَا عَفْوُ، فِي الْمَحْيَا عَفْوِكَ، وَفِي الْمَمَاتِ عَفْوِكَ، وَفِي الْقُبُورِ عَفْوِكَ،
وَإِذَا تَطَايَرِ الصُّحُفِ عَفْوِكَ، وَفِي الْقِيَامَةِ عَفْوِكَ،
وَفِي مُنَاقَشَةِ الْحِسَابِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ مَمَرِ الصِّرَاطِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ الْمِيزَانِ عَفْوِكَ،
وَفِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ عَفْوِكَ يَا عَفْوُ عَفْوِكَ."

“Ey (son derece affeden) Afüvv! Hayatta da affını isterim, ölümden de affını isterim, kabirlerde de affını isterim. Kabirden çıkışta da affını isterim, amel defterleri uçururken de affını isterim. Kıyamette de affını isterim, hesap münakaşasında da affını isterim. Sırat’tan geçerken de affını isterim, mîzanda da affını isterim, tüm hallerde de affını isterim. Ey (son derece affeden) Afüvv! Ben daima Senin affını isterim” derdi.

Vefatından birkaç gün sonra mânâ âleminde görüldüğünde kendisine: “Dünyadaki amellerinden hangisi ile faydalandın?” denildi. O da: “Affını isterim! Affını isterim!” sözümle” diye cevap verdi. (Beyhakî, Şu‘abu’l-îmân, Sıyâm, no:3429, 5/282, Fedâilü’l-evkât, no:115, sh:258-259)

KADİR GECESİ HANGİ GECEDİR?

Geçmiş ve gelecek tüm günahları bağışlanmış olan ve peygamberlerin bile şefaatçisi bulunan **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) gibi bir zâtın dahi, kendisine kavuşma uğrunda gecelerce evine uğramadığı, hanımlarının yanına gitmediği ve hasırî Mes-cid-i Nebvî’sine serdiği Kadir Gecesi’nin bulunma ihtimali en kuvvetli olan geceler, hiç şüphesiz ki son on gecelerin tekleridir. Nitekim **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوَيْتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ."

“Kadir Gecesi’ni ramazanın son onundan teklerde arayın.” (Buhârî, *Salâtü’l-terâvîh*:4, no:1913, 2/710)

Bununla birlikte son on gecenin tek geceleri olan 21, 23, 25, 27 ve 29. geceler içerisinde de en kuvvetli rivayet hepimizin bildiği üzere 27. gece hakkındadır.

Nitekim **Mu’âviye ibni Ebî Süfyân** (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَبْعٌ وَعِشْرِينَ."

“Kadir Gecesi (ramazanın) yirmi yedinci gece(sidir).” (Ebû Dâvûd, *Şehru Ramazân*:6, no:1388, 1/526)

Buna göre Kadir Gecesi sâbittir ama diğer birçok sahih hadîs-i şerifte Kadir Gecesi’nin 21. gece gibi farklı gecelerde olduğu bildirildiğine göre; bu hadîs-i şerîflerin hiçbirini ihmâl etmek istemeyen bazı ulemâ, Kadir Gecesi’nin her sene değişebileceği görüşüne zâhib olmuşlardır.

Bazı evliyâdan da bu görüşü destekleyen sözler sudûr etmiştir. Nitekim **Seyyid Ali Zâde** (*Rahimehullâh*) **“Şerh-u Şir’ati’l-İslâm”** isimli eserinde **Ebü’l-Hasen el-Horâsânî** (*Rahimehullâh*)ın şöyle dediğini nakletmiştir:

“Bulûğ çağından beri Kadir Gecesi’ni hiç kaçırmadım. Ramazan ayının ilk günü pazar olduğunda Kadir Gecesi yirmi dokuzuncu (29.) gece olmuştur. Pazartesi günü ile başladığında Kadir Gecesi yirmi birinci (21.) geceye rastlamıştır. Salı günü başladığında yirmi yedinci (27.) gece, çarşamba günü başlayınca on dokuzuncu (19.) gece, perşembe günü başlayınca yirmi beşinci (25.) gece, cuma günü başlayınca on yedinci (17.) gece, cumartesi günü başladığında ise yirmi üçüncü (23.) gece olmuştur.” (Seyyid Ali Zâde, *Şerh-u Şir’ati’l-İslâm*, sh:204)

Bu sene ramazan ayı perşembe günü başladığına göre, **Ebü’l-Hasen el-Horâsânî** (*Rahimehullâh*)ın sözünden anlaşıldığı üzere; Kadir Gecesi’nin 25. gece olan 11 temmuz cumartesiyi 12 temmuz pazara bağlayan gece olması kuvvetle muhtemeldir. **Rabbim** cümlemizi her geceyi Kadir, (bir şey istemek için) her geleni de **Hızır** bilenlerden eylesin. Âmîn!

Son Gece Namazı:

(15 temmuz çarşambayı 16 temmuz perşembeye bağlayan gece)

Rivayet olduğuna göre: “Ramazân-ı şerîf ayının otuzuncu gecesinde on iki rekat kılınır. Bu namazı kılan her bir rekatta bir Fâtiha, on Âyetü’l-Kürsî, on İnnâ Enzelnâ, yirmi beş kere de Kul hüvallâhü ehad okur. Selamdan sonra **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e yirmi beş kere salât ve selâm eder.” (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, *Hazînetü’l-esrâr*, sh:39)

Diğer bir rivayete göre; teravih namazından sonra beş selamla on rekat kılar, kolayına gelen sûreleri okur, namazdan sonra bin kere “Estağfirullâh” der, ardından secdeye kapanıp:

"يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ! يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ! يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ! يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!
يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ! اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي وَصِيَامِي وَقِيَامِي."

“Ey gerçek hayat sahibi! Ey her şeyi hakkıyla yöneten! Ey celâl ve ikram sahibi! Ey dünya ve âhiretin Rahmânı! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey öncekilerin ve sonrakilerin ilâhı! Günahlarımı bağışla, namazımı, orucumu ve terâvihlerimi kabul eyle” der. (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:61-62)

BAYRAM GECESİ NAMAZI

(16 temmuz perşembeyi 17 temmuz cumaya bağlayan gece)

Rabî' ibni Haysem (Radiyallâhu Anh) **Abdullâh ibni Mes'ûd** (Radiyallâhu Anh)ın şöyle anlattığını rivayet etmiştir: **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Beni hak peygamber olarak gönderen Allâh’a yemin ederim ki, Cebrâîl (Aleyhisselâm) bana İsrâfil (Aleyhisselâm)dan, o da Azîz ve Celîl olan Rabbinden naklen şöyle haber verdi: ‘Her kim Ramazan Bayramı gecesi on rekat kılar; her rekatta bir Fatıha ve on bir İhlas Sûresi okur, rükûunda ve secdesinde de on kere:

"سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ."

‘Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbîh eder ve O’na hamd ederim. Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh-u Te‘âlâ her şeyden büyüktür’ diye zikreder, namazı bitirince yüz kere:

"أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ."

‘Allâh-u Te‘âlâ’dan bağışlanma talep ediyorum’ dedikten sonra secdeye kapanır ve secdede:

"يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ! يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ! يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا! يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ! اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَتَقَبَّلْ صَوْمِي وَصَلَاتِي."

‘Ey gerçek hayat sahibi! Ey her şeyi hakkıyla yöneten! Ey celâl ve ikram sahibi! Ey dünya ve âhiretin Rahmânı ve Rahîmi! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey öncekilerin ve sonrakilerin ilâhı! Günahlarımı bağışla, orucumu ve namazımı kabul eyle’ diye dua ederse beni hak peygamber olarak gönderen Zât’a kase ederim ki, bu kişi secdeden başını kaldırmadan önce Allâh-u Te‘âlâ onu bağışlar, bütün insanların günahlarından daha büyük günahlar yapmış olsa bile ona ceza vermektен vazgeçer ve onun ramazan ayını kabul eder.” (İbnü'l-Cevzî, Kitâbu'n-nûr fi fezâilî'l-eyyâmi ve's-şühûr, Süleymaniye Kütüphanesi, Nâfiz Paşa:329, Verak:23-24)

RAMAZANDA TERÂVİH VE VİTİR NAMAZINDAN SONRA EVDE KILINACAK ÇOK FAZİLETLİ NÂFİLE NAMAZLAR VE VAAD EDİLEN SEVAPLARI

15. Gece (1 temmuz çarşambayı 2 temmuz perşembeye bağlayan gece): Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Kâfirûn, 7 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 6 rekât kılan kişinin üzerinde kul ve hayvan hakkı yoksa bütün günahları affolunarak cennete girişi müyesser olur.

16. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 11 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 2 rekât kılan kişi bin âbid (ibadetli kişi) sevabına nâil olup mahşerde hesabı kolay olur.

17. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 3 kere Kadir, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 10 rekât kılan kişinin günahları affolunup dünya fitnelerinden ve kabir azabından emin olur.

18. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 12 rekât kılan kişi, **Hakk Te'âlâ** kendisinden razı olduğu halde peygamberlerle beraber haşrolunur.

19. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Kevser, 1 kere Kâfirûn, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 6 rekât kılan kişinin isteği gerçekleşir, gamdan emin olur ve cennete girmesi için beraat yazılır.

20. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Kadir, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 10 rekât kılan kişi iki sene oruç tutmanın sevabıyla bir şehit ecrine nâil olur.

21. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 11 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 4 rekât kılan kişiye, ibadeti makbul ve günahı mağfûr (bağışlanmış) halde cennette nurdan bir makam verilir.

22. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere E'lâ (Sebbihisme Rabbi-ke'l-A'lâ), 1 kere Nasr (İzâ Câe Nasrullah), 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 2 rekât kılan kişiye kıldığı namazlara karşılık cennette yetmiş tane şehir ihsan edilir.

23. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere E'lâ (Sebbihisme Rabbi-ke'l-A'lâ), 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 4 rekât kılan kişinin günahı tamamen affolunarak âhiret elemelerinden emân (güvence) bulur.

24. Gece: Her rekâтта Fâtiha Sûresi'nden sonra 6 kere Nasr (İzâ Câe Nasrullah), 5 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 6 rekât kılan kişiye amel defteri sağ elinden verilir, hesabı kolay olur ve duası kabul olur.

25. Gece: Her rekâta Fâtiha Sûresi'nden sonra 5 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 8 rekât kılan kişi, günahı affedilip kabir azabı def olunarak selâmetle Sırat'tan geçirilir.

26. Gece: Her rekâta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Zilzâl, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 10 rekât kılan kişi bir sene oruç tutmuş sevabına nâil olup duası kabul olur.

27. Gece: Her rekâta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Kadir, 1 Kâri'a, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 12 rekât kılan, namaz bitince de 75 kere istiğfar edip ardından 75 kere salât-ü selam getiren ve 75 kere de "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" zikri okuyan kişiye **Mûsâ** ve **Hârûn** (Aleyhimesselâm)ın sevabı verilir ve cennette derecesi yüce olur.

28. Gece: Her rekâta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere İnşirâh, 5 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 4 rekât kılan kişinin ölümü âsân (kolay) olup kabir azabından emin ve hac sevabına nâil olur.

29. Gece: (15 temmuz çarşambayı 16 temmuz perşembeye bağlayan gece): Her rekâta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Nasr (İzâ Cae Nasrullah), 11 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 6 rekât kılan kişiye cennet-i âlâda mücevherlerle süslü köşkler ihsan buyrulur.

30. Gece: (Not: Bu sene ramazan ayı 29 gün olduğundan bu namaz kılınmayacaktır.)

Her rekâta Fâtiha Sûresi'nden sonra 3 kere Âyete'l-Kürsî, 3 kere Zilzâl, 25 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 12 rekât kılan kişinin üzerinde kul ve hayvan hakkı yoksa orucu kabul edilir ve günahından pak olarak cennete girer. (Eyyûb ibni Abdillâh, Havâssu esmâillâhi'l-hüsnâ, -Fezâilü's-şühûr ve'l-eyyâm kitabının devamında- sh:28-31, Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Kısmı, no:2038)

BAYRAM GECESİ OKUNACAK BİR DUA

Ramazan-ı şerîf orucu tutanların bayram gecesinde **Ca'fer-i Sâdık** (Radiyallâhu Anh) dan nakledilen şu duayı yapmaları da müstehap sayılmıştır:

"اللَّهُمَّ رَبِّي، مُنَزَلَ الْقُرْآنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ قَدْ تَصَرَّمْتُ يَا رَبِّ فَأَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ أَنْ لَا يَطْلُعَ الْفَجْرُ مِنْ لَيْلَتِي هَذِهِ وَيَخْرُجَ رَمَضَانُ وَلِي ذَنْبٌ تُرِيدُ أَنْ تُعَذِّبَنِي بِهِ يَوْمَ لِقَائِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ!"

"Ey benim Rabbim olan Allâh! Ey Kur'ân'ı indiren! İşte kendisinde Kur'ân indirilmiş olan ramazan ayı şu anda bitmiştir.

Ey Rabbim! Ey bütün âlemlerin Rabbi! Bu gecenin fecri doğarak ramazan çıkarken Sana kavuşacağım günde kendisiyle bana azap etmeyi dileyeceğin bir günahımın kalmasından Senin keremli Zâtına sığınırım.” (İbnü'l-Cevzî, Kitâbu'n-nûr fî fezâili'l-eyyâmi ve's-şühûr, Süleymaniye Kütüphanesi, Nâfiz Paşa:329, Verak:24)

BAYRAM GECESİ

(16 temmuz perşembeyi 17 temmuz cumaya bağlayan gece)

OKUNACAK TEKBİRLER VE SABAHINDA YAPILACAK VAZİFELER

1) Bayram gecesi ihyâsı müstehab olan gecelerdendir, dolayısıyla o gece bu namazla, tesbih, Kur'ân okumak, zikir ve dua ile ihyâ edilmelidir. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bayram gecelerini ibadetle ihyâ edenlerin kalplerinin ölmeyeceğini ve iman nurlarının sönmeyeceğini vaad etmiştir.

Zeyd ibni Abdurrahmân ibni Esved (Radiyallâhu Anh) Ramazan Bayramı gecesini ihya ederken: “Bu gece insanların gâfil olduğu bir gecedir” diyerek terâvih namazının bitmesi nedeniyle bayram gecesi insanların cemaatle namazdan ve zikirten gaflet ettiklerine dikkat çekmiştir. (İbnü'l-Cevzî, Kitâbu'n-nûr fî fezâili'l-eyyâmi ve's-şühûr, Süleymaniye Kütüphanesi, Nâfiz Paşa:329, Verak:24)

Bayram gecelerini, **Allâh-u Te'âlâ'yı** zikretmek, namaz kılmak ve diğer ibadetlerle ihya etmek müstehaptır.

Bu husustaki delilimiz **Ebû Ümâme** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şeriftir ki, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bu hadîs-i şerifte şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ قَامَ لَيْلَتِي الْعِيدَيْنِ مُحْتَسِبًا لِلَّهِ، لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ."

“Her kim sevabını Allâh-u Te'âlâ'dan umarak bayram gecelerini (ibadetle) ihya ederse, (âhireti unutup dünyaya bağlanmakla) kalplerin öldüğü gün onun kalbi ölmez.” (İbni Mâce, Sıyâm:68, no:1782, 1/567)

Âlimler bayram gecelerinin ne kadarlık bir zamanının ibadetle geçirileceği hakkında ihtilâf etmişlerdir. Bu hususta en sağlam görüş, gecenin büyük bir kısmının ibadetle geçirilmesidir. Ayrıca “Muayyen bir vakit içerisinde geceleyin kalkıp ibadet edilmekle de o gece ihya edilmiş olur” diyen âlimler mevcuttur.

Burada geçen “Kalbi ölmez” ifadesi kâfir olmaz demektir. Bu mana En'âm Sûresi'nin, yüz yirmi ikinci âyet-i kerîmesinde geçen:

﴿أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ﴾

Biz Haniflerde tercih edilen görüş, başta zikredilen tekbirin 2 kere okunmasıdır.

3) Mümin kul her iki bayramda da sabahleyin gusül abdesti almalı, en güzel elbiselerini giymeli, güzel koku sürünmeli, bıyıkları kısaltmalı, tırnakları kesmeli, koltuk ve kasık tıraşı yapmalıdır.

4) Fıtır bayramında camiye gitmeden önce biraz tatlı yer. Sayısı tek olmak üzere birkaç hurma yahut şeker yiyebilir. Nitekim **Enes** (Radiyallâhu Anh):

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمْرَاتٍ."

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ramazan Bayramı günü birkaç hurma yemeden sabah namazına gitmezdi” (Buhârî, ‘İdeyn:4, no:910, 1/325) diye nakletmiştir ki böylece ramazan-ı şerîf günlerinden bayram günü ayrılmış olmaktadır.

Hurmaların sayısının tek olması ise **Ali** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ اللَّهَ وَثَرٌ يُحِبُّ الْوَثْرَ."

“**Muhakkak ki Allâh-u Te’âlâ tektir, teki sever**” (Tirmizî, Ebvâbü’l-Vitr:333, no:453, 2/316) hadîs-i şerîfine göredir.

5) Fıtır (ramazan) bayramında bayram namazından önce fakirlere fitre verilmelidir ki bu sene fitre miktarının en azı 11,50 TL olarak belirlenmiştir. Çoğu için hudut yoktur, **Allâh-u Te’âlâ** hayrını artıranın ecrini artıracığını vaad etmiştir.

6) Gücü yetiyorsa iki bayramda da camiye yürüyerek gitmek daha efdaldır. Bayram günlerinde namaza yürüyerek gitmek müstehaptır. Cuma ve bayram namazlarına binek üstünde olarak gitmekte de bir mahzur (sakınca) yoktur.

7) Eve dönerken gittiği yoldan başka bir yol takip eder. Böyle yapmak müstehabdır. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) böyle yaparlardı. “**er-Ravda**” kitabında zikredildiğine göre, bayram namazına adımlarının çok olup, fazla sevap alması için en uzun yoldan gitmeli ama evine çabuk ulaşması için en kısa yoldan geri dönmelidir.

8) İnsanlar bayram namazı kılınan yere toplanmalarından ibret almalı, kabirlerinden kalkıp her biri bir halde fevc fevc mahşer yerine gidip toplanacaklarını göz önüne getirmelidirler. Saf saf olup bayram namazı kılarken, **Allâh-u Te’âlâ**’nın huzurunda, mahşer yerinde saf bağlamayı düşünüp ibret almalıdırlar. Yine böylece eve dönünceye kadar, amelinin **Allâh-u Te’âlâ** katında, makbul mü yoksa merdud mü olduğunu düşünmelidirler. Bu manada büyükler: “Keşke kimin orucunun kabul olduğunu bilseydik de onu tebrik etseydik, kimin reddolunduğunu da bilseydik de ona taziyeye gitseydik” demişlerdir.

9) Bayramlarda silah oyunlarına ve yarışlara ruhsat ve izin vardır. Zira dinimizde genişlik vardır. İslam dinine göre Müslüman bayramda, sevincini izhar etmelidir. Hatta böyle yapmak dinin şeâirinden (İslam nişanlarından) sayılmıştır.

Âişe (Radiyallâhu Anhâ)dan rivayet olduğuna göre **Ebû Bekir** (Radiyallâhu Anh) teşrîk (kurban bayramı) günlerinde **Âişe** (Radiyallâhu Anh)nın evine vardı. Yanında iki câriye def çalıyor, ellerini birbirine vuruyorlardı. Bir rivayete göre de raks edip ensârın kahramanlıklarını öven türkü ve destanlar söylüyorlardı.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ise yüzü duvara doğru uzanmış ve bir elbise ile örtünmüş vaziyette bulunuyordu. **Ebû Bekir** (Radiyallâhu Anh) **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i fark etmeyip onları sert söz ile men edince **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) mübârek yüzünü açarak:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "دَعَهَا يَا أَبَا بَكْرٍ! فَإِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا، وَهَذَا عِيدُنَا"

“Ey Ebû Bekr! Onları bırak (eğlensinler). Çünkü her kavmin bir bayramı vardır (ki onda sevinç hali izhar ederler). İşte bu da bizim bayramımızdır” buyurdu. (Taberânî, el-Mu‘cemü’l-Kebîr, no:288, 2/181)

“Şerhu’l-Mesâbih”de zikredildiğine göre buradan anlaşılıyor ki, bayram günlerinde sevinçli olmak, sürûr izhâr etmek, İslâm dininin şeâirindedir. Bu nedenle kurban bayram günleri yani teşrîk günlerinde oruç tutulmaz. Çünkü bu günler **Allâh-u Te‘âlâ**’nın ziyafet günleridir. Gerideki hadîs-i şerifte üzerinde zil bulunsa da bazı zamanlarda def çalmak ve dinlemenin haram olmadığına işaret vardır. Ancak bunu sürekli yapmak ve her zaman çalmak, dinlemek mekruh olup insanın mahkeme şahitliğinde adalet vasfını zedeler ve kişiyi mürüvvetten (şahsiyetli olma vasfından) uzaklaştırır. (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir‘ati’l-İslâm, sh:149)

BAYRAM GÜNÜNÜN ZİKİRLERİ

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: "مَنْ قَالَ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ الْعِيدَيْنِ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَرْبَعِمِائَةَ مَرَّةٍ قَبْلَ صَلَاةِ الْعِيدِ، زَوَّجَهُ اللَّهُ أَرْبَعِمِائَةَ حَوْرَاءَ، وَكَأَنَّمَا أَعْتَقَ أَرْبَعِمِائَةَ رَقَبَةٍ، وَوَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَائِكَةً يَبْنُونَ لَهُ الْمَدَائِنَ وَيَغْرِسُونَ لَهُ الْأَشْجَارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ."

“Her kim iki bayramın her birinde bayram namazından önce 400 kere:

"لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ."

‘Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O tektir. O’nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O’na aittir. Hamd O’na mahsustur. Diriltir ve öldürür. Kendisiyse hiç ölmeyecek diridir. Tüm hayırlar O’nun (kudret) elindedir ve O her şeye hakkıyla gücü yetendir’ derse Allâh-u Te‘âlâ onu 400 huri ile evlendirir, 400 köle âzâd etmiş gibi olur, Allâh-u Te‘âlâ bu kişi için kıyamet günü şehirler bina etmek ve ağaçlar dikmek üzere melekler görevlendirir.” (Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/162)

Hadîs-i şerîfte şöyle vârid olmuştur:

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ،
يَوْمَ الْعِيدِ ثَلَاثِمِائَةَ مَرَّةٍ وَأَهْدَاهَا لِأَمْوَاتِ الْمُسْلِمِينَ، دَخَلَ فِي كُلِّ قَبْرِ أَلْفِ نُورٍ
وَيَجْعَلُ اللَّهُ فِي قَبْرِهِ إِذَا مَاتَ أَلْفَ نُورٍ."

“Her kim bayram günü 300 kere "سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ" ‘Allâh’ı hamdiyle tesbih ederim’ der de sevabını Müslümanların ölmüşlerine hediye ederse her kabre bin nur girer, bu kişi öldüğü zaman da Allâh-u Te‘âlâ onun kabrine bin nur girir.” (Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/155)

ŞEVVAL AYINDA

(17 temmuz cuma - 15 ağustos cumartesi arasında)

KILINACAK ÇOK MÜHİM BİR NAMAZ OLAN “UTEKÂ (ÂZATLILAR NAMAZI)”

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Her kim Şevval ayı içerisinde gece veya gündüz sekiz rekât kılar, her rekâtında Fâtiha Sûresi’nden sonra on beş kere İhlas Sûresi okur, namazını bitirince yetmiş kere ‘Sübhânellâh’ deyip yetmiş kere de bana salevât okursa beni hak ile peygamber olarak gönderen Allâh-u Te‘âlâ adına yemin ederim ki Allâh-u Te‘âlâ o kişi için kalbine hikmet pınarları akıtır ve dilini hikmetle konuşturur, ayrıca Allâh-u Te‘âlâ ona dünyanın derdini ve devâsını gösterir.

Yine beni hak ile peygamber olarak gönderen Allâh-u Te‘âlâ’ya yemin ederim ki, her kim bu namazı tarif edildiği üzere kılsa namazın son secdesinden başını kaldırmadan Allâh-u Te‘âlâ onun günahlarını bağışlar, öldüğünde ise affedilmiş bir şehid olarak vefat eder. Hangi bir kul bu namazı seferdeyken kılsa Allâh-u Te‘âlâ mutlaka ona istediği yere gidip gelmeyi kolay eder. Bu kulun borcu varsa Allâh-u Te‘âlâ borcunu ödettirir ve Allâh-u Te‘âlâ’dan bir isteği varsa onu yerine getirir.

Beni hak ile peygamber olarak gönderen Allâh-u Te‘âlâ’ya yemin ederim ki, hangi bir kul bu namazı kılsa okuduğu her âyet-i kerîmeye ve her harfine mukâbil olarak Allâh-u Te‘âlâ kendisine cennette bir mahrefe verir.”

Bunun üzerine: “Yâ **Rasûlellâh!** Mahrefe de nedir?” diye sual edilince: “**Cennet-
teki bahçelerdir ki, ağaçlarından bir ağacın altında atlı süvari yüz yıl dolaşır da
o ağacı(n kapladığı alanı gezmeyi) bitiremez**” buyurdu. (Abdülkâdir Geylânî, *Ğunye*, 2/249)

Şevval Ayı Orucu: Ramazan ayından sonra gelen ay Şevval ayıdır. Bu ayda ayrı ayrı günlerde, haftada iki gün olmak üzere altı gün oruç müstehaptır.

Bununla beraber arka arkaya altı gün oruç tutulmasında da, tercih edilen görüşe göre bir sakınca yoktur. Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmak her daim sünnet olduğundan, Şevval ayında tutulacak olan nafîle oruçları bugünlerde tutmak daha evlâdır.

Bazı âlimler ise Şevvâl ayındaki altı gün orucun, bayramdan sonra vakit geçirmeden hemen tutulmasının iyi olacağını bildirmişler ama “Bu oruçları aralıklı tutmak da câizdir” demişlerdir.

Şevval orucunun fazileti hakkında **Ebû Eyyûb el-Ensârî** (*Radiyallâhu Anh*)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ، كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ."

“Her kim ramazan orucunu tutar sonra da ona Şevval’den altı (gün oruç tutma)yı eklerse, bu bütün seneyi oruç tutmak gibi olur.” (Müslim, *Sıyâm*:39, no:2815, 3/169; Tirmizî, *Savm*:53, no:759, 3/132)

SEKSEN ALTINCI İSM-İ ŞERÎF

"الْمُقْسِطُ" İSM-İ ŞERÎFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (*Rahimehü-müllâh*)ın beyanları vechile; "الْمُقْسِطُ" ism-i şerîfi “Hükümünde asla bir aldatma olmaksızın adaletle hükmeden Zât” demektir.

Hulvânî (*Rahimehullâh*) bu ism-i şerîf hakkında şöyle demiştir: “**Allâh-u Te‘âlâ** çok insaflı olan yegâne hikmet sahibidir. **Allâh-u Te‘âlâ**’nın adaleti haktan asla şaşmaz ve O **Mevlâ** mahlukatının hepsi hakkında adaletle hüküm verecek tek Zât’tır.”

Şeyh **Ahmed el-Akkâd** (*Rahimehullâh*) ise bu ism-i şerîf hakkında şu malumatı serdetmiştir: “**Allâh-u Te‘âlâ** mazlumların hakkını zâlimlerden alacak olan yegâne hüküm sahibidir. Bütün zâlimlerden mazlumların hakkını alarak yarattığı varlıkların tamamını bu bakımdan razı etmektedir ve edecektir. Zaten buna sadece şâni yüce olan **Allâh-u Te‘âlâ** güç yetirebilir.”

Muksid olan Zât’ın yaptığı bütün işleri güzeldir. **Allâh-u Te‘âlâ** kıyâmet gününde mahlukatını haşrettiği zaman sevaplarının ve günahlarının karşılığını hepsine teker teker verecektir.

Haberde vârid olduğuna göre; **Allâh-u Te‘âlâ** bütün mahlukatını dirilttiği zaman hayvanlar secdeye kapanacaklar. Bunun üzerine melekler onlara: “Bugün secde etme günü değil, sevap ve günahların karşılığını görme günüdür. Biz bugün sizi insanların yaptığı kötülöklere şahitlik yapın diye dirilttik” diyecekler. Bu söze karşılık hayvanlar (hepimize ibret olacak şekilde): “Bu bizim yaptığımız sadece şükür secdesidir. **Allâh-u Te‘âlâ**’ya şükrediyoruz zira O bizi insan olarak yaratmadığı için bugün cehenneme girme tehlikesiyle karşılaşmadık!” diyeceklerdir. (İbnü Acîbe, *Tefsîru’l-Fâtihati’l-kebîr*, sh:323)

Bu ism-i şerîf Kur’ân-ı Kerîm’de zikredilmemektedir ama bu ism-i şerîfin kökü olan ve adalet mânâsındaki “Kıst” mastarının müştaklarından (ondan türeyen kelimelerden) zikredilenler vardır. Mesela **Allâh-u Te‘âlâ** Kendisinin adaletle kâim ve hâkim olduğunu beyan sadedinde şöyle buyurmaktadır:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

“**Allâh şüphesiz** (taksim ve tayin ettiği rızıklarla eceller, kullarına emir buyurduğu hükümler ve karşılığında vaat ettiği sevaplarla azaplar dâhil hiçbir hususta) **Kendisinden başka adaleti** (icrâ ve) **ikâme etmekte olan hiçbir ilâh bulunmadığı gerçeğine şahitlikte bulunmuştur.**

(O’nun büyük kudretini gören) **melekler ve ilim sahipleri** (olan peygamberler ve âlimler) **de** (aynı şahitliği ikrar etmiştir). **O** (hiç yenilmeyip daima gâlip gelen ve her işi yerli yerinde olan) **Azîz ve Hakîm olan Zât’tan başka hiçbir ilâh yoktur.**” (Âli İmrân Sûresi:17)

Yine böylece kıyâmette adaletle tartan mîzanlar kuracağını beyan ederken:

﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا﴾

“**Biz kıyâmet günü** (kulların amellerini tartmak) **için** (iki kefesi ve bir dili olan) **dosdoğru terazileri** (mahşere) **koyacağız. Artık hiçbir nefis en ufak bir şeyle** (bile) **zulme uğratılmayacaktır**” (Enbiyâ Sûresi:47’den) buyurmaktadır.

Allâh-u Te‘âlâ adaletli olanları sevdiği hakkında da şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾

“**Şüphesiz ki Allâh muksit** (adaletli davranan) **ları sever.**” (Hucürât Sûresi:9’dan)

Allâh-u Te‘âlâ’nın hakîkî adalet sahibi olduğunu bilen kişi **Allâh-u Te‘âlâ**’nın adaleti karşısında kendi âkibeti hakkında endişe taşır ve ona göre âhirette cezasını çekeceği işlerden uzak durur. Bununla birlikte **Allâh-u Te‘âlâ**’nın adaleti sayesinde

yaptığı iyiliklerin de karşılıksız kalmayacağını bilir ve bu ümitle birlikte hayırda dâim olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tealluku (mânâsını bilip, bu ism-i şerîfin sahibi olan **Allâh-u Te‘âlâ** ile alâka kesbetmesi); bütün hallerinde **Allâh-u Te‘âlâ**’dan hidayet isteyerek bütün işleri hususunda adaleti gözetmesiyle olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tehalluku (ahlâklanması); verdiği hüküm ve kararlar hususunda adaletli olup, zulüm ve aldatmadan kaçmasıyla olur. Zira **Allâh-u Te‘âlâ** bu hususta şöyle buyurmaktadır:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ﴾

“Ey iman etmiş olan kimseler! (En ufak bir zulme sapmamak için) **kıstı** (adaleti) **tam mânâsıyla ayakta tutanlar ve Allâh (rızası) için şahitlik yapan** (dürüst insanlar) **olar olun, velev ki kendi nefisleriniz aleyhine olsun.**” (Nisâ Sûresi:135’den)

Kulun Bu İsm-i Şerîfin Hakîkatiyle Tehakkuku (hemhal olması) ise; her konuda adalet vasfının kendisinde yerleşmesiyle olur. **Rabbim** cümlemize müyesser eyleye. **Âmîn!** (İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:119-120; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü’l-‘izzî’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:93-94; Mâu’l-Ayneyn, Fâtiku’r-ratk alâ Râtiki’l-fetk, sh:342; Yûsuf en-Ne-bhânî, Se‘âdetü’l-dâreyn, sh:525; Ali Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:217-218; İbnü Acîbe, Tefsîru’l-Fâtihati’l-kebîr, sh:322-323)

"الْمُقْسِطُ" İSM-İ ŞERİFİNİN BAZI HAVÂSSİ

1) Bu ism-i şerîfi çok zikredenlerde bu ism-i şerîfn nuru parlar yani her hususta çok adaletli kimseler olurlar.

2) Bu ism-i şerîfi her gün 209 kere okuyan kişi korku ile ümit arasında bir halde olarak ibadet eder, ibadetlerinde şeytanın vesveselerinden korunur ve işleri hususunda ifrat ve tefritten (eksik yapmak ve aşırıya kaçmaktan) muhafaza olunur (korunur).

3) Kendisine sinirlenen bir kişinin, gazabının yatışması için bu ism-i şerîfi 209 kere okuduktan sonra, noktalı yerde kendisine kızgın olan kişinin ismini zikrederek :

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَفْوِ الْمُقْسِطِ أَنْ تُطْفِئَ عَنِّي غَضَبَ ..."

“Ey Allâh! Afüvv ve Muksit isminin hürmetine felan kimsenin bana karşı olan gazabını söndür” diye dua ederse, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle o kişinin kendisine karşı olan buğuz ve adâveti (kızgınlığı ve düşmanlığı) geçer.

4) Bu ism-i şerîfi Utârit (Merkür) saatinde (pazar günü zeval vaktinde, pazartesi günü akşam namazı vaktinde, salı günü öğlen namazı vaktinde, çarşamba günü sabah namazı vaktinde, perşembe günü öğlen ile ikindi vakti arasında, cuma günü kuşluk vaktinde ve cumartesi günü ise ikindi namazı vaktinde) 209 kere zikreden kişi borçlu

ise borcunu ödemeye muvaffak olur, eğer hapiste ise **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle en kısa zamanda hapisten kurtulur.

5) Bu ism-i şerîfin bütün hâssalarından faydalanmak için bu ism-i şerîfi 209 kere okuduktan sonra şu duayı okumak çok tesirlidir:

"بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُقْسِطُ الْعَادِلُ تُنصِفُ الْمَظْلُومَ مِنَ الظَّالِمِ،
الْمُحِيطُ بِدَقَائِقِ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ فِي الْعَوَالِمِ، الْمُطَّلِعُ عَلَى مَا تُخْفِيهِ النُّفُوسُ فِي
الصُّدُورِ وَمَا تُظْهِرُهُ الْأَفْعَالُ وَالْأَقْوَالُ فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ، طَلَبْتَ الْعَدْلَ وَحَرَمْتَ الظُّلْمَ
عَلَى الْعَالَمِينَ، أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ يَا مَنْ أَوْجَدَ الْعَدْلَ فِي الْعَالَمِ الْجِسْمَانِيِّ وَالرُّوحَانِيِّ،
وَفَضَّلْتَ إِقَامَةَ الْعَدْلِ فِي عَالَمِ الْمَلِكِ الْإِنْسَانِيِّ، بِحِلْمِكَ الْمُحْتَمِّ الْمُقَدَّرِ فِي عَالَمِ
الْبَسْطِ وَالتُّورَاتِيَّاتِ، وَتَعَادُلِ أَوْزَانِ الْمُوجُودَاتِ فِي الْأَرْضِينَ وَالسَّمَاوَاتِ، وَتَعَادُلِ
فِي ذَاتِ الْقُوَّةِ الْجِسْمَانِيَّةِ وَفِي جِسْمِ الْقُوَّةِ الرُّوحَانِيَّةِ أَنْ تُشْرِقَ فِي فُؤَادِي مِنْ أَنْوَارِكَ
الرَّبَّانِيَّةِ لِشُهُودِ ذَاتِكَ الْوَحْدَانِيَّةِ، يَا مُقْسِطُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ، آمِينَ!"

"Rahman ve Rahîm olan **Allâh**'ın adıyla.

Ey **Allâh**! Sen adaletli ve insaflısın, mazlumun hakkını zâlimden alırsın. Âlemlerde olmuş ve olacak en ufak ve gizli şeyleri ilminle kuşatıcısın.

Nefislerin göğüslerinde gizlediği şeylere de, fiilleriyle ve sözleriyle bütün işlerinde açıkladıklarına da hakkıyla vâkıfsın. Âlemlerden adaletli olmalarını talep ettin ve onlara zulüm yapmalarını haram ettin.

Ey **Allâh**! Ey cismânî ve rûhânî âlemlerde adaleti îcâd eden, insanlık âleminde adalet icrâsına fazîlet bahşeden Zât!

Parçalardan derlenmemiş nûrânî âlemlerde kesinleşmiş bir kader olan hılim (aceleci olmama) sıfatın hürmetine, yerlerdeki ve göklerdeki tüm yaratıkların ağırlıklarında var ettiğin o eşsiz denge ve beden ile ruh kuvvetlerine bahşettiğin o emsalsiz teâdül (birbirlerine denge veren orantı) vesîlesiyle Senden dilerim ki Zât'ının vahdâniyetini (birliğini) hakkıyla müşâhede edebilmem için, Rabbânî nurlarından benim gönlümde de bir nur parlatsın.

Yâ Muksit! Yâ Allâh! Yâ Rahmân! Yâ Rahîm! Âmîn!

(Ahmed el-Bûnî, Şemsü'l-me'ârif, matbû' nüsha, 4/101-102, mahtut nüsha, sh:1116-118; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:119-120; Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât ve teysîrû'l-mühimmât bi zikri esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:53; Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-râtk alâ Râtiki'l-fetk, sh:342; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l-'izzi'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:93-94; Yûsuf en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:525; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 1/162; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:217-218, 535; İbnü Acibe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-ke-bîr, sh:322-323; Eyyûb ibni Abdillâh, Havâssu esmâillâhi'l-hüsnâ, -Fezâilü's-şühûr ve'l-eyyâm kitabının devamında-sh:88, 104, Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Kısmı, no:2038)

HER TÜRLÜ HASTALIK VE MUSİBET İÇİN OKUNMASI VE YAZILIP TAŞINMASI FAYDALI OLAN BİR SİĞİNMA DUÂSI

Haremeyn-i Şerîfeyn müftüsü **Ebû Abdillâh Muhammed ibni İsmâ'îl ibni Ebi's-Sayf el-Yemenî** (*Kuddise Sirruhû*)nun beyânı vechile; aşağıda zikredilecek dua, hastalık, baş ağrısı, (migren gibi) yarım baş ağrısı, hummâ (sıtma), yüksek ateş, nazar, kem göz, sara (baygınlık), delilik türleri, panik (atak) ve bütün âfetler için (okunur veya) yazılır, hastalık sahibi bunu üzerinde taşıdığı sürece **Allâh-u Te'âlâ** 'nın izniyle çok faydasını görür.

"بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ،
وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، أُعِيدُ حَامِلَ كِتَابِي
هَذَا بِوَجْهِ الْكَرِيمِ الْعَظِيمِ الَّذِي لَيْسَ شَيْءٌ أَعْظَمُ مِنْهُ، وَبِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا
الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ وَبِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ مِنْ
هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ مِنْ شَرِّ نَفْسِهِمْ وَنَفْسِهِمْ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ
دَابَّةٍ رَبِّي آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ."

"O **Allâh**'ın ismiyle (duaya başlarım) ki, O'nun ismi(nin zikri)yle beraber iken ne yerde, ne de gökte hiçbir şey zarar veremez. O, hakkıyla işiten ve çok iyi bilendir. **Allâh-u Te'âlâ**, Rasûlü **Efendimiz Muhammed**'e, Ehl-i Beyt'ine ve sahâbesine salât-ü selâm eylesin.

Bu yazımı taşıyan kişiyi (veya hâмили olan herhangi bir şeyi), şeytanların vesveselerinden (dürtülerinden, kışkırtmalarından, ifsat ve iğvâlarından), Kendisinden daha büyük hiçbir şey bulunmayan O Kerîm ve Azîm olan **Allâh-u Te'âlâ**'nın Zât'ına, iyi veya kötü hiçbir kimsenin kendilerini aşamayacağı o tastamam kelimelerinin tümüne ve **Allâh-u Te'âlâ**'nın en güzel isimlerinden bildiğim, bilmediğim esmânın tamamına sığındırıyorum.

Ey **Rabbim**! Onların benim yanımda bulunmalarından, bana kötü şeyler üflemelelerinin (zarar verici faaliyetlerinin) şerrinden ve **Rabbim**'in, perçeminden tuttuğu (yönetimi altında bulundurduğu) her debelenen canlının şerrinden Sana sığıyorum.

Şüphesiz benim **Rabbim** (her işinde) dosdoğru bir yol üzeredir. (Ey Rabbim!) Mu-hakkak Sen her şeye hakkıyla gücü yetersin."

(Habîb Alî ibni Hasen el-Attâs Bâalevî, el-Kirtâs, 1/272-273)

"بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ،
وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، أُعِيدُ حَامِلَ كِتَابِي
هَذَا بِوَجْهِ الْكَرِيمِ الْعَظِيمِ الَّذِي لَيْسَ شَيْءٌ أَعْظَمُ مِنْهُ، وَبِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا
الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ وَبِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ مِنْ
هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ مِنْ شَرِّ نَفَثِهِمْ وَنَفْخِهِمْ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ
دَابَّةٍ رَبِّي آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ."

"بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ،
وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، أُعِيدُ حَامِلَ كِتَابِي
هَذَا بِوَجْهِ الْكَرِيمِ الْعَظِيمِ الَّذِي لَيْسَ شَيْءٌ أَعْظَمُ مِنْهُ، وَبِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا
الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ وَبِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ مِنْ
هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ مِنْ شَرِّ نَفَثِهِمْ وَنَفْخِهِمْ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ
دَابَّةٍ رَبِّي آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ."

"بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ،
وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، أُعِيدُ حَامِلَ كِتَابِي
هَذَا بِوَجْهِ الْكَرِيمِ الْعَظِيمِ الَّذِي لَيْسَ شَيْءٌ أَعْظَمُ مِنْهُ، وَبِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا
الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ وَبِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ مِنْ
هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ مِنْ شَرِّ نَفَثِهِمْ وَنَفْخِهِمْ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ
دَابَّةٍ رَبِّي آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ."

"بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ،
وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، أُعِيدُ حَامِلَ كِتَابِي
هَذَا بِوَجْهِ الْكَرِيمِ الْعَظِيمِ الَّذِي لَيْسَ شَيْءٌ أَعْظَمُ مِنْهُ، وَبِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا
الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ وَبِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ مِنْ
هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ مِنْ شَرِّ نَفَثِهِمْ وَنَفْخِهِمْ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ
دَابَّةٍ رَبِّي آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ."